

NE VORBEŞTE PĂRINTELE CLEOPA 14

NE VORBEŞTE

PĂRINTELE CLEOPA

14

Carte tipărită cu binecuvântarea

I.P.S. DANIEL

Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei

Ediţie îngrijită de

Arhimandrit Ioanichie Bălan

MĂNĂSTIREA SIHĂSTRIA

2004

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
CLEOPA ILIE, arhimandrit
Ne vorbeşte Părintele Cleopa / arhimandrit Cleopa Ilie. - Vânători-Neamţ : Mănăstirea Sihăstria, 2004
14 vol.
ISBN 973-87019-9-6
Vol. 14. - 2004. - ISBN 973-87020-0-3

281.95(047.53)

CATACOMBELE ROMEI

Dacă am venit de la moaştele Sfântului Mare Ierarh Spiridon de la Kerkira din Corfu, peste Marea Adriatică am mers cu un vapor cu şase etaje, şi am mers 330 km până la portul Bari. Aici se află moaştele Sfântului Mare Ierarh Nicolae, făcătorul de minuni, la care ne-am închinat. De acolo am plecat la Neapoli; acolo e şi Vezuviul - vulcanul cel mare. La portul Neapolelui e Marea Tiraniană. Am luat-o cu acceleratul la Roma, unde am ajuns a doua zi, când a răsărit soarele. Şi am stat la Roma trei zile. Acolo era un cunoscut de-al Părintelui Ioanichie, un inginer, care a fost în ţară la noi. Ne-a condus săracul, cu maşina lui.

Multe am văzut la Roma, acolo am văzut şi catedrala Sfântul Petru, unde sunt moaştele Sfântului Apostol Petru, catedrală cu 25 de altare, unde slujeşte papa. După aceea am vizitat muzeul din Vatican, care e unul din cele mai mari muzee ale lumii. M-au durut picioarele cât am mers prin palatul acela. Tot ne arătau: Capela Sixtină, etc. nu mai ajungeai la lumină. Numai balcoane aurite, numai picturi, numai sculpturi, numai busturi de aur, de

marmură, fel de fel de minunăţii. Eram obosiţi, că am intrat la 9.30 în Muzeul Vatican şi am ieşit la 14.30. Şi n-am văzut decât o parte a lui, nu l-am văzut tot.

– Părinte, dar luxul acesta este plăcut lui Dumnezeu, aduce vreun folos?

– Să vă spun ce este: e plăcut-neplăcut, au fost bani, s-a făcut. E lux, parcă în lux stă Dumnezeu? Dar acolo este muzeu, dacă a fost împărăţia papei atâţia ani, că stăpânea şi pe împăraţi. Nici un împărat din Europa de Apus nu se ungea fără voia lui. Stăpânea şi armata şi biserica. Pe atunci s-au făcut lucrurile acestea groaznice, acum nu s-ar mai putea face.

După catedrala Sfântul Petru, am vizitat catedrala Santa Maria Maggiore; mare biserică, făcută de Sfântul Constantin cel Mare. Aici sunt picturi bizantine, o frumuseţe rară. Care aţi fost la Ierusalim, catedrala din Betleem, cât este de mare, încape cu tot cu cruce într-însa. Santa Maria Maggiore înseamnă Sfânta Maria Mare pe limba lor. Şi catedrala San Giovani, Sfântul Ioan Evanghelistul, straşnică catedrală şi alte biserici. Columna lui Traian; am fotografiat-o, o vedeţi pe sală.

Am vizitat şi teatrul Maximus şi alte edificii, că Roma are peste cinci milioane de locuitori, dar are clădiri vechi: Arcul lui Constantin cel Mare, Forul Roman, Forul lui Adrian, Columna lui Antonin şi câte şi câte. Şi am vizitat şi vestitul Coliseum. Vai şi amar cât sânge de creştini s-a vărsat acolo.

Dumneavoastră nu ştiţi! Gândiţi-vă că 300 de ani Biserica noastră a fost persecutată de 11 împăraţi tirani de la Roma. Atunci s-au făcut milioane de sfinţi, iar la Roma s-au făcut 6 milioane de martiri, de mucenici. Prigoana şi persecuţia asupra Bisericii a ţinut de la Nero până la Sfântul Constantin cel Mare. Şi bieţii creştini, atunci nu numai că nu-ţi dădea voie să te închini lui Dumnezeu, dar era destul să te arate pe tine unul că tu eşti creştin, şi atunci te dădea la fiare, atunci te răstignea, te băga în cuptoare, te dădea la lei. Şi de marea prigoană şi de focul prigoanei care era, ei au făcut săracii pe sub pământ biserici şi mănăstiri.

Am fost la Coliseum unde au pătimit martirii şi am văzut cele mai cumplite unelte cu care îi chinuia pe sfinţi acolo. Am văzut cuştile leilor şi a panterelor şi a tigrilor şi a leoparzilor. Coliseumul este o clădire rotundă mare, unde intrau 100.000 de spectatori să vadă cum îi mâncau fiarele pe creştini, cum îi răstigneau pe creştini, cum îi fierbeau în căldări pe sfinţi. Am fost acolo şi am văzut unghiile de fier, că spune în Vieţile Sfinţilor că-i strujeau cu unghii de fier. Sfântul era legat de un lemn sau de-o cruce şi cu unghiile de fier îi rupeau carnea. Şi unghiile de fier le-am văzut, că se păstrează ca obiecte de muzeu; sunt sute. Sunt nişte lanţuri, cum sunt acelea de la puşcăriaşi şi au gheare de oţel ascuţite pe ambele părţi, cu două tăişuri şi sunt ascuţite ca briciul. Şi când prindeau pe sfânt şi când trăgeau pe dânsul în jos, căngile acelea de oţel

făceau zece brazde de carne odată, şi tot sângele îl pierdea. Am văzut acestea pline de sângele martirilor. Când ai vedea ce e acolo!

Vai de noi şi de noi, că noi n-am suferit nimic pentru Biserica lui Hristos, sfinţii lui Dumnezeu care îi avem în calendar cât au suferit!

Multe ar fi de spus, dar să trecem peste toate, cea mai impresionantă privire care ne-a fost la Roma au fost catacombele Romei. La câţiva metri sub pământ te cobori şi e o împărăţie creştină, cum a zis Deciu: „Degeaba vrei să distrugi împărăţia creştină de pe pământ, că ea s-a întemeiat sub pământ". La câţiva kilometri de Roma încep catacombele Romei. Ia gândiţi-vă voi, când o cârtiţă face muşuroi, o vezi că ea scoate ţărâna afară, mişcă. Dacă ai săpa, o prinzi atunci, că ea scoate ţărâna la suprafaţă. Cum s-a scos atâta ţărână să facă un oraş aşa de mare sub pământ, şi nimeni să nu vadă ţărâna? Aici e ceva! Am întrebat pe ghizii care ne conduceau: „Domnule, atâtea biserici şi spitale şi cimitire sub pământ, zeci de metri, atâtea străzi, cum s-au putut face de nu i-a prins, mai ales că-i urmărea aşa de tare?"

Ce făceau săracii? Numai papa Damas avea 4000 de gropari şi papa Urban – că toţi papii aceştia îi avem uite colo în calendar – Sfântul Leon, papa Romei, Sfântul Grigorie al Romei, Sfântul Urban sunt toţi sfinţi, că nu erau atunci catolici, eram o singură Biserică, până la 1054 nu existau catolici sau protestanţi, toţi eram ortodocşi. Şi sfinţii papi care conduceau Biserica la Roma stăteau ascunşi în

pământ. Aşa de tare îi căutau. Pe cine îi căuta? Întâi îi căuta pe arhierei, pe mitropoliţi şi pe preoţi, ca să-i omoare, ca să nu aibă poporul capi. Ei n-aveau nevoie de popor, că ziceau: „poporul dacă n-are cine să-i înveţe credinţa, îi întoarcem la închinarea de idoli". Dar aceştia erau căutaţi mai tare şi de aceea puneau armata prin catacombe; prin munţi îi căutau, unde să-i găsească pe conducătorii Bisericii.

Numai papa Damas avea 4000 de gropari, îi conducea unul Diogene. Aceştia săpau acele tuneluri. Dar ce făceau cu ţărâna? O puneau în tărgi pe roate, în căruţă, şi în puterea nopţii săpau în malul fluviului Tibru – Tibrul trece prin mijlocul Romei – şi ţărâna o dădeau toată noaptea în apa Tibrului. Şi până în ziuă astupau gaura, puneau pietre şi nisip, şi chiar dacă trecea o corabie nu ştia ce a fost acolo. Şi toată ţărâna o dădeau în apa Tibrului şi din apa Tibrului se ducea în mare.

Şi aşa ţărâna de sub pământ nu ştia nimeni unde se duce. Cum şi-au făcut ei acolo atâtea lucruri? Să vezi acolo picturi din secolul I, din secolul II, din secolul III! Acolo e începutul picturii bizantine – din catacombe a început. Să vezi Mântuitorul cu mielul după cap. Să vezi săpată în piatră nunta din Cana Galileii, înmulţirea pâinilor, intrarea Mântuitorului în Ierusalim, să vezi atâtea şi atâtea altare şi atâtea morminte şi atâtea locuri şi ascunzători.

În catacombe dacă nu te ţii de spatele celui dinaintea ta, că ghizii merg înainte, e pericol de

moarte, nu te mai găseşti; atâtea ascunzători sunt. Că ne-a spus ghidul: „Să vă ţineţi de spatele celui din faţa voastră, că dacă nu ştii şi calci în altă parte, te-ai pierdut! Te mai găseşte din atâtea hrube câte sunt acolo?” Numai catacomba Sfântului Calist are 20 km pe sub pământ şi e ţesută ca sita. Gândiţi-vă ce e acolo! Străzile merg în toate părţile şi sunt făcute cu piatră şi sunt becuri puse. Da, că altfel pe întuneric acolo e iad, nu mai poţi pe întuneric să răzbaţi.

Să vezi acolo altare şi biserici. Când intrai la catacombe, intrai în genunchi, iar când treceai dincolo o biserică de femei şi biserica de bărbaţi. Biserica de bărbaţi deoparte – cum scrie acolo în latineşte – şi bazilica de femei de altă parte, iar drept înainte baptisteriul – aghiasmatarul –, unde îi boteza pe cei care treceau la creştinism. Să vezi şipuri cu apă precum cristalul, mese de piatră, scaune.

Într-un loc erau vreo 30 de capete de martiri. Căci atunci când îi mâncau fiarele sau le tăiau capetele la Coliseum sau la teatrul Maximus, poruncea la soldaţi să ducă trupurile lor în Tibru, toate sfintele moaşte, ca să nu le fure creştinii şi să le aibă de blagoslovenie în casele lor. Şi soldaţii puneau în căruţe resturile care rămâneau de la fiare şi plecau la Tibru. Creştinii ieşeau pe altă parte prin munţi cu pungi cu bani de aur şi le ziceau: „Hai la catacombe cu ele!” Şi aşa au ajuns atâtea sfinte moaşte în catacombe.

Într-un loc era o grămadă cât casa asta, numai bucăţi de cap, mâini, picioare; ardeau candele de aur

la ele. Ce era? Scria: „Aceste resturi sunt rămase de la mâncarea fiarelor în arene şi au fost ascunse în catacombe”. Şi căruţele pline de sânge pe osii, tot închegat, cum au adus acele resturi de martiri, că soldaţii le-au lăsat cu tot cu căruţe. Le ţineau ca obiect de muzeu. Într-un loc am văzut un ulcior mare de lut şi am întrebat: „Ce e cu dânsul?” Şi scria: „Acesta este ulciorul în care aducea vin pentru Preacuratele Taine, pentru Liturghie”. Că aveau biserici mari.

Într-un loc ardea o candelă şi era o cruce mare albă şi scria: „Aici odihneşte roaba lui Dumnezeu Flavia fecioara, care a fost mâncată de lei şi capul şi mâna dreaptă i s-a adus aici”, cât a putut fi luat din arenă. Dacă mergeai mai încolo, vedeai morminte în formă de arc: „Aici se află cutare martir, aici cutare...”, că ce puteau căpăta din arene aduceau în catacombe, dar cele mai multe erau aruncate de păgâni în apa Tibrului.

Când am ajuns la mormântul Sfântului Tarsisius am plâns, că pentru mine nu erau o noutate catacombele. Eu le-am povestit cu lacrimi în ochi la atâta popor cu zeci de ani în urmă, că citisem toată istoria lor în „Tezaurul liturgic” şi în „Biserica din catacombe”, dar nu le văzusem, iar acum mergeam pe acolo.

Când am ajuns la mormântul lui Tarsisius, pruncul acela martir de 10 ani care a murit pentru Sfintele Taine, acolo era scris în latină, franceză şi engleză. Bietul Ioanichie ştia franceză, din care ne

traducea, şi din italiană aveam inginerul care cunoştea şi ştia şi Părintele Ioanichie puţin. Ce-i aici? Martirul lui Hristos, Tarsisius, a murit aducând Preacuratele Taine la temniţa Eschiliană la anul 301, în ziua cutare, la ora cutare. Acolo au plâns mulţi oameni şi s-a oprit şi ghidul, că acolo-i mormânt mare şi-i pictată viaţa martirului. Şi era totul organizat - unde era mai grozav ne adunam cu toţii, că eram mulţi turişti şi vorbea la toţi odată.

Aici unde este martirul Tarsisius, eu ştiu pe de rost viaţa lui. Cum a fost? Pe vremea lui Diocleţian, ultimul prigonitor, în ajunul marelui Constantin, primul general al armatei lui Diocleţian era Sfântul Sebastian - este în calendar la 18 decembrie, cu Sfântul Modest într-o zi. El a condus pe creştini în taină şi i-a ajutat 20 de ani. Era ostaş, ofiţer mare la împărat, şi nu numai aşa, dar el şi scria cu mâna edictele care se dădeau de împărat contra creştinilor, iar pe de altă parte le spunea: „Fugiţi şi vă ascundeţi, că uite ce ordine s-au dat". Era mare ajutător creştinilor. El s-a descoperit cu ocazia lui Marcelin şi Marcu, care ştiţi istoria, cei doi fraţi. Atunci s-a descoperit el că e creştin.

Împăratul Diocleţian, marele prigonitor, a dat ordin să trimită în catacombe 14 regimente de armată, ca să-i caute pe creştini. Şi au făcut sute de lăzi de făclii, de torţe. Făceau beţe înfăşate cu păcură şi cu smoală şi le dădeau foc, că în catacombe, dacă n-ai lumină, acolo mori. Soldaţii mergeau cu făclii, că armata dacă s-ar fi băgat în

catacombe şi ar fi rătăcit, acolo mureau, nu mai ştiau pe unde să iasă. Iar creştinii când vedeau lumini sau simţeau fum de păcură, ştiau că a intrat armata şi se ascundeau în cele mai ascunse locuri.

Sfântul Sebastian a scris către papa: „Părinte, aveţi mare grijă că mai vine o primăvară". Ei, când anunţau o prigoană, ziceau că vine o primăvară. Acesta era cuvântul secret între creştini: „vine o primăvară". „Şi iată un edict dat de împăratul, trimite atâta armată în catacombe şi a zis că unde va găsi creştin, să-l scoată şi să-l piardă cu cele mai groaznice munci. Şi ascundeţi-vă în cele mai adânci catacombe sub pământ, astupaţi gurile catacombelor, astupaţi intrările".

Că nouă ne-au arătat numai una-două intrări, ca să vedem cum erau: una era peste o rădăcină de copac, intrai în pădure şi de acolo în catacombe. Una intrai printr-un mormânt, era un cimitir la marginea pădurii. Că mormintele în Occident sunt ca lăzile, sunt de piatră şi au o lespede. Se dădea lespedea la o parte, mormântul era spart şi de acolo mergeai kilometri întregi pe sub pământ până la catacombe. Iar intrările erau foarte secrete ca să nu le găsească păgânii. Iar la intrarea în catacombe erau puse santinele creştine, bărbaţi puternici care ştiau să păstreze secretul. Şi era monograma lui Hristos pe care o vedeţi pe Filocalie. V-aţi pus întrebarea vreodată ce înseamnă? Hristos Împăratul, alfa şi omega, începutul şi sfârşitul. Aceasta o purtau creştinii la mână în timpul celor mai mari persecuţii.

Şi când intrai în catacombe, veneai cu soţia, cu copiii, santinela care păzea intrarea întâi zicea: „Adă mâna încoace". Şi dacă vedea monograma, bine, iar dacă nu, îl oprea, ca să nu fie spion, că aşa mulţi au intrat şi au omorât zeci de mii de creştini.

Şi avem alte semne şi simboluri în catacombe. Să vezi peştele în catacombe - *ihtis* pe greceşte - sculptat şi pictat în bisericile de acolo. Ihtis pe greceşte are iniţialele de la „Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul". Peştele, porumbelul, crucea. Când te duceai în casa unui creştin, bunăoară satul acesta era păgân, dar erau 10-12 familii de creştini, şi tu, fiind creştin, dacă te-ai dus la masă, creştinul avea ordin aşa de la episcopii din catacombe: „Voi când împărţiţi mâncarea să o împărţiţi în cinci, sau dacă tăiaţi pâinea, să o tăiaţi în cinci, iar dacă aveţi peşte la masă să nu puneţi pe masă mai mult de doi peşti". Şi eu când veneam la matale la masă şi mă pofteai, te ştiam că eşti creştin. După ce? Vedeam cinci pâini şi doi peşti, simbolul Evangheliei.

Creştinii purtau toiege, aşa îi învăţau preoţii din catacombe. Şi el stând de vorbă cu tine, făcea un peşte pe pământ, nu crucea, că era cunoscută. *Ihtis* - adică Hristos. Şi când mergea printre creştini, se ştia: „Ăsta cu toiagul a făcut semnul peştelui, se vede că e creştin". Aşa se cunoşteau. Aveau simbolurile lor cu care se cunoşteau, ca să nu-i prindă păgânii.

Atunci au început să folosească toaca, toaca asta de lemn cu care toacă în jurul bisericii. Aceea

de fier a ieşit în secolul XII, în timpul lui Alexie Comneanul, pusă de el în Sfântul Munte, dar toaca de lemn e foarte veche. Asta la catacombe a slujit mult ca semn de adunare a creştinilor. Un creştin se făcea nebun toată viaţa. A luat cuvântul Sfântului Apostol Pavel: *Cel nebun pentru Hristos e mai înţelept decât toată lumea.* Înţelepciunea lui Dumnezeu, nebunia lumii. Ăsta se făcea nebun. Prin satele acestea erau creştini amestecaţi cu păgâni, dar ei se păzeau tare să nu se descopere unii pe alţii. Cel nebun lega o scândură de gât şi trecea pe stradă şi bătea semnele slujbelor. Şi păgânii ziceau: „A, nebunul acela cu scândura de gât!" Şi când bătea o dată, zicea alte cuvinte neînţelese. Şi când anunţa de trei ori, creştinii ziceau:

- Măi, a bătut toaca.

- Ce-a zis? De câte ori a bătut?

- A bătut de trei ori - Sfânta Treime. Mergem cu copiii la botez.

Toţi pregăteau copiii, că adunarea în numele Sfintei Treimi era botezul. Şi toaca mergea prin sat şi creştinii anunţau botezul că a bătut de trei ori. Şi când mergea prin sat şi bătea ca ciocănitoarea, anunţa privegherile şi atunci se făceau cununiile.

- Măi, a bătut aşa des pe toacă, a anunţat privegherile şi cununiile.

Şi ştiau că merg la cununie în catacombe, pe unde ştiau că sunt intrările secrete. Aveau toate semnalele pe toacă şi acel „nebun" făcea cel mai mare serviciu Bisericii lui Hristos, anunţând pe

creştini să ştie când să vină la biserică şi cu ce să fie pregătiţi, pentru cununie sau pentru altceva.

Crezi că era ca acum, cu cruce pe vârful bisericii şi să tragă clopotele şi toaca şi noi să stăm acasă? Şi să ai libertate să te duci pe la mănăstiri? Ehei, stai că la sfârşitul lumii spune că are să fie prigoană de mii de ori mai grea. Toţi sfinţii spun şi Mântuitorul spune, dar noi n-am apucat vremurile acelea, noi n-am suferit nimic, noi stăm în rai pe faţa pământului, cum stăm acum.

Şi atunci ştiai: „Gata, a trecut toaca, a făcut semnele, pregăteşte-te, cutare... La care biserică mergi? La Sfânta Cecilia, la Sfântul Sebastian, la sfântul cutare, la Sfântul Calist...".

Că ei aveau bisericile lor, erau organizaţi pe sub pământ, cu parohiile lor, cu episcopii lor. Aşa era pe timpul când a pătimit Sfântul Tarsisius pruncul. Sfântul Sebastian a scris: „Retrageţi-vă în cele mai adânci catacombe, astupaţi gurile catacombelor şi ieşirile, ca nu cumva să prindă păgânii secretul şi să intre după voi". Şi el i-a mai rugat ceva: „Fraţilor, vă rugăm din inimă, primăvara care vine, la temniţa Eschiliană sunt 3500 de creştini bătrâni şi tineri, femei şi copii şi tot felul, care mâine la ora trei îi scoate la mâncarea fiarelor".

Am fost unde i-au mâncat, am văzut şi cuştile leilor şi toate. Că nu i-au dat o dată, ci de zeci de mii de ori i-au scos acolo pe creştini în trei sute de ani. Ăsta a fost un caz. Şi l-a rugat Sfântul Sebastian pe părinte: „Părinte, vă roagă cei de la temniţe să

trimiteţi Preacuratele Taine, ca înainte de a merge la măselele leilor să primească pe Hristos. Au la închisoare pe preotul Lucianus, care are aproape 90 de ani şi se roagă cu lacrimi ca să ajungă Sfintele Taine la ei, ca mai înainte de a-şi vărsa sângele pentru Hristos şi a-şi da viaţa, să-i împărtăşiţi ca să se întărească cu Hristos".

Ce rugăciune era atunci! Persecuţia pe timpul lui Diocleţian – ne-a arătat ghidul de la Roma, că eram atent – era în cinci feluri. **Mai întâi**, dacă te prindea că crezi în Hristos, te dădea afară din serviciile statului, nu aveai voie să ai serviciu la stat. Era prima persecuţie. **A doua** persecuţie, îţi lua averea. „N-ai voie să ai nimic, nici o avere, dacă eşti creştin". **A treia** persecuţie, dacă nici aşa nu te lepădai de credinţă, te punea la munci obşteşti. De la munţi şi până la Roma, conductele de apă, cele mai grele munci ale oraşului le făceau cu creştini pedepsiţi, care nu se lepădau de Hristos. Zeci de mii mureau de foame, că le dădea mâncare puţină şi munci grele, să moară făcând canale şi cazărmi şi orice aveau ei nevoie. Aceasta era a treia persecuţie. Care nici aşa nu se lepăda de sfânta credinţă, de împărăţia cerurilor, îi băga la temniţă. **A patra** era temniţa. Şi în temniţă îi ţinea ani de zile. Şi dacă nu se lepădau, **a cincea** persecuţie te aştepta mâncarea fiarelor, sau arderea pe rug, sau răstignirea, sau căldările cu smoală şi cu plumb topit, cu ulei încins; asta îi aştepta.

Aceşti creştini de la temniţa Eschiliană care îi scotea a doua zi la moarte răbdaseră toate celelalte

persecuţii şi erau de mai mulţi ani la închisoare, iar acum erau la ultima persecuţie, să-i scoată la mâncarea fiarelor. Şi au scris ei Sfântului Sebastian, iar Sfântul Sebastian, pentru că era general creştin, a pus la uşa temniţei caporali de schimb creştini, santinele creştine, că erau şi în armată creştini. Şi a pus comandantul gărzii pe un ofiţer, unul Radus, tot creştin:

– Măi Radus, mâine are să scoată la moarte atâţia fraţi de-ai noştri. Tu ai grijă ca să vină Sfintele Taine. Dar trimite să aducă Sfintele Taine de la catacombe.

Că acolo erau biserici, pe sub pământ. Erau şi în Roma vreo 60 de biserici, dar nimeni nu ştia unde sunt. În beciuri, sub case, prin podurile creştinilor, în case. Nimeni nu ştia pe unde erau preoţii, că aici, în Roma, ţineau legătura cu cei din catacombe. Calea Apiană, vestita Cale Apiană, care scrie acolo în „Biserica din catacombe" şi în „Fabiola". Am călcat-o cu nevrednicie acum şi mă sfiam să merg pe ea, că noi mergeam cu taxiul: „Vai! Aşa se merge pe aici? Cât sânge s-a vărsat şi câte lacrimi pe acest drum!" Acum este asfalt şi-i spune Apia Antica – Calea Apiană între Roma şi catacombe. Mergeam, erau copaci de o parte, asfalt, păduri, frumos. Ehei, cu câtă frică şi cutremur se mergea pe aici!

Şi a zis Sfântul Sebastian: „Dar băgaţi de seamă, Calea Apiană este foarte păzită, că se ştie că face legătura între catacombe şi oraş! Să nu cumva să trimiteţi un om zdravăn, voinic, care ar părea că-i

vrednic să facă legătură, ceva. Să puneţi o babă bătrână, şchioapă, cu o traistă rea în spate sau un copil nebăgat în seamă. Dacă îl întreabă de unde vine, că acolo-s păduri, să zică: «Vin de la bureţi!» ca să nu bănuiască că aduce ceva sau că face ceva legătură".

Când a venit scrisoarea Sfântului Sebastian, era duminică. Bisericile erau pline de lume şi bătrânul patriarh a anunţat din altar:

– Dragi fraţi, mai vine o primăvară peste noi – adică o prigoană. Iată ce ne scrie fratele nostru Sebastian, generalul: să astupăm uşile catacombelor, intrările, să ne băgăm în cele mai ascunse locuri şi, totodată, să trimitem Preacuratele Taine că la temniţa Eschiliană se roagă cu lacrimi de sânge 3500 de fraţi ai noştri care mâine vor fi scoşi la amfiteatrul Maximus şi la Coliseum să-i mănânce fiarele, şi ei îşi doresc să primească Sfintele Taine. Dar auzi ce spune: să trimitem Sfintele Taine sau printr-un copil mic, sau printr-o bătrână, sau printr-un bătrân nebăgat în seamă, cu o traistă veche, îmbrăcat rupt, ca nu cumva paznicii care-i păzesc să-i poată afla pe aceştia că fac legătura între catacombe şi Roma.

Şi acum, după ce au citit aceea, a întrebat patriarhul în biserică:

– Ei, care are curajul să se ducă cu Sfintele Taine?

– Părinte, mă duc eu.

Erau oameni de jertfă.

– Nu, nu, nu, a zis patriarhul.

S-a aflat altul, care ştia intrările.

– Nu trimitem oameni mari. Uite ce scrie aici. Acela ştie de ce: „Un copil".

Atunci se ridică un copil, numai zece ani avea:

– Părinte, mă duc eu cu Sfintele Taine.

– Mă copile mă, dar tu ştii ce înseamnă Sfintele Taine?

– Vai de mine, e Trupul şi Sângele Domnului.

– Dar dacă te prinde cineva şi ţi-l ia?

– Părinte, eu mor şi nu le dau.

– Măi băiete, dar dacă te întâlneşti cu cineva?

– Nu spun, eu mor şi nu spun.

Şi atunci patriarhul era bucuros pentru că un copil se oferea, dar se temea: „Măi, dau Sfintele Taine, se poate să le profaneze, să cadă în mâinile unui păgân, păcatul e al meu".

Erau părinţii lui la biserică, taică-său şi maică-sa. Şi îi cheamă:

– Ce ziceţi, să trimit copilul ăsta?

Dar părinţii se temeau:

– De, noi l-am învăţat că Sfintele Taine sunt cu adevărat Trupul şi Sângele Domnului. Dar ştim noi? Minte de copil! Dar dacă vrea el... El când are să se împărtăşească nu se supără. Se roagă mult, posteşte. Noi îl învăţăm, că în toată sâmbăta se pregăteşte de împărtăşit.

Se împărtăşeau creştinii în fiecare duminică pe vremea aceea. În fiecare duminică. Duminică dimineaţă în zori de zi se împărtăşeau – *Stato die ante lucem conveniret*, după cum spune Pliniu cel Tânăr către împăratul Traian.

Şi a zis bietul patriarh:

– Măi copile, dar dacă te prinde?

– Nu le dau, părinte.

A luat atunci patriarhul cinci pâini curate şi vin curat, care îl aduceau cu mare greutate de unde îl căpătau, şi a făcut Sfânta Liturghie, a chemat Sfântul Duh şi a sfinţit şi a prefăcut toate pâinile şi vinul în Trupul şi Sângele Domnului. După aceea le-a împachetat în pânză curată, a pus procoveţe, a pus sfânta anafură şi a pus vin de luat după sfânta anafură şi a făcut un pacheţel cam mare.

Şi Sfintele Taine când mergi cu ele pe drum – că eu le-am purtat atâţia ani – n-ai voie să le porţi la subsuori, ci totdeauna în partea inimii, aici.

– Măi copile, poţi să duci aşa pachetul?

– Îl duc, părinte.

A pus într-o traistă veche pachetul şi deasupra de pachet a pus nişte şervete vechi cu un fel de pâine, cu nişte ceapă, ca să creadă că-i mâncarea băiatului. Şi după ce le-a pregătit toate, când să plece copilul, a îngenuncheat toată biserica să se roage să întărească Dumnezeu pe copil să ajungă la cei care aşteptau moartea. Şi toţi au îngenuncheat – şi arhiereii şi preoţii – şi s-au rugat pentru copil: „Să-l păzeşti, Doamne, să ajungă Sfintele la cei ce le doresc". După ce s-au rugat, a pus mâna pe capul copilului şi i-a zis:

– Ştii pe unde să ieşi din catacombe?

– Ştiu.

Dar i-a dat doi oameni gospodari şi le-a zis:

– Duceţi-l până la Calea Apiană să-l scoateţi în cutare loc. Să nu grăiască cu nimeni şi să meargă cu frica lui Dumnezeu, zicând rugăciuni.

Şi toţi s-au uitat după copil. „Uite copilul ce odor duce la el, duce Sfintele la atâta lume, care merg la moarte". A plecat copilul. L-au scos oamenii din catacombe şi când a intrat pe Calea Apia Antica aceasta – erau drumuri rele pe atunci, nu ca acum cu asfalt – l-au întrebat:

– Copile, ştii drumul?

– Ştiu de aici.

Şi a plecat. Şi iaca ispita! Când a ajuns în marginea Romei, acolo era şcoala unde învăţa el, că era elev de 10 ani. Iar copiii, ca şi copiii, când l-au văzut cu pachetul acela, cu traista, au sărit la el:

– Măi Tarsisius, ce-ai acolo?

– Bureţi am.

Nu voia să spună. Şi pe fugă, ei după el. Nu l-au prins. A fugit copilul. În timpul acela, Sfântul Sebastian a văzut că nu vin Sfintele Taine şi ora trece, iar la ora trei trebuia să-i scoată pe soldaţii creştini din gardă, că erau ordine şi paraordine, se schimba garda şi intrau păgâni, nu cei pe care i-a pus el. Nu se mai putea face mişcarea asta cu Sfintele Taine. Intrau ofiţeri păgâni şi un caporal tot păgân, care era împotriva lui Hristos şi a Sfintelor Taine. Şi atunci ca să se grăbească în timpul cât era garda lui, a trimis pe Radus ofiţerul. Acela era un om spătos, voinic, înalt ca un brad:

– Du-te, Radus, pe Calea Apia, şi vezi ce-i întâlni, femeie, copil, bătrân... Trebuie să vină Sfintele, că dacă nu vin, ăştia merg la moarte cu oleacă de îndoială, zic că nu au Sfintele Taine. Şi cât i-ar întări Sfintele Taine pe ei!

S-a dus Radus. Copilul, după ce a fugit de la şcoală şi nu l-au prins copiii, iaca iese un fierar, care potcoveşte caii, boii. Era păgân şi, când a văzut că copilul fuge şi ţine ceva în traistă – un pachet –, ce a zis? Pe atunci creştinii, unde îi mâncau fiarele pe martiri, pe mucenici, trimiteau copiii să fure vreun os: „Du-te măi, adu de la mână un os, de la picior, un os cât de mic!" – sfintele moaşte pe care le avem acum. Era mare preţ că aducea osul unui martir care a pătimit, că acela făcea minuni în casa ta. Şi trimiteau copiii să fure oasele, că pe copii nu-i suspectau tare. Şi ce a zis fierarul ăsta păgân când a văzut că copilul fuge şi ţine strâns un pachet? „Ăsta e un drac de copil de creştin care a furat oase din arenă, care rămân de la lei". Şi a strigat după el:

– Stai, măi copile!

Şi copilul pe fugă. Copilul, mai sprinten. Dacă a văzut fierarul că nu-l poate prinde, a zvârlit cu o osie de fier ce avea în mână. Şi l-a lovit pe copil în cap. Când l-a lovit, i-a crăpat capul. Copilul a căzut jos ţinând strâns pachetul cu mânuţele. În timpul acela venea şi ofiţerul Radus. Drept atunci a rânduit Dumnezeu. Când a văzut că a căzut copilul, a strigat la fierar:

– Stai, măi criminalule! Ce ai făcut? De ce ai lovit copilul?

Acela a văzut că e ofiţer, s-a pus pe fugă. Ce, ştia că e creştin? Era autoritate. Când a zis ofiţerul „Stai!", acela a fugit. Ofiţerul s-a apropiat. Copilul era în agonia morţii, dar îl vedea pe ofiţer că venea la biserică şi îl cunoştea. Şi ofiţerul când l-a văzut, n-a ştiut că copilul are Sfintele, dar a văzut că are ceva la dânsul. L-a luat în braţe, copilului îi curgea sânge din cap, şi prin lacrimi şi sânge l-a cunoscut pe ofiţer. Şi când a văzut că-l cunoaşte, el ţinea strâns pachetul cu Sfintele Taine, nu era sigur că-l vede pe Radus. Şi a strigat acest cuvânt şi a murit:

– Radus, Radus, dacă eşti tu, nu da Sfintele Taine!

Acest cuvânt a mai zis şi a murit în braţele ofiţerului. Auzi ce grijă a avut copilul! Ultimul lui cuvânt! Că el a zis acolo în biserică: „Eu viu nu le dau!" Ai văzut copil de creştin de pe atunci! A murit cu acest cuvânt: „Radus, Radus, nu da Sfintele Taine!" Zicând aceasta, a murit. Ofiţerul, când a văzut că copilul are Sfintele Taine, a plâns, a luat în braţe pe copil şi Sfintele Taine şi l-a dus acasă la Casianus, profesorul din Roma, unde era biserică înăuntru. El ştia ce biserici sunt în Roma. Şi i-a zis:

– Măi frate, păstrează odorul acesta. Uite un martir care a zburat la cer aducând Sfintele Taine la ceilalţi. Uite!

Şi a luat el pachetul şi a început a plânge că vedea că erau picături de sânge din capul copilului pe pachetul cu Sfintele Taine. El era martir înainte de martiri, că şi-a vărsat sângele înainte de a se împărtăşi aceia cu Sângele lui Hristos.

Şi s-a dus Radus la temniţă, iar când a ajuns acolo, i-a găsit pe toţi în genunchi la rugăciune. Toţi se rugau împreună cu preotul să vină Sfintele Taine. Şi Radus i-a adunat pe toţi şi le-a ţinut o predică:

– Fraţii mei creştini, suferiţi de atâţia ani, dar câţi au murit în temniţa asta şi s-au dus la cer. Bucuraţi-vă! Nu vă mâhniţi, fraţilor, că Hristos v-a împlinit cererea. Iată a ajuns la voi Însuşi Hristos viu, cu Trupul şi Sângele Său. Dar gândiţi-vă că cel ce a adus aceste Preacurate Taine, a zburat înaintea voastră la ceruri. Uite un copil de zece ani a murit în braţele mele ţinând strâns pacheţelul şi strigând cu toată inima: „Radus, Radus, dacă eşti tu, nu da Sfintele Taine!" Şi zicând aceasta, a adormit copilul.

Au plâns toţi şi s-au înflăcărat. Şi atunci s-a dezbrăcat unul de o haină mai curată care o avea şi a pus-o unde era un loc mai curat în temniţă, apoi au desfăcut pachetul şi au găsit acolo şi scrisoarea de la catacombe: „Am trimis Sfintele Taine şi ne rugăm în biserică – ei n-au contenit în biserică de a se ruga – să ajungă Preacuratele Taine la voi, ca să vă fie spre îmbărbătare, sfinţire şi înnoirea puterilor sufleteşti".

Şi i-a împărtăşit cu Preacuratele Taine preotul Lucianus pe toţi, iar peste o oră a venit garda păgână şi i-a schimbat pe aceştia care în taină erau creştini, dar nimeni nu ştia. Şi a dat ordin Diocleţian: „Creştinii care merg la mâncarea fiarelor să fie dezbrăcaţi de hainele lor şi să fie îmbrăcaţi cu piei de dobitoace: de oi, de capre, de viţei, de cai". De ce? Când i-ar vedea fiarele, să nu-i mai socoată oameni, să sară mai tare pe ei. Şi i-au scos împărtăşiţi cu Sfintele

Taine. Şi leii, când au ieşit, au făcut aşa o roată de trei ori şi se uitau la dânşii. Iar preotul, bătrânul, le-a zis: „Dragii mei, îngenunchiaţi, că-i ultima rugăciune". S-au rugat la Dumnezeu ca prin dinţii fiarelor să meargă la cer. Şi după ce s-au rugat şi s-au iertat unii pe alţii, leii au început să-i mănânce.

Am fost la cuştile acelea de fier unde stăteau leoparzii, tigrii, panterele şi leii. Am fost şi le-am văzut acolo şi ne zicea: „Uite, de aici a dat drumul la lei, uite aici i-a mâncat". Şi sus priveau în amfiteatru o sută de mii de spectatori cum îi mănâncă fiarele. O femeie avea copilul în braţe când a scos-o în arenă şi copilul, când a văzut că leul a pus labele pe pieptul mamei sale, a ţipat şi l-a iritat. Şi atunci leul s-a întors şi a prins capul copilului ca o nucă. Şi a rupt şi mâna dreaptă a femeii şi pe copil deodată l-a omorât.

Şi în câteva ceasuri au rămas din ei grămezi de oase. Leii erau plini de carne, de sângele martirilor, cu labele însângerate şi mustăţile şi gurile pline de sânge. Stăteau tolăniţi la soare sătui de carne de martiri, căci pântecele leilor se făcuseră morminte de martiri.

Şi am văzut rămăşiţele acestor martiri în catacombe. Ardeau candele de aur şi scria: rămăşiţe de la martirii care au murit în anul cutare. În altă parte altele de altădată care au fost daţi la fiare, că nu numai acum au fost daţi. Şi când am ieşit din aceste catacombe de la Roma, am ieşit cu jumătate de inimă. Îi spuneam la un diacon Vartolomeu, care e pictor: „Ia, măi frate, o mână de ţărână de aici că

asta toată e udată cu sânge de martir". Am luat şi noi cum am putut.

Şi aceia s-au dus la cer şi noi îi pomenim acum: „Sfinte mare mucenice Gheorghe, roagă-te lui Dumnezeu!" şi atâţia sfinţi. În calendare sunt trecuţi o parte, dar în mineie sunt mai mulţi şi în martirologiul roman. Şi vă spun, dragii mei, de aceea să cinstiţi pe sfinţi, că sfinţii lui Dumnezeu şi-au dat viaţa şi şi-au pus sufletul pentru Hristos. Mântuitorul a spus: *Cel ce mărturiseşte pentru Mine înaintea oamenilor şi Eu voi mărturisi pentru dânsul înaintea Tatălui Meu care este în ceruri... Cel ce îşi cruţă sufletul său îl va pierde, iar cel ce îl va pierde pentru Mine şi pentru Evanghelie îl va afla.* Deci Biserica noastră s-a împodobit ca cu o porfiră cu sângele a zeci de milioane de sfinţi mucenici.

Pe unde te duceai, numai morminte de sfinţi. Şi ce puteai să faci, că o catacombă avea 20 de kilometri. Noi am mers două ore şi ne-am întors înapoi. Când ne-am ridicat deasupra, ne arătau munţi, ogoare cu porumb, grâu, copaci şi ne spuneau: „Pe acolo tot catacombă este". Dar zic eu: „În cât timp se poate vizita catacomba asta?" „Cam într-o lună jumătate-două, ca să o vezi toată".

Atâtea biserici şi minuni am văzut pe sub pământ. Şi la catacomba Sfintei Domitilla şi la a Sfântului Sebastian şi a Sfintei Cecilia, cea oarbă. Să vedeţi acolo cum s-a întemeiat Biserica noastră. Când am fost la Ierusalim am zis: „Din Mormântul Domnului a înviat Hristos!", iar acolo am zis: „De sub pământ a înviat Biserica lui Hristos trei sute de

ani!". Căci catacombe nu erau numai la Roma, ci erau şi în Cartagina Africii şi în Nicomidia, unde este Turcia astăzi, că era reşedinţa de vară a lui Diocleţian. Au fost peste 750 km de catacombe pe sub pământ făcute de creştini, în timpul marilor persecuţii şi necazuri de atunci. Iată cum a trăit Biserica noastră.

Astăzi suntem liberi, ne trage clopotul, ne sună toaca, ne cheamă preoţii la biserică să ne citească Evanghelia şi Apostolul şi să ne ţină predici, şi nu mergem, că suntem liberi. Atunci uite cu câtă greutate ţineau credinţa. De aceea s-au făcut sfinţi, şi auziţi ce spune Scriptura: *Minunat este Dumnezeu întru sfinţii Săi, Dumnezeul lui Israel!* Şi iarăşi: *Sfinţilor care sunt pe pământul Lui, minunate a făcut Domnul toate voile Sale întru dânşii!*

Dar vă spun: Toţi sfinţii lui Dumnezeu spun şi Mântuitorul o spune: Înainte de vremea cea de la urmă o să vină prigoană mai mare peste Biserică. Pentru că Sfântul Ioan Evanghelistul la Apocalipsă zice: *Am văzut sufletele celor junghiaţi pentru cuvântul lui Dumnezeu şi pentru mărturisirea care au dat-o*. Şi strigau către tronul mielului, către tronul lui Hristos: *Până când, Doamne, nu vei judeca şi nu vei răzbuna sângele nostru de la cei ce locuiesc pe pământ?* Şi auzi ce le-a spus Mântuitorul: *Staţi şi aşteptaţi până se vor plini şi cei dimpreună cu voi care vor veni la sfârşitul veacurilor*. Şi iarăşi spune Sfântul Ioan: Am văzut *mulţime mare de sfinţi îmbrăcaţi cu haine de in albe şi purtând ramuri de finic. Şi erau din toată limba şi neamul de sub cer şi*

nimeni nu-i putea număra. Şi strigau: Aliluia, aliluia, aliluia, slava şi mântuirea este a Dumnezeului nostru în vecii vecilor. Aceştia sunt cei care vin din necazul cel mare şi şi-au spălat veşmintele lor şi le-au albit în sângele Mielului.

Sfinţii n-au luat plata, ei stau în rai, dar n-au luat împărăţia cerurilor până nu vin şi sfinţii cei de la sfârşit. Şi de aceea v-am spus: Noi, săracii de noi, suntem în timpurile cele mai fericite că avem libertatea să ne închinăm oricând, oriunde, e mare fericire pe noi. Noi n-am suferit nimic pentru dragostea Mântuitorului, dar în sufletele noastre şi în adâncul inimii să fim hotărâţi să suferim, că Mântuitorul spune: *Cel ce va răbda până în sfârşit, acela se va mântui*.

Deci pentru rugăciunile Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi ale Pururea Fecioarei Maria şi ale tuturor milioanelor de sfinţi care au suferit pentru Biserica noastră, să fie mila Domnului cu noi cu toţi, să ne mântuim şi noi şi dumneavoastră să vă meargă bine în veacul de acum şi în cel viitor. Amin.

DIALOG CU UN SECTAR DESPRE RUGĂCIUNEA ÎN DUH ŞI ÎN ADEVĂR

P. Cleopa – Da voi, măi băieţi, ce aveţi de întrebat? Voi n-aţi venit să întrebaţi ceva?

Sectarul – Da, încă multe.

P. C. – Păi, ia vedeţi, că uite ceasul se duce şi eu am de prăşit. Buruienile pe ogorul meu cresc şi eu prăşesc la alţii.

S. – Şi ale noastre cresc, trebuie să curăţim şi noi.

P. C. – Eu prăşesc la voi, dar la mine cine prăşeşte pe urmă?

S. – Ia să vă întreb ceva.

P. C. – Da.

S. – Sunt două lupte care se întâmplă în organismul omenesc, firea se luptă împotriva duhului şi duhul împotriva firii.

P. C. – Cum spune Apostolul Pavel: *Văd întru mine două legi*, legea duhului vieţii m-a izbăvit de legea păcatului, *trupul se luptă împotriva duhului şi duhul împotriva trupului*. Cugetul trupului este moarte, clar, şi cugetul duhului este viaţă veşnică. *Binele pe care voiesc să-l fac nu-l fac şi răul pe care nu voiesc să-l fac îl fac*.

S. – Şi prin aceasta mărturisesc că păcatul locuieşte în mine. Adică omul face ceea ce nu vrea să facă. Acum alt aspect.

P. C. – Da.

S. – Legea şi harul, tot din cuvânt. Faptele legii şi faptele harului. Din care se poate primi mântuirea, din faptele legii sau din faptele harului?

P. C. – Prin faptele Legii nu se mântuieşte, că Legea, spune Apostolul Pavel, n-a desăvârşit nimic. Din faptele Legii nu se mântuieşte, dar legea harului este unită cu faptele.

S. – Unită cu faptele!?

P. C. – Da, pentru că spune Apostolul Iacob: *faptele sunt moarte fără credinţă şi credinţa fără fapte este moartă*. Clar!

S. – În Romani, Apostolul Pavel spune că cel neprihănit va trăi prin credinţă. Nu spune prin fapte.

P. C. – Nu. Ia ascultă! Acelaşi Pavel îţi spune dincolo: *Toţi vom sta înaintea divanului lui Iisus Hristos ca să luăm fiecare plată pentru ce am lucrat, bune sau rele*.

S. – Da. În Corinteni.

P. C. – Şi Ecclesiastul spune: *Toată fapta bună sau rea o aduce Dumnezeu la judecată, ca să răsplătească fiecăruia după faptele lui*. Şi Psalmul 61 zice: *Doamne, Tu vei răsplăti fiecăruia după faptele lui*. Evanghelia lui Iisus Hristos zice: *Când va veni Fiul Omului şi va sta pe scaunul slavei Sale, va răsplăti fiecăruia după faptele lui* – vezi la Matei.

Ai venit la mine? Văd că cunoşti oleacă Scriptura. Apoi stăi şi cu moş Costache, eu sunt un moşneag mai bătrân, poate nu ştiu cât voi, dar poate mai ştiu şi eu ceva, ce am auzit de la alţii.

S. – Ăă, problema mântuirii ne preocupă nu numai pe noi, ci preocupă pe întreaga omenire, fiecare se zbate, întreabă cum este mai bine, aici sau acolo, acolo sau aici? După cuvântul lui Dumnezeu care este scris, apostolul dă multe explicaţiuni şi la I Corinteni 1 versetul 18-19, spune: *Mai întâi de toate aud, fraţilor, că atunci când veniţi la adunări între voi sunt dezbinări şi certuri şi în parte cred, căci trebuie să fie şi între voi partide ca să iasă la lumină cei găsiţi buni.*

P. C. – Eresurile, că eresurile sunt care se dezbină de biserică, că *Biserica este stâlp şi întărire a adevărului,* şi *Biserica e trupul lui Hristos.*

S. – Trupul lui Hristos, aşa este. Domnul Iisus spune la Apostolul Petru, în Matei 16, 18 că *tu eşti Petru şi pe această piatră voi zidi Biserica Mea.*

P. C. – Biserica este alcătuită din păstori şi păstoriţi. Asta e biserica ascultătoare şi cei păstoriţi trebuie să asculte de cei puşi de Duhul Sfânt în Biserică.

S. – Aşa este.

P. C. – Păi aşa este măi...

S. – Vasile.

P. C. – Măi Vasile, măi.

S. – Nu v-am întrerupt că spune: *Îngăduiţi-vă unii pe alţii* şi am stat să ascult mai întâi şi după aceea să vorbim.

P. C. – Aşa, ia spune.

S. – Deci spune că este zidit pe pietre vii. Nu? Pietre.

P. C. – Ei, acelea sunt mădularele Bisericii. Ca nişte pietre vii. Dar care-i piatra vie?

S. – Piatra vie sunt oamenii.

P. C. – Oamenii. Voi sunteţi mădularele lui Iisus Hristos, Biserica, şi mădulare din parte. Noi toţi formăm Biserica.

S. – Da, sigur că da.

P. C. – Biserica este totalitatea credincioşilor, iar piatra cea din capul unghiului pe care este clădită Biserica este Hristos, pe temelia apostolilor şi a proorocilor. Deci noi nu suntem Biserică aparte, noi suntem mădulare ale Bisericii, şi când ne adunăm toţi este Biserica povăţuitoare pusă de Hristos în frunte şi noi cei ascultători, ca nişte pietre vii, alcătuim o Biserică care se cheamă totalitatea credincioşilor. Iar cuvântul Biserică în Scriptură e în patru feluri, băiete. Mai întâi e Biserica povăţuitoare sau ierarhia canonică a Bisericii, al doilea este Biserica – totalitatea credincioşilor, al treilea este biserica ca lăcaş de închinare – Solomon a primit poruncă să-i facă lui Dumnezeu biserică –, şi al patrulea suntem noi ca Biserică generală, fiecare mădular al Bisericii formând Biserica toată. Aşa-i cuvântul Biserică în Scriptură.

S. – Bun. Acum, când a stat de vorbă Domnul Iisus cu samariteanca, a spus samariteanca: *Unde este bine ca oamenii să se închine? Aici, în muntele acesta, sau în Ierusalim?*

P. C. – Da.

S. – Şi domnul Iisus ce i-a răspuns?

P. C. – *Crede mie, femeie, că va veni o vreme şi acum este când închinătorii cei adevăraţi se vor ruga Tatălui cu duhul şi cu adevărul nu numai aici, ci pretutindeni, că Tatăl caută acest fel de închinători care să se roage Lui oriunde cu duhul şi cu adevărul*. Dar cum înţelegi dumneata rugăciunea cu duhul şi cu adevărul? Ia să te văd!

S. – Să se roage în duh şi în adevăr, adică să aibă o legătură directă cu Tatăl, la rugăciune.

P. C. – Stai oleacă, dacă ai venit aici, apoi ascultă. Tu ştii că eu am scris *Sectologia*, eu am fost predicator trimis de patriarh în toată ţara. Ai nimerit-o cu mine.

S. – Eu ascult, că este scris: *Ascultaţi de mai marii voştri*.

P. C. – Eu am fost la Curtici, tu ai auzit de Curtici?

S. – La Arad, la graniţă cu iugoslavii.

P. C. – 40 de predicatori au vorbit cu mine şi erau de diferite nuanţe de secte şi era vlădica Andrei Maghieru lângă mine. Şi i-au zis: „De unde ai adus omul ăsta?" Uită-te la mine, eu am scris *Sectologia*, uită-te aici, acum se tipăreşte în 5000 de exemplare la Bucureşti, ia uite aici ce scrie: *Călăuză spre cunoaşterea şi apărarea credinţei strămoşeşti*. Şi am şi alte cărţi, eu nu numai vorbesc, eu şi scriu. Şi asta este aprobată şi de Sinod şi de Consiliul de Stat. Acum s-a aprobat şi au adus şi hârtia să o tipărească. Uite şi alta scrisă de mine: *Predici* de Arhimandrit Cleopa Ilie. Deci cu mine ai ce discuta. Eu acum am

fost la o conferinţă la Buzău de orientare antisectară, unde am stat 14 zile, unde au fost 14 protoierei, 20 de preoţi misionari şi 11 profesori universitari de la Institutul Teologic şi a prezidat vlădica Antonie Plămădeală, care-i la Patriarhul Iustin în sinod. Venise din Australia şi din Noua Zeelandă, unde a fost să sfinţească nişte biserici ortodoxe. Şi la fiecare prelegere care o dădea un profesor universitar din Bucureşti, eu eram în dreapta vlădicăi. Şi-mi zicea: „Părinte Cleopa, ţine o predică la acest subiect", că au fost şi predici cu caracter naţional bisericesc, cu caracter pur naţional, cu caracter pur bisericesc şi cu caracter antisectar. Aşa că cu mine ai ce vorbi, dacă ai venit aici.

S. – Acum numai ca să binevoim să ascultăm. Deci ca să înţelegem legăturile...

P. C. – Nu, nu, stăi, stăi, nu trece. Care-i rugăciunea în duh şi adevăr? Ia spune matale. Cum o înţelegi?

S. – Eu înţeleg aşa. Domnul Iisus Hristos a spus ucenicilor Săi: *Rămâneţi în cetate până veţi fi îmbrăcaţi cu putere de sus* şi după zece zile s-a pogorât în ziua Cincizecimii Duhul Sfânt. În Faptele Apostolilor, capitolul 2, ei vorbeau în limbi. Oamenii care erau de diferite naţiuni au rămas uimiţi, că fiecare îi auzea vorbind în limbile lor.

P. C. – În limbile lor, iar cei localnici din Palestina ziceau că sunt beţi. De aceea Petru a zis: *Fraţilor, nu suntem beţi, că abia e ceasul al treilea din zi*. Aceia erau palestinienii galileeni, care grăiau

în limba maternă, iar cei din 15 naţiuni, care erau la Cincizecime, că 15 erau, că i-am numărat, aceia fiecare auzeau măririle lui Dumnezeu în limba lui. Şi ziceau: *Cum aceştia sunt bărbaţi galileeni şi noi auzim măririle lui Dumnezeu fiecare în limba noastră?* Acesta este darul de a zidi Biserica: eu să-ţi vorbesc ţie într-o limbă şi tu să înţelegi în limba ta. Eu am fost la penticostalii de la Straja şi de la Ulma, de acolo, la Vicovul de sus, şi le-am zis: „Măi, voi aveţi pretenţia că vorbiţi în limbi, da? Poftim!"

Au început a face convulsiuni şi strigăte: „Uă! Uo!" Săreau în sus, făceau spume la gură, cutare, ziceau că a venit Duhul Sfânt peste ei.

„Măi, dar aşa au făcut apostolii? Au jucat ca voi, s-au trântit pe jos, să facă spume? Nu vedeţi că-i duhul dracilor în voi? Dumnezeul nostru nu este Dumnezeul neorânduielii, ci al păcii. Ai auzit că apostolii săreau în sus şi băteau din palme ca voi, făceau exclamări ca voi? Se tăvăleau pe jos, văleu şi cutare?" Au învăţat câteva cuvinte de la acei care-i plăteau cu bani, care vin de pe la Hamburg şi din toate părţile ca să zică că ştiu să vorbească în limbi.

„Dacă ştii în limbi, uite ce-i - êrau zece predicatori acolo -, uite, eu numai un preot am cu mine" - că eu am fost în casa lor de rugăciuni, am fost cu vlădica Teofil, am vorbit la Vicov, eu unde n-am fost, că unde au fost secte, pe mine m-au tot trimis pe front în linia întâi. Aşa, cu mine ai de vorbit, poţi să vorbeşti ani de zile.

S. - Eu mă bucur dacă am de la cine să învăţ.

P. C. - Da, şi atunci zic: „Mă, dacă ştii limbi - era un predicator, unul Isachie -, uite ce, fiţi atenţi!" - dar aceia tot făceau convulsiuni, băteau din palme, că se roagă, săreau. Ziceai că erau ditirambele acelea greceşti când vorbeau lui Zeus şi Artemidei, că aşa făceau aceia, săreau în sus cu duhul diavolului ca să se roage Artemidei Efesului, lui Bacchus, zeul vinului, şi celorlalţi. Zic: „Ăsta nu e duh de rugăciune, aici e duhul satanei, care vă strâmbă şi vă face să săriţi în sus" - că au zis că ei au postit o săptămână şi a venit Duhul Sfânt. „Ăsta-i Duhul Sfânt? Ai auzit că la Cincizecime au făcut apostolii dansuri de ăstea şi drăcii de ăstea, şi bătăi din palme şi sărituri, şi spume la gură, ca vierul acela când umblă după scroafe? Ăsta-i Duhul Sfânt? Ăsta-i duhul satanei, măi, care vrea să imite acum, la sfârşitul lumii, venirea lui Hristos şi a Duhului Sfânt.

Că această taină s-a împlinit o dată. Cincizecimea nu se mai repetă în veacul veacurilor. Pentru că spune Sfântul Apostol Petru: *Fraţilor galileieni, nu este cauza mustului dulce, că abia e ceasul trei.* Acum s-a împlinit proorocia lui Ioil, că *în zilele de apoi voi turna din Duhul meu... feciorii voştri şi bătrânii voştri...* Deci s-a împlinit proorocia. Nu aşteptaţi s-o împliniţi la sfârşitul veacurilor, că s-a împlinit de atunci. Proorocia de atunci s-a împlinit, că Duhul Sfânt o dată a venit peste Biserică şi de atunci vine pe altă cale, prin succesiune apostolică şi prin cele şapte taine. Nicidecum nu mai vine

revelaţia din nou, să se mai pogoare Duhul Sfânt. Sau cum zic nişte blestemaţi de prin America, cu ţigara în gură, cu burta plină de carne, cu muierea lângă dânşii, cică vine Duhul Sfânt!

Măi, sfinţii care mâncau o dată la 40 de zile nu aveau pretenţia că vine Duhul Sfânt direct peste ei. Câtă mândrie şi nebunie este la voi cu chestia asta!"

Dar l-am întrebat pe el: „Hai, măi, să o luăm raţional, nu duhovniceşte! Dacă voi vorbiţi în limbi, ai auzit ce s-a întâmplat la Fapte, capitolul 2, 9? Când a venit Duhul Sfânt erau adunaţi bărbaţi parteni, mezieni, elamiţi, romani, prozeliţi cutare, antiohieni, din 15 neamuri, că ei de două ori pe an aveau poruncă să se suie în Ierusalim, cum scrie la Ieşire: *Ascultă, iudeule, de două ori pe an te vei sui în Ierusalim, la sărbătoarea Paştilor şi la Cincizecime, că nu-ţi primeşte Dumnezeu rugăciunile şi jertfele decât aşa*. De aceea Mântuitorul a zis că are să vină vremea să te rogi nu numai în Ierusalim sau la Muntele Garizim dincoace". Eu am fost la Garizim, am fost unde a vorbit Mântuitorul cu cananeianca, uite am fotografii acolo.

S. – Am văzut, am văzut.

P. C. – Am fost pe acolo la Samaria, am băut apă, am luat, am fost în toată partea aceea, am fost în Muntele Sinai unde s-au dat tablele Legii, am fost unde evreii au cârtit, unde au făcut viţelul. Unde nu am fost eu? Eu nu le ştiu numai din Biblie, eu le-am călcat cu piciorul şi le-am văzut cu ochii mei.

Şi atunci zic: „Iată ce, măi, hai să facem altfel. Voi vorbiţi inspiraţi de Duhul Sfânt, nu? Aveţi un dar harismatic în timpul ăsta? Bun! Eu vreau să se repete ce s-a întâmplat la Cincizecime şi cred atunci că aveţi darul Apostolilor. Auzi că acolo erau de 15 feluri şi toţi auzeau în limba lor măririle lui Dumnezeu. Şi ăştia care vorbeau erau toţi galileeni. Bun, voi vorbiţi! Eu mă duc să aduc aici un rus, un german, un indian, un polonez, un grec, un spaniol, un francez, un chinez, un japonez, un englez... din 15 popoare. Şi ei să vă asculte pe voi cum vorbiţi în limbi şi fiecare în mintea lui să înţeleagă măririle lui Dumnezeu pe care le vorbiţi voi într-o singură limbă". Şi zic ei: „Apoi aşa nu se poate!" „Păi dacă aveţi pretenţia că sunteţi ca Apostolii şi vine Duhul Sfânt peste voi, de ce nu se poate? Că e acelaşi dar. Auzi ce zice: *Cel ce vorbeşte în limbi singur nu zideşte biserica, ci se zideşte pe sine singur*. De aceea a zis Apostolul: *Dacă aş intra în biserică şi aţi vorbi în limbi, n-ar zice toţi că sunteţi nebuni şi vorbiţi în vânt?* Că nu zidiţi Biserica. Dacă este cineva şi are darul să tălmăcească, atunci vorbirea în limbi, cu toate că-i un dar mai mic decât proorocia, zideşte Biserica, dacă nu – hă-la-la-la-la – vorbesc nişte nebuni acolo şi ceilalţi nu înţeleg nimic".

Iaca care-i darul harismatic al vorbirii în limbi: Să vorbeşti tu în limba ta şi eu din toate părţile lumii să te înţeleg, ca să zideşti Biserica. Dar acest dar numai apostolii l-au avut, nu aceştia care se laudă acum că sunt penticostali. Astea-s cele mai mari înşelătorii posibile ale satanei. Acesta-i duhul lui antihrist, ca să falsifice harismele Duhului Sfânt care au fost în adevăr. Dar de ce a venit Duhul Sfânt în

chip de limbi de foc la Cincizecime şi n-a venit în alt fel? De ce n-a venit în chip de porumbel? Sfântul Ioan Gură de Aur tâlcuieşte. Noi avem Tradiţia, noi nu mergem cu o aripă ca sectarii, numai cu Scriptura. Noi avem rădăcina Scripturii, avem Sfânta Tradiţie. Ce a fost de la Adam până la Moise? Câte mii de ani au fost?

S. – În jur de 2000 de ani.

P. C. – Să-ţi arăt Hronograful lui Chedrinos care merge paralel cu Scriptura. De la Adam până la Moise au fost 2642 de ani, uite aici, băiete, să-ţi arăt izvoarele. Ce, crezi că noi ştim numai ce ştie un sectar? Am *Călăuza* care este verificată de un sinod întreg. Uite aici referatul Sfântului Sinod, îl vezi? „Cartea Înalt Prea Cuvioşiei Sale, Părintele Arhimandrit Cleopa Ilie, intitulată *Călăuză spre cunoaşterea şi apărarea credinţei strămoşeşti* este o lucrare temeinică şi convingătoare despre adevărul credinţei noastre dreptmăritoare, întemeiată pe Sfânta Scriptură. Autorul deschide înţelesuri largi şi adânci în textele Sfintei Scripturi, înţelesuri care luminează şi fundamentează cu multă evidenţă punctele credinţei practicate de Biserică din vremea Apostolilor. Scrierea este o adevărată lucrare de *Dogmatică ortodoxă*. Ea expune adevărul credinţei noastre fără să jignească pe cei de alte credinţe, încât socotesc că ea poate fi tipărită fără nici o şovăială, putând aduce mult folos nu numai preoţilor, ci şi credincioşilor.

Cartea ar mai putea apare şi sub titlul unui *Catehism ortodox,* cum nu avem noi până acum, Biserica Ortodoxă, şi nu cred că s-ar găsi cineva să-l poată alcătui.

Ar fi bine poate dacă s-ar tipări în câteva zeci de mii de exemplare şi distribuite la un preţ mic tuturor credincioşilor mai răsăriţi din regiunile care trebuie să facă faţă asaltului cultelor neoprotestante. Bucureşti, 2 ianuarie 1976, Prof. Acad. Dr. D. Stăniloae". Cel mai mare teolog al Bisericii noastre.

S. – Aici aveţi şi trimiteri...?

P. C. – Toată Scriptura e aici. Toate sectele din România le avem aici în carte, şi doctrina şi combaterea lor.

S. – Dar dacă Domnul Iisus a ales pe apostoli, după aceea le-a dat dreptul să se numească ucenici, nu a mai rânduit să numească apostoli.

P. C. – Ia ascultă ce spune Apostolul Pavel: *Datu-mi-s-a darul apostoliei lui Iisus Hristos, mie celui ce eram prigonitor şi mulţumesc lui Dumnezeu că m-am învrednicit de darul apostoliei*. Şi Pavel nu a primit-o cât a trăit Mântuitorul, ci el a primit descoperirea din cer. Deci spune că i-a dat Hristos apostolia şi dumneata spui că s-a numit ucenic, nu s-a mai numit apostol. Măi, nu vă luaţi după nebuni, că înnebuniţi mai tare decât ei.

S. – Nu, zic că în afară de apostoli nu a mai rânduit pe alţi apostoli, la restul le-a dat numele de ucenici, care au mai venit.

P. C. – Stai oleacă, dar le-a spus: *Cine vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă, cine se leapădă de voi, se leapădă de Mine, şi nu numai de Mine, ci şi de Cel ce M-a trimis pe Mine,* de Tatăl. Cine se

leapădă de apostoli. Şi Mântuitorul le-a dat putere: *Luaţi Duh Sfânt*... şi Pavel pune mâinile şi-i spune lui Tit: *Te-am lăsat în Creta să-mi pui preoţi prin cetăţi*. Tit era episcop, a fost episcop în Efes şi apoi în Creta, şi punea mâinile şi sfinţea preoţi. Deci darul harismatic e dat de la Hristos. Că Mântuitorul a hirotonit pe Petru, pe Iacov, primul episcop al Ierusalimului, şi pe Ioan Evanghelistul; sunt hirotoniţi direct de El. Şi le-a dat putere: *Cum am pus Eu mâinile pe voi, aşa să puneţi şi voi mâinile peste alţii*. Deci darul pe această cale vine în Biserică, numai prin succesiune apostolică, nicidecum prin altele. Aceia ce merg pe alături de Biserică zic că au har, dar sunt în luntre spartă, nu în corabia mântuirii. Tu ai citit Pidalionul?

S. – Nu.

P. C. – Păi tu nu cunoşti Cârma Bisericii? Dacă nu cunoşti, să ţi-o arăt. Că Biserica e de două mii de ani, iar sectele au ieşit ca ciupercile după ploaie, acum la sfârşitul lumii.

S. – De asta am venit ca să vă întreb cam cum înţelegeţi. Ştiţi. Că omul citind, unul înţelege într-un fel, altul într-altul. Şi e bine ca să aflu, că spune acolo: *Nici o proorocie nu se tâlcuieşte singură*.

P. C. – Ia ascultă. Zice Scriptura: *Cine vrea să se mântuiască, cu întrebarea să călătorească*. Ai auzit de Pidalion? Cârma Bisericii? Ia uite aici: Cine e la cârma Bisericii? Îl vezi pe Hristos cu Sfânta Cruce? Uite Biserica, uite apostolii, corabia mântuirii. Uite ce scrie aici: „Întru slava Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, a Unuia Dumnezeu în

Treime – Pidalion sau Cârma Corăbiei". Aici sunt canoanele Sfinţilor Apostoli, ale celor şapte Sinoade ecumenice, ale celor 11 sinoade locale şi canoanele sfinţilor mari – Sfântul Vasile cel Mare şi toţi care au scris canoane din partea Bisericii lui Hristos. Asta-i cârma şi zăvoarele Bisericii. Aceasta începe cu Petru şi cu Pavel şi cu Mântuitorul şi se termină cu Sinodul VII ecumenic, la 787, împotriva iconoclasmului, a sectarilor care hulesc sfintele icoane.

Mă, eu nu cu unul mi-e drag să vorbesc, eu să văd 60 de predicatori sectari în jurul meu şi stăm o lună de zile de vorbă. Le răspund la toţi tot atunci. Dar să fie mulţi, nu numai unul. Cu unul n-am ce face.

Un credincios – Dar, preacuvioase, spuneţi-ne despre rugăciunea în duh şi adevăr.

P. C. – Da, dar vezi că a sărit în altă parte. *(către sectar:)* Cum înţelegi mata rugăciunea în duh şi adevăr? Ia spune! Ia să te văd, că văd că eşti oleacă de cărturar, ai venit poate să mă convingi acasă.

S. – Asta înţeleg în duh şi în adevăr, când te-ai pus pe genunchi şi, prin credinţă, că spune la Romani acolo *cel neprihănit va trăi prin credinţă,* te rogi lui Dumnezeu şi ca să-l simţi pe Dumnezeu în inima ta. Atunci e în duh şi în adevăr. Cuvântul lui Dumnezeu, când vorbeşte El, eu nu mă ating că acela e baptist, că e penticostal; la mine spune Cuvântul lui Dumnezeu că Dumnezeu l-a făcut pe om după chipul şi asemănarea Sa.

P. C. – Aşa.

S. – Excludem cultele toate. Dumnezeu, ca să luăm să o înţelegem, spune că în Biserică a rânduit prooroci, apostoli, învăţători şi cutare, dar ceilalţi, care sunt conduşi de comitete, ei nu orânduiesc asta în Biserică, ci orânduiesc preşedinte, director, contabil, treburi de astea şi contrazice cuvântul.

P. C. – N-ai nimerit. Vreau să spui mai bine.

S. – În duh şi adevăr? Ăă, Domnul Iisus... Eu iarăşi o iau şi spun cum o înţeleg: în duh şi adevăr, adică să se roage prin duhul lui Dumnezeu.

P. C. – Păi noi suntem Biserica şi duhul lui Dumnezeu locuieşte în noi.

S. – Spune acolo la Matei 18, 20: *unde sunt adunaţi doi în numele Meu, şi Eu sunt în mijlocul lor*.

P. C. – Nu, dar chiar voi sunteţi Biserica lui Dumnezeu, şi duhul lui Dumnezeu locuieşte în voi, că avem Duhul Sfânt de la Botez.

S. – Da, şi noi ne rugăm în duh şi în adevăr. Adică duhul însuşi la Romani 8 spune că el se roagă în noi...

P. C. – Cu suspinuri negrăite.

S. – Cu suspinuri negrăite, este scris, nu putem să spunem că nu.

P. C. – Da.

S. – Şi dacă noi ne rugăm, adică ne punem pe genunchi, explic cum înţeleg, şi când te rogi, aşa prin credinţă, să simţi legătura cu cerul, e în duh şi în adevăr.

P. C. – Te-ai apropiat, dar puţin.

S. – Eu aşa înţeleg.

P. C. – Ia stai, că nu cum înţelegi. Hai să vedem cum înţelege Biserica lui Hristos, care-i condusă de Duhul Sfânt.

S. – Nu, eu mă bucur, eu vreau să înţeleg...

P. C. – Măi frate, Vasile îţi spune?

S. – Da.

P. C. – Sufletul nostru e după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu şi el are multe puteri. Omul e sâmburele universului. Omul e icoana Sfintei Treimi pe pământ. Omul e chipul şi asemănarea lui Dumnezeu pe pământ. Are mari puteri în partea nevăzută a sufletului. Tu crezi că omul după trup este chip şi asemănare? Doamne fereşte! După suflet. Fiecare are minte, cuvânt şi duh. Mintea e chipul Tatălui, care n-are început, Logosul, cuvântul e chipul Fiului şi duhul cel de viaţă făcător care stă în chip de raze de lumină în mijlocul inimii, după Sfântul Grigorie Palama preaîndumnezeitul la minte, acest duh este un dor gânditor care stă între minte şi între cuvânt şi circumscrie în sine şi mintea şi cuvântul, după cum Duhul Sfânt în sânul Sfintei Treimi are şi pe Tatăl şi pe Fiul, că-i de o fiinţă cu El, nu? Aşa acest duh de viaţă făcător în chip de raze de lumină care îl avem de la Botez în mijlocul inimii, circumscrie la noi şi cuvântul şi mintea. Şi ca să te rogi în duh, uite cum este, mintea în vremea rugăciunii trebuie să se coboare în inimă, inima e cămara minţii, băiete. Când l-ai auzit pe Hristos în

Evanghelie: *tu când te rogi, intră în cămara ta...*, să nu crezi că-i vorba de pus lacătul.

S. – Da, spune că încui uşa după tine.

P. C. – Cămara îţi spune Pavel: *V-am logodit pe voi mireasă unui mire fără de moarte. Tare mi-e frică de voi să nu se zăticnească inimile voastre precum a Evei de satana în rai.*

S. – Da, cum a amăgit-o.

P. C. – Unde ne-am logodit? Noi avem logodna cu Hristos: *Câţi în Hristos v-aţi botezat, în Hristos v-aţi şi îmbrăcat*, cum cântă Biserica.

S. – Da, apostolul Pavel.

P. C. – Noi avem pe Hristos de la botez în inimă, în cămară, dar pentru păcatele noastre el stă îngropat acolo. Trebuie să-l dezgropăm prin rugăciunea cea gânditoare a inimii, aceea în duh. Cum? Mintea în vremea rugăciunii trebuie să se unească cu inima şi să se pogoare mintea în inimă. Toţi sfinţii mari rugători, care pogorau foc din cer şi înviau morţii ne învaţă aşa. Adică când te rogi intri cu mintea în cămara inimii tale. Acolo e Mirele-Cuvântul de la botez şi sufletul nostru în vremea aceea prin partea cea cuvântătoare, prin minte, se uneşte cu ziditorul său, cu Hristos. Aici se întâlneşte mirele cu mireasa, unirea cea mai duhovnicească din lume.

Când te-ai pogorât cu mintea în inimă în vremea rugăciunii simţi o căldură mare duhovnicească, tot corpul emană sudori şi ochii varsă atâtea lacrimi de căldură şi de dragoste către Dumnezeu.

Îmi spunea un rugător de felul acesta – că nu pot să spun de mine, trebuie să spun de la cei lucrători, că eu n-am nimica bun: „Două ore m-am pogorât cu mintea în inimă şi cinci batiste am stors de lacrimi jos. Şi dacă aş fi vrut să mă schimb, trei rânduri de schimburi trebuia să le lepăd". Atât emană corpul sudori din căldura Duhului Sfânt, iar inima lacrimi prin ochi. Şi atâta de tare e rugăciunea aceasta când s-a pogorât mintea în inimă şi sufletul s-a unit cu Hristos, încât atunci inima noastră se închide repede şi se deschide repede. Inima înghite pe Iisus şi Iisus pe inima noastră. Că zice în Scriptură: *Dă-mi, fiule, inima ta.*

Atunci de abia i-ai dat inima lui Iisus, când ai intrat cu mintea în inimă. Şi nu poate zice mintea noastră cuvinte mari când a intrat în inimă, că e de faţă Hristos şi n-are când zice toată rugăciunea asta: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul!" Rugăciunea minţii pe care o zice până atunci. Când s-a unit mintea cu inima, gata. A venit de faţă Duhul Sfânt în inimă. Şi atât mai poate zice sufletul nostru cu mintea: „Mila mea!" „Dumnezeul meu!" Ea mai de multe ori numai atâta poate zice: „Iisuse al meu, Iisuse al meu!" „Iisuse al meu, Iisuse al meu..." şi se închide foarte repede. E prezenţa lui Dumnezeu în inima ta!

Şi atâtea lacrimi fierbinţi varsă din dragostea de Dumnezeu şi nu poate zice alte cuvinte decât cuvintele Duhului Sfânt care sunt în inimă, înseşi cuvintele proprii ale sufletului care se roagă în inimă

lui Dumnezeu. Că zice Proorocul: *Dintru adâncuri am strigat către Tine, Doamne,* adică din inimă. Sfântul Ioan Gură de Aur auzi cum te învaţă? Nu te ruga cu buzele numai şi cu limba, că dacă te rogi cu limba şi cu buzele şi mintea ta umblă pe dealuri şi n-a intrat să vorbească cu Iisus în inimă, auzi pe Proorocul Isaia care zice: *Aproape eşti Tu, Doamne, de gura lor, dar departe de inima lor.*

Trebuie să te rogi în inimă, cu mintea în inimă să stai de vorbă cu Iisus, dulceaţa dulceţilor, sfinţenia sfinţeniilor, mângâierea mângâierilor. Şi cea mai înaltă vorbire cu Iisus în inimă este rugăciunea cea gânditoare a inimii. Această rugăciune se numeşte în duh şi în adevăr. Ea este făcută în duh, iar ca să ai şi adevărul trebuie să lucrezi şi poruncile. Că Duhul Sfânt îţi spune în psalmul 118: *Toate poruncile Tale, Doamne, sunt adevărul.* Legea Ta este adevărul. Ca să te poţi ruga în duh şi în adevăr, mai întâi trebuie să te pogori cu mintea în cămara inimii şi al doilea să lucrezi poruncile lui Hristos. Dacă n-ai poruncile, care sunt faptele cele bune, nu poţi zice că te-ai rugat în adevăr, pentru că în duh te rogi în inima ta, iar poruncile le neglijezi, că Mântuitorul le spune apostolilor nu numai o poruncă să păzească: *Mergând, învăţaţi toate popoarele, botezându-i pe ei,* şi apoi le spune *poruncindu-le să păzească* ***toate*** *câte am poruncit vouă.*

S. – Da.

P. C. – *Că dacă păzeşti toate poruncile,* zice apostolul, *şi numai una ai călcat, eşti călcător*

tuturor. Deci dacă vrei să te rogi în duh şi în adevăr, întâi să te rogi din adâncul inimii în inima ta şi al doilea să faci poruncile lui Hristos care sunt adevărul. Atunci te rogi în duh şi în adevăr. Ai intrat cu mintea în inimă şi te rogi în faţa lui Hristos şi dincoace lucrezi poruncile care sunt adevărul. Asta e rugăciunea în duh şi în adevăr.

S. – Aşa din umilinţă, cum îi...

P. C. – Da, cu lacrimi. Nu-i rugăciune aceea când eu mă rog şi-n mintea mea e secetă.

S. – Apoi dacă mintea e în altă parte, normal că nici nu ajunge la ceruri rugăciunea.

P. C. – Ştii unde găseşti pe Iisus? Nu la ceruri să te duci cu mintea. Că Dumnezeu nu-i în cer, măi. Ce spune Scriptura? Aproape este Domnul de tine, în gura ta şi în inima ta. Auzi unde e? Ce spune Hristos? *Împărăţia Cerurilor e înăuntrul vostru.* Vezi unde trebuie să te pogori? Nu în cer, că ai Împărăţia cerurilor aici, măi. Şi zice: *Ţie a grăit inima mea, Doamne.* Mintea grăieşte în inimă cu Iisus. Împărăţia cerurilor e înăuntru, trebuie să te pogori acolo. Împărăţia cerurilor e în inima ta. Ce zice Ieremia: *Nimic nu e mai adânc decât inima omului* şi împărăţia cerurilor este în inima ta. Aici e Iisus, de la botez. Vorbeşte cu El în inima ta şi ai să vezi ce înseamnă rugăciune în duh şi în adevăr. Iar când te-ai trezit, lucrează şi poruncile, că toate poruncile Lui sunt adevărul. Acela e rugător adevărat. Ei, frate Vasile, dacă ai venit la mine!

S. – !!!

P. C. – Iaca aşa-i cuvântul lui Dumnezeu. Este viu şi lucrător, cum spune Sfântul Isaac Sirul: „Cuvântul lui Dumnezeu este izvor dulce şi fără de saţ", pentru că-i apa cea vie şi pâinea cea vie care s-a pogorât din cer. El se numeşte şi *pâinea cea vie* şi *apa cea vie,* că spune Mântuitorul: *cel ce crede în Mine, râuri de apă vie vor curge din inima lui.* El se numeşte şi rouă: *...şi roua cea de la Tine, vindecare lor este.* Cuvântul lui Dumnezeu se numeşte şi râu. În toate chipurile. Şi te adapă şi te răcoreşte şi te hrăneşte în tot chipul. Aşa este.

S. – Aşa este.

P. C. – Deci, măi băieţi, uite ce-i: Noi am prăşit la voi până acum, dar la noi pălămida-i mare, măi. Popuşoii au buruieni... Mânca-v-ar mântuirea! Duceţi-vă şi vă culcaţi, măi, că-i destul! Aşa, măi bucovinenilor. Eu cred că-i destul pe seara asta, măi.

TRECUT-A UMBRA LEGII ŞI DARUL A VENIT

– Părinte, unii sectari zic că trebuie să ţinem sâmbăta.

– Sâmbăta a rămas în umbră, că ea a fost o zi pentru poporul Israel. Ce mai avem noi cu dânşii? Pentru că noi nu mai ţinem Legea Veche. Dacă ţinem sâmbăta, să primim şi tăierea împrejur şi la altar să aducem ţapi şi boi şi oi şi capre, jertfe sângeroase. Atunci să mutăm şi preoţia şi s-o aducem pe a lui Aaron. Nu? Oare asta câtă nebunie ar fi? Apostolul nu spune? *Iată, cele vechi au trecut, toate s-au făcut noi... Nimeni să nu vă învinuiască pe voi pentru lunile cele noi şi pentru sâmbete* – adică de ce nu ţinem sâmbăta –, *că acele vechi au trecut, că au fost umbră şi închipuiri ale celor viitoare.*

Deci sâmbăta pentru noi este o amintire a Sabatului din Vechiul Testament, iar nouă nu ne-a adus sâmbăta mântuirea, ci Duminica, că Hristos, Care ne-a trecut din moarte la viaţă, a înviat în ziua Duminicii. Şi nu numai că a înviat, dar ne-a învăţat pe noi să nu ţinem sâmbăta. Ai văzut, apostolii smulgeau spice sâmbăta şi fariseii care-L pândeau au zis: *Uite ce fac învăţăceii Tăi!* că aceia erau flămânzi, smulgeau spice, le frecau în palmă şi

mâncau grâul – „Uite că fac ce nu se cuvine sâmbăta. Uite, smulg spice". Dar Mântuitorul le-a spus: *Nu ştiţi ce a făcut David când a flămânzit? Că a intrat în templul lui Solomon şi a mâncat pâinile punerii înainte, care nu era voie decât preotul să le mănânce. Apoi să ştiţi voi, sâmbăta s-a făcut pentru om şi nu omul pentru sâmbătă.*

Când Mântuitorul a vindecat femeia gârbovă de 18 ani sâmbăta, când a vindecat slăbănogul sâmbăta, orbul din naştere sâmbăta, când a făcut atâtea minuni sâmbăta îl învinuiau, zicând: *Acest om nu este de la Dumnezeu, că nu păzeşte sâmbăta.* Iar Mântuitorul le-a spus: *Eu sunt Domn şi al sâmbetei.* Adică: Eu v-am dat sâmbăta vouă, că eu sunt Dumnezeu. *Eu sunt Domn şi al sâmbetei.*

Şi-L întrebau: „De ce faci acestea care nu se cade a le face sâmbăta?" Iar El le spunea că a venit să desfiinţeze sâmbăta: *Tatăl Meu până acum lucrează, şi Eu lucrez.* Dacă Tatăl din cer lucrează sâmbăta şi Hristos a lucrat sâmbăta, apoi eu, care mă numesc creştin, de ce să ţin sărbătoare sâmbăta? Nu trebuie să fac ce-a făcut Hristos? El a lucrat sâmbăta. Îi spune celui slăbănog, după ce-l vindecă: *Ia patul tău pe umeri şi mergi la casa ta!* Proorocul Ieremia spune: *Nu cumva să duceţi vreo greutate sâmbăta,* iar Hristos îi spune la acesta să-şi ducă patul în spate după ce-l vindecă, şi-L învinuiau că l-a vindecat sâmbăta.

Şi atunci i-a mustrat Mântuitorul: *Orbilor, ce este mai uşor a zice: iartă-ţi-se ţie păcatele* – că l-a iertat, i-a iertat şi păcatele – *sau a zice: ia patul tău şi mergi la casa ta?* N-aţi văzut minunea? Că Eu i-am iertat şi păcatele, l-am făcut şi sănătos şi i-am poruncit. Deci Mântuitorul n-a mai vrut să ţină sâmbăta, că n-a venit pentru sâmbătă, a venit pentru popoare. El era aşteptarea neamurilor, cum zice Iacov. Ce zice Ieremia Proorocul, ia citiţi la cap. 31 versetul 31? *Iată vin zile, zice Domnul, când voi încheia cu casa lui Israel şi cu casa lui Iuda legământ nou. Însă nu ca făgăduinţa pe care am încheiat-o cu părinţii lor în ziua când i-am luat de mână, ca să-i scot din pământul Egiptului, căci ei n-au rămas întru făgăduinţa Mea şi Eu nu m-am îngrijit de ei, zice Domnul.*

Ai auzit? Şi Testamentul e altul şi poporul nostru e altul, şi ziua de sărbătoare a noastră ni s-a dat alta, că era proorocit de Ieremia Proorocul cu 850 de ani înainte de venirea Domnului, că Mântuitorul venind o să pună alt testament, Testamentul Nou. Pentru că toate cele vechi au fost umbră, închipuire a celor viitoare: *Trecut-a umbra Legii şi Darul a venit,* cum auziţi cântând Biserica. Ce vă mai întoarceţi înapoi cu gândul la sâmbătă? Dacă te întorci la sâmbătă, atunci ia şi taie copiii împrejur, ia şi te du la sinagoga iudeilor şi du acolo viţei, oi, şi nu mai du prescuri, nu mai du pâine şi vin, întoarce-te la preoţia lui Aaron şi ţine toate obiceiurile Legii Vechi, şi te-ai făcut iudeu. Dacă ţii sâmbăta, te-ai întors înapoi la iudaism şi te-ai lepădat de Hristos şi atunci ai să vezi unde ajungi.

Cine vă învaţă să ţineţi sâmbăta vrea să vă întoarcă la iudaism, la păgânătate înapoi, să vă dezbrace de darul lui Dumnezeu. Hristos a fost sfârşitul Legii – nu spune Apostolul Pavel? Păi ce mai cauţi înapoi la Legea Veche dacă Hristos a fost sfârşitul? Zice: *Legea şi proorocii până la Ioan*, şi de aici începe Legea Darului. Păi noi de 2000 de ani avem legea lui Hristos şi acum să te întorci înapoi la iudaism? Cine începe să ţină sâmbăta, se întoarce fără să vrea şi se face evreu. Se întoarce înapoi la iudaism. Niciodată să nu credeţi asta.

Evreii, spun Sfinţii Părinţi şi Mântuitorul, au să vină la dreapta credinţă ortodoxă. Toţi au să vină la creştinism, că are să vină Enoh şi Ilie, cum spune acolo, şi are să predice, şi va întoarce inima părinţilor către fii şi a fiilor către părinţi. Au să vină la vremea lor toţi, când va voi Dumnezeu, nu când vrem noi.

Duceţi-vă să vedeţi Sfânta Lumină cum vine în biserică. Nu vine în capiştea baptiştilor sau a penticostalilor. S-o vedeţi acolo când vine, şi o văd sute de mii de oameni. Şi acum să lăsaţi voi o minune aşa de mare şi să spuneţi că vă întoarceţi la sâmbăta iudaicească sau la sinagoga lor sau la şcolile lor, când lumina din cer adeverează dreptatea credinţei noastre!

SFÂNTA LUMINĂ – MĂRTURIE PENTRU DREAPTA CREDINŢĂ

Creştinismul acoperă pe faţa pământului mai mult de un miliard jumătate care cred în Hristos din toate religiile lumii. Dar cea mai dreaptă credinţă de sub cer în creştinism este Credinţa Ortodoxă. Eu am fost la Ierusalim la Mormântul Domnului. Eram la Ain Karem, unde s-a născut Sfântul Ioan Botezătorul. Eram acolo unde s-a întâlnit Maica Domnului cu Sfânta Elisabeta, când s-a umplut Elisabeta de Duh Sfânt şi a zis: *De unde este aceasta să vină la mine Maica Domnului meu?* Era acolo o mănăstire mare spaniolă şi alta rusească de maici. Acolo este scrisă cântarea de la Luca: *Măreşte, suflete al meu, pe Domnul şi s-a bucurat duhul meu de Dumnezeu Mântuitorul meu*, cântarea „Ceea ce eşti mai cinstită" pe care noi o cântăm totdeauna în biserică. Acolo în mănăstire este scris în aproape toate limbile de sub cer cântarea aceasta, cum este scris în mănăstirea Pater Noster rugăciunea Tatăl Nostru în toate limbile de pe pământ. Noi căutam rugăciunea în limba română şi nu o găseam. Era în limba chineză, birmaneză, engleză, germană, poloneză, rusă, dar în româneşte nu găseam.

Ne întâlnim acolo cu o profesoară de istorie evreică din Bucureşti. Numai de zece ani era acolo. Ne-a auzit că suntem români şi ne-a întrebat: „Ce căutaţi, părinte? Eu sunt evreică din Bucureşti, profesoară de istorie. Haideţi să vă arăt eu cântarea de la Luca. Uite aici. Alături de cea în franceză". După ce ne-a arătat, ne-am dat la umbra unui arbore, că era cald – era pe la amiază – şi a stat de vorbă cu noi aproape două ceasuri.

– Doamnă, dumneata eşti profesoară de istorie?

– Da, părinte, eu cunosc istoria românilor şi a evreilor şi a arabilor şi a egiptenilor.

– Spune mata, cine primează aici, în Ţara Sfântă, dintre toate religiile?

– Ortodocşii, părinte.

Dintre toate religiile în Ţara Sfântă primează ortodocşii. Grecii nu sunt mulţi, dar aşa a lăsat Dumnezeu că-s tradiţionali; ţin la legea sfântă. Sunt patru sfinte altare internaţionale. Mormântul Domnului, unde intră toate religiile lumii. Vezi la noi în altar, dacă ar intra o femeie, este sub mare canon. Acolo la Mormântul Domnului intră şi femei şi copii şi turci şi arabi, toată lumea. Aşa-i şi la mormântul Maicii Domnului, aşa-i şi la Betleem, unde s-a născut Mântuitorul, şi aşa-i şi la Nazaret. Deci patru altare internaţionale sunt în mâna grecilor.

Grecii slujesc drept pe Mormântul Domnului. Imediat după noi vin catolicii. Catolicii sunt foarte mulţi ca număr, sunt vreo 700 milioane. După catolici vin armenii şi după armeni vin monofiziţii.

Ei nu slujesc la Mormântul Domnului, au un altar la Sfântul Cuvucliu, în spatele Sfântului Mormânt.

Dar, ia gândiţi-vă dumneavoastră, dacă n-ar fi avut ortodocşii dreptate acolo, păi Sfânta Lumină nu se cobora la noi, avea să se coboare la catolici sau la armeni, care-s foarte întăriţi, că acolo-s străzi întregi în Ierusalim de armeni, sunt boieri mari, moşieri. La noi vine Sfânta Lumină. Şi nu vine de acum, ea vine tocmai din secolul II, din secolul I chiar a început să vină. Şi au fost mari persecuţii, că au fost perşi care au ocupat Ierusalimul de multe ori, l-au ocupat turcii.

Ai văzut cum este acolo? Îmi spunea un părinte diacon, Heruvim, el era de la Sinai: „Ehei, dacă n-ar veni Sfânta Lumină, de când nu mai eram aici! Dar aceea îi pune pe gânduri pe toţi. Că vine când fac ai noştri Sfânta Liturghie". Au încercat ei multe. Ce-au făcut armenii la 1424? Pe atunci Patriarhia de Ierusalim era săracă. Ocupaseră turcii Ierusalimul. Erau trei sultanate mari turceşti: unul în Damasc, unul în Egipt şi unul la Bagdad – în Irakul de azi. Armenii fiind foarte bogaţi, fiind negustori, le-au spus la turci aşa: „Dumneavoastră puneţi o taxă mare pe Mormântul lui Hristos şi căpătaţi bani, şi, dacă creştinii o s-o poată plăti, să slujească ei de Paşti acolo". Că îi întrebau turcii pe armeni: „De ce nu vine Sfânta Lumină la voi şi nici la alte culte, ci vine numai la ortodocşi?"

Dar ei au găsit un pretext: „De aceea nu vine la noi, pentru că ortodocşii slujesc pe Sfântul Mormânt,

şi noi nu vezi că avem altar deoparte? Dar dă-ne voie şi nouă să slujim şi să vezi că o să vină la noi". Şi atunci turcii au vrut, că ei nu cred nici ca armenii, nici ca noi, să tragă sforile: „Stai, măi, că aici este rost de bani!"

Au pus o taxă de 9000 de galbeni pe Mormântul Domnului şi au trimis la patriarhul de Ierusalim: „Dacă nu plătiţi această taxă, de Paşti nu puteţi intra la Mormântul Domnului. Noi avem nevoie de bani!" Că ei împărăţeau, turcii, că ei au intrat din secolul VII, la anul 629, au făcut moscheea lui Omar acolo. Poporul nostru de la Ierusalim, cum este şi astăzi, e patriarhul, 12 mitropoliţi şi 120 de preoţi şi vreo 6000 de creştini. Atâta avem în Patriarhia Ierusalimului. Ea este mare fiindcă este locul cel mai sfânt din lume, unde S-a născut Domnul, unde a pătimit, dar nu ca număr. Ca număr sunt patriarhii mai mari faţă de cea de acolo.

Patriarhul a chemat la biserică creştinii şi le-a zis: „Uite ce-i, de Paşti nu putem face Învierea, că ni s-a pus taxă mare de la turci". Până să adune bani, s-au dus armenii la sultanatul din Egipt şi la cel din Damasc şi le-au spus: „Domnule, noi plătim taxa asta, dar daţi-ne voie nouă să slujim anul acesta la Mormântul Domnului, să vedem, nu va veni sfânta lumină la noi?" Aceia bucuroşi: „Adu banii încoace!" După ce-au adus banii, mai erau trei săptămâni până la Paşti.

Sultanul a dat un fel de act – un hatişerif, un firman – în care a spus aşa: „Anul acesta ortodocşii nu vor sluji la Mormântul lui Hristos, că n-au putut plăti taxă". Când au auzit creştinii, veniseră închinători de prin toate ţările, au zis:

– Vai de noi!

– Ce?

– Ne-au scos de la Mormântul Domnului armenii!

– Şi cine slujeşte?

– Armenii cu patriarhul lor, cu mitropoliţii lor.

S-au temut şi sultanul şi generalii lor: „Măi, are să fie o luptă şi o încăierare pentru credinţă!" „De ce?" „O să se ia armenii cu ortodocşii". De la credinţă, omul şi moare. Şi-au dat seama, cum a fost şi cazul. Au trimis armată turcească cu doi generali, şi au spus: „Care-i armean, daţi-i drumul în biserică, care-i ortodox, afară! Nici preot, nici diacon, nici episcop, nimic ortodox nu intră de Paşti acolo. Trei zile. Să intre armenii, să facă Liturghia ei".

Un general turc a stat aici la piatra ungerii – care aţi fost la Ierusalim ştiţi că piatra ungerii e în pridvor – să nu intre vreun ortodox acolo. Unul i-a izolat pe ortodocşi afară, patriarhul a venit cu câţiva preoţi, 10-20 de preoţi: „Ce facem?" „Lasă, că dacă-i autoritate nu te poţi pune cu stăpânirea, mai ales turcii, stăpânire păgână, noi vom face Liturghia afară. Aducem Sfântul Antimis, ca la orice biserică!"

S-au băgat armenii şi un general, adică un paşă turcesc, aici sus unde-i biserica Sfântului Iacob, a dat ordin: „Voi slujiţi afară, ortodocşii, şi nu vă

amestecaţi, că uite, sabia e în mâna noastră!" Fiecare a ştiut: „Noi suntem cu crucea, ei sunt cu sabia, noi trebuie să răbdăm, că lor le-a dat Dumnezeu stăpânirea aici!"

Au intrat armenii şi au început slujba de cu seară, că şi ei sunt creştini, numai că sunt monofiziţi, ei cred o voie şi o fire în Hristos. S-au despărţit de noi la Soborul IV din Calcedon la 451, pe timpul împăratului Marchian.

Au slujit armenii. Sfânta Lumină n-a venit la armeni. Au slujit, nici un semn. Turcii pândeau, că au pus lângă Mormântul Domnului un paşă, să vadă. A văzut că patriarhul armean, mitropoliţii s-au îmbrăcat, erau şi episcopi, preoţi armeni.

Ai noştri au făcut Liturghia afară. Au găsit un platou şi au făcut Liturghia acolo. Era acolo un stâlp mare de marmură, care şi azi este acolo. Când au cântat ai noştri, ortodocşii, la ora 12 «Hristos a înviat!», Sfânta Lumină a venit şi stâlpul acesta a pocnit ca un tun, „bum!", şi a venit Sfânta Lumină mare deasupra stâlpului. Când a văzut patriarhul a luat lumânările şi a aprins Sfânta Lumină de la stâlpul acela de marmură, pe care-l vedeţi şi azi acolo care vă duceţi, şi a zis: „Veniţi de luaţi lumină!"

Şi lumina a venit tot unde erau ortodocşii, unde slujeau afară. Atunci un turc, când a văzut minunea asta, cum a bufnit stâlpul, a crăpat şi a ieşit Sfânta Lumină, a sărit de sus şi a zis: „Mare este Hristos. Dumnezeu este Hristos!" Celălalt general a venit şi a văzut minunea.

– Ce-a zis acesta?

– A crezut minunea.

I-a tăiat capul. Ăsta, general turc, i-a tăiat capul la celălalt, fiindcă a crezut. Asta s-a întâmplat la anul 1424. Mergeţi la Ierusalim să vedeţi stâlpul acela cu minune, unde a ieşit Sfânta Lumină la ortodocşi! L-am sărutat şi avem şi fotografia. Că eu am fost la Ierusalim, la mănăstirea Sfintei Melania, şi am sărutat sfintele moaşte a acestui general turc, şi se fac multe minuni la aceste moaşte. Este în sicriu de argint aurit în mănăstirea Sfintei Melania, unde este şi peştera Sfintei Melania. De ce-s sfinte moaşte? Generalul care a văzut Sfânta Lumină când a ieşit din stâlp şi a zis: „Dumnezeu este Hristos, cred în Hristos!", i s-a tăiat capul şi a murit mucenic. Şi atunci a auzit şi sultanul şi a zis:

– Măi, degeaba i-am oprit pe ortodocşi, adevărul este la ei.

Dar au pus un ciubăr cu murdărie la uşa bisericii, că ei vroiau să-i spurce, ori pe noi ori pe armeni, că ei nu erau creştini, şi le-au spus aşa la armeni: „Dacă nu vine Sfânta Lumină la voi, cu toate că aţi dat bani, mâncaţi toată murdăria asta, că voi aţi zis că dacă slujiţi la Mormânt vine Sfânta Lumină; iar dacă o veni Sfânta Lumină la voi, îi punem pe creştinii ortodocşi!" Şi le-au pus nişte linguroaie acolo. Şi a dat ordin la armeni, ca toţi, şi patriarh şi mitropoliţi, să ia câte o lingură de murdărie de acolo. Toţi au luat câte o lingură de murdărie de acolo. Aşa le-au făcut. De atunci au armenii ciudă pe noi.

De aceea este bine să nu mănânci de la armean, că el caută să te spurce. Au mare ciudă pe noi de atunci, că i-au spurcat turcii, nu noi, că au cerut să slujească la Mormântul Domnului.

Turcii mai încercaseră să arate că Sfânta Lumină nu vine cu adevărat. Tot armenii au pârât: „Ştim noi de ce vine Sfânta Lumină la ei. Ei au la candelele lor vreun meşteşug. Au ceva fosfor, fitilele sunt cu fosfor, şi când vine Sfânta Lumină face cineva acolo un meşteşug de se aprinde una, şi celelalte având fosfor se aprind toate singure".

Asta a fost cu 500 ani mai înainte, armenii având ciudă pe ortodocşi. Şi atunci a dat ordin sultanul: „Toate candelele la mormântul lui Hristos la Paşti să fie de fier, nu de sticlă, şi în loc de fitilul la candelă să pună cuie – au pus cuie de fier –, să vedem dacă o să se mai aprindă", că se aprindeau toate candelele odată, sunt mii de candele. Şi au pus cuie de fier şi candele de fier, şi au luat pe cele care erau de argint şi de aur.

Când au cântat ortodocşii „Hristos a înviat" la miezul nopţii s-au aprins toate candelele. Cuiele au luat foc şi ardeau ca fitilul de bumbac şi de vată. Şi când au văzut turcii s-au speriat şi atunci mulţi au crezut în Hristos. „Măi, am pus cuie şi s-au aprins toate candelele!"

Pe urmă altă minune cu Sfânta Lumină a fost la 1104, când s-a întemeiat Imperiul Latin de Răsărit, când au ocupat catolicii Sfântul Mormânt al Domnului pe timpul împăratului Isac şi al lui

Baldovin, altă minune mare, că noi avem scrise toate acestea. Cum s-a întâmplat?

Când s-au făcut cele opt cruciade, pornite de la Apus, să cucerească Sfântul Mormânt de la turci, a reuşit Godefroy de Bouillon prima cruciadă şi alţii, că a avut armată, s-au unit cavalerii francezi, cavalerii teutoni, cavalerii de Malta, spanioli, toate popoarele şi au pornit o cruciadă mare contra turcilor. Şi într-adevăr au bătut pe turci şi au luat Mormântul Domnului. Şi atunci catolicii dacă l-au ocupat ei, că toate ţările din Occident sunt catolice, au zis: „Noi am scos Ierusalimul din robia turcilor. De acum este al nostru".

Catolicii au făcut multe cât au stat acolo. Vezi la mormântul Maicii Domnului câte trepte au făcut, au făcut biserica Rotonda, au făcut multe mănăstiri catolice în jurul Ierusalimului, tot în numele lui Hristos, dar pe ortodocşi i-au dat deoparte. A venit vremea să ajungă la Paşti.

A venit lumea de pe lume, căci catolicii sunt mai mulţi ca noi, au venit să vadă Sfânta Lumină. Pe patriarhul nostru cu toţi preoţii i-au dus la Mănăstirea Sfântului Sava, la 30 de km de Ierusalim, şi i-au închis acolo. „Staţi şi slujiţi voi aici, ortodocşii, n-aveţi ce căuta la Mormântul lui Hristos!"

Şi a slujit patriarhul latin înconjurat de cardinali, de preoţi şi a făcut rugăciune la Mormântul Domnului. Şi când a fost vorba de înviere, au cântat şi ei „Învierea Ta, Hristoase...", dar nici un semn. Împăratul fiind de faţă a zis: „Eu am fost anul trecut

aici şi lumina a venit la ortodocşi, de ce n-a ieşit şi la voi?" Şi au slujit până dimineaţă, şi nici un semn.

– Unde-i patriarhul ortodox?

– A fost ordin de la măria ta să-l ducem la Sfântul Sava. E acolo cu preoţii.

– Duceţi-vă şi aduceţi pe patriarhul ortodox înapoi, că eu vreau să văd Sfânta Lumină şi adevărul, doar e Paştele acum, a înviat Hristos.

Au adus pe patriarh de la mănăstirea Sfântului Sava numai cu şapte preoţi. Ceilalţi s-au temut să vină, credeau că-i omoară. Dar patriarhul a zis:

– Cum a da Dumnezeu. Hai, fiilor, ne cheamă împăratul, că a venit cu scrisoare.

Au adus pe patriarhul Ioachim cu şapte preoţi şi i-au zis:

– Părinte, n-a venit Sfânta Lumină. Uite, ai noştri slujesc de aseară, şi este dimineaţă acum.

Patriarhul a zis:

– Dă, măria ta, dacă n-a venit, noi nu ştim de ce n-a venit.

Se temea să spună. Se gândea: „Poate ne-a chemat să ne ispitească". Şi a zis:

– Dacă n-a venit, nu-i voia Domnului, noi nu ştim de ce.

– Părinţilor, dar vine la voi Sfânta Lumină?

– Noi credem la Dumnezeu că vine, că totdeauna a venit, dar eu acum sunt numai cu şapte preoţi, că lumea s-a împrăştiat, s-a dus în toate părţile.

– Ia slujeşte sfinţia ta!

Şi s-a îmbrăcat patriarhul ortodox. Era dimineaţă pe la ora nouă, a doua zi, şi au intrat direct la Sfântul Mormânt şi a început slujba învierii direct. Şi când a zis „Învierea Ta, Hristoase...", gata, a venit Sfânta Lumină, s-au aprins toate candelele, patriarhul a luat Sfânta Lumină şi a dat împăratului. Împăratul a spus: „Chiar Imperiul latin dacă rămâne, la Mormântul Domnului să rămână ortodocşi, că numai la ei vine Sfânta Lumină!"

Şi de aceea am spus, păi n-am fost acolo? Nu ştim toate? De aceea, când auziţi un sectar blestemat că nu crede în Biserică, să-l duceţi la Ierusalim să vadă minunea Sfintei Lumini care vine de Paşti. Că nu vine la sectari, la sinagoga blestemată a lor, acolo, nu vine nici la catolici, nici la armeni, numai la ortodocşi vine. Amin.

DESPRE BEŢIE

Eu, după cum vedeţi, sunt încadrat cu pravila, cu slujbele mele. Ce să vă mai spun? Doar voi ştiţi destule, vorba aceea: „Să-i mai dai hrană la cel sătul!?" Dar pentru că aţi venit numaidecât, auziţi pe Apostolul Pavel, care atunci când începe a-i număra pe cei care nu vor vedea împărăţia cerurilor, zice aşa: *Nici beţivii împărăţia lui Dumnezeu nu o vor moşteni*. De aici este mare îndoială pentru soarta lor, şi Sfinţii Părinţi spun că omul care a murit în beţie e cu anevoie să se mântuiască.

Cuviosul Paisie de la Neamţ a fost cel mai mare stareţ moldovean din toată istoria Moldovei. El a murit la 1794 şi a rămas Mănăstirea Neamţ după dânsul cu 1100 şi ceva de călugări. Îl avem între cuvioşii cei mari, cu slujbă, cu pravilă, cu polieleu, cu priveghere mare, cu sobor, mărimuri ca la toţi sfinţii mari. La dânsul au venit, cu vreo câţiva ani înainte de moartea lui, nişte lipoveni şi i-au spus aşa:

– Părinte, noi lucram undeva împreună – la o canalizare undeva cum lucrează lipovenii –, şi unul din noi a băut, s-a îmbătat straşnic şi după aceea, din beţia aceasta, a căzut rău şi a murit. A căzut undeva într-o prăpastie şi a murit. Şi am venit să-l punem la slujbă.

Şi a zis cuviosul:

– Niciodată nu-l pot pune, că cine moare din beţie, e ca şi cel ce moare spânzurat. Şi este cu mare îndoială lucru ca să-l pun eu la slujbe. Pentru că am auzit pe apostolul că zice: *nici beţivii împărăţia lui Dumnezeu să moştenească nu pot*.

Deci de la Cuviosul Paisie şi de la alţi Sfinţi Părinţi am aflat că cine moare din cauza beţiei este ca şi cel sinucis, că şi-a provocat moartea; nu că a murit, că toţi murim, dar a murit fiind foarte legat de satana cu beţia, adică şi-a pricinuit moartea singur, prin beţie. Că dacă era clar la minte, se ferea.

Iată un caz care s-a întâmplat aici la noi, la Târgu Neamţ. O femeie în doliu a venit aici plângând că soţul ei, fiind funcţionar în Târgu Neamţ, se îmbăta adesea. Şi acolo la Cetatea Neamţului este un ştrand, un bazin, unde se scaldă oamenii vara, cu apă rece. Bazinul e adânc şi nu se bagă oricine, decât cei care ştiu să înoate. Şi el a venit beat şi era înfierbântat de vin şi de căldura verii şi a zis:

– Mă duc să mă scald. Şi femeia i-a spus:

– Măi, nenorocitule, nu te duce acuma, că gata eşti.

– Păi, ce!? Eu m-am scăldat în Dunăre. Eu n-am nevoie, ce, eu nu ştiu a înota?

– Dar tu nu vezi că eşti mort de beat?

– Nu, mă duc.

Şi când s-a dus şi s-a dezbrăcat de haine şi a sărit în bazin, el fiind înfierbântat, l-a prins răceala apei şi n-a mai putut; a stat inima pe loc şi s-a

înecat. Şi a venit femeia la mine şi mi-a spus cazul şi n-am putut să-i pun slujbe: „Uite, s-a dus să moară beat!”

Eu am stat cu îndoială şi nu l-am pus din cauza asta, că şi-a pricinuit singur moartea, fiind beat.

Tot aici la Târgu Neamţ, unul la Humuleşti, tot funcţionar, era şi beţiv şi mare fumător, soţia lui era mare funcţionară. A venit acasă şi avea obicei să nu doarmă în casă cu femeia, avea o altă casă curată dincolo, unde avea un fotoliu. A venit mort de beat şi i-a spus soţiei: „Mă duc să mă culc”. S-a culcat pe fotoliu, dar era cu ţigara în gură şi el a adormit şi ţigara a căzut din gură jos în timpul când dormea el. Şi a luat foc întâi acoperământul patului, pe urmă de pe pereţi. A luat foc garderoba, mobila din casă. El mort de beat, deşi era miros, nu s-a trezit. Când au pocnit geamurile şi a ieşit focul afară pe geam, atunci a văzut un om: „Ce-i acolo, mă? Iese fum de la cutare, flăcări”. S-a dus la soţia aceluia şi i-a spus. Iar aceea: „Vai de mine, soţul meu e în casă”.

Când s-a dus, l-a găsit ars. A luat foc şi el, casa a ars mai departe şi aşa împreună cu beţivul a ars şi casa. Din cauza focului pe care îl iubea, că-i plăcea ţigara, Dumnezeu l-a pedepsit, că a ars aici şi i-a dat arvuna muncii celei veşnice. A ars aici de viu şi apoi s-a dus dincolo să stea în focul cel nestins, cum zice Mântuitorul, pentru că i-a plăcut beţia şi fumatul. Şi câte cazuri din acestea vin la noi!

De pe Valea Bistriţei vine o femeie tânără deunăzi. A murit socru-su, un om bătrân. Baba era

foarte bogată, după ce a murit moşneagul, de urât, nu ştiu de ce, s-a apucat – în loc să se apuce de rugăciune, de post, de milostenie, de spovedanie curată, că se duce mâine-poimâine după moşneag – a început a bea, de urât după moşneag.

– Mamă, dar eşti femeie bătrână, lasă rachiul! îi zicea nora.

Când o vedea, era beată.

– Ei, zice, o să mor şi eu acum dacă a murit moşneagul. Am să beau până ce oi muri!

Într-o dimineaţă ia baba căldările şi se duce la apă. Dar a zis ea odată un cuvânt către noră-sa:

– Mie îmi vine în gând să mă dau în Bistriţa asta – că era casa chiar pe malul Bistriţei –, atâta mi-e dor de moşneag!

Dar a zis când era beată...

– Ia vezi, ăsta-i cuvânt la dumneata? Ăsta e cuvânt de femeie nebună! i-a zis noră-sa.

Şi o cam pândea. „Măi, zice, satana i-a pus în gând ceva la baba asta!”

Şi a luat căldările de dimineaţă şi a zis că se duce la apă. Dar ei n-au crezut că aşa de dimineaţă ea e beată. Şi au zis:

– Mamă, lasă că aduc eu apă!

– Nu, nu, nu, dar eu ce-s? Eu mi-aduc apă pentru casa mea! că ea avea odăile ei deoparte.

S-a dus la apă, dar bărbatul, adică feciorul ei, văzând că nu mai vine, a zis către femeie: „Ia du-te, bre, că baba nu vine de la apă, vezi ce-i!” Când s-a dus, căldările erau pe malul Bistriţei, şi ea se

aruncase într-o bulboană, că altfel n-o găsea, dar era o adunătură de apă aşa într-un colţ, un ghiol, care era adânc, în dosul pădurii de copaci. Şi acolo au găsit-o umflată şi căldările pe mal. Aşa i-a pus satana în minte, după ce i-a luat mintea, să se ducă să-şi piardă şi sufletul.

Şi câte cazuri din astea ne vin nouă aici! Câţi pier din cauza beţiei! Ce să mai vorbim, sunt sute şi mii de cazuri!

Dar ceea ce am găsit la Cuviosul Paisie şi ceea ce spune apostolul Pavel – că nici beţivii Împărăţia lui Dumnezeu să moştenească nu pot – ne dă a înţelege foarte clar că cine moare beat şi şi-a provocat moartea din cauza beţiei e cu anevoie să se poată mântui.

Am găsit că cine s-a sinucis nu-l poţi pune la nici un fel de slujbă. Din învăţăturile Sfinţilor Părinţi şi Sfântul Vasile cel Mare spune că predaniile bărbaţilor sfinţi au putere canonică în biserică – am găsit destule mărturii că cel ce moare din beţie e asemenea cu cel ce s-a spânzurat sau cu cel ce s-a înecat sau şi-a făcut seama în orice chip.

– Soţiile care au bărbaţi beţivi, ce le sfătuiţi să facă ca să-i poată întoarce, că sunt multe lupte în casă, sunt multe femei creştine şi cu bărbaţi beţivi?

– Dumnezeu nu-i spărgător de uşi, Dumnezeu nu mântuieşte pe nimeni cu sila. Cel beat când e liniştit şi soţia poate vorbi cu dânsul, că nu stă beat mereu, atunci să-i arate primejdia şi să-l îndemne să

meargă la spovedanie, la un duhovnic iscusit şi duhovnicul să-i arate primejdia, că de la beţie vin toate relele, toate răutăţile.

Aţi auzit de cel care stătea singur la marginea satului[1] şi a venit diavolul, ispitindu-l să aleagă una din trei: ori s-o bată pe soră-sa, ori să-l omoare pe tată-su, ori să se îmbete o dată. Şi de la beţie a bătut-o şi pe soră-sa, a omorât şi pe tată-su.

Şi a venit satana la el şi i-a zis: „Ei, acum te-am câştigat. Fiindcă ai fost prost, ai ales cea mai rea. Fiindcă să ştii tu, că de la beţie pe cei mai mari oameni i-am răsturnat. Eu l-am răsturnat pe Solomon, eu l-am răsturnat pe Olofern, eu l-am răsturnat pe Noe, care nu s-a înecat în potop, s-a înecat în pahar, şi la beţie pe toţi îi răstorn. Deci să ştii că tu ai ales ce-a fost mai rău, că dacă te-ai îmbătat eu ţi-am luat mintea şi ai bătut şi pe soră-ta şi ai omorât şi pe tată-tu, deci le-ai făcut toate, de-acum eşti al meu".

Şi satana căuta să-l arunce acum în mare deznădejde, că nu urmează de la un păcat mic altul mai mic, ci de la cel mare altul mai mare, că zice Scriptura: *Adânc pe adânc cheamă.* Păcatul trage la iad, şi de la un păcat mare diavolul îl dă pe om şi mai jos, în deznădejde.

[1] Vezi *Ne vorbeşte Părintele Cleopa,* vol. 12, pag. 109.

PĂCATUL LIMBUŢIEI

Sfinţii Părinţi numesc limba „răutate plină de otravă aducătoare de moarte". Cu limba binecuvântăm pe Dumnezeu, cu dânsa blestemăm şi vorbim de rău pe aproapele, la fel şi cu mintea. Vrăjmaşul le ia pe amândouă aceste organe: mintea o întunecă cu gânduri rele şi limba cu cuvinte rele. Şi atunci omul devine unealta vrăjmaşului, că şi gândurile lui sunt spurcate, şi limba şi cuvintele lui. Trebuie mare băgare de seamă.

Deci iată câtă primejdie este pentru unul care nu ştie să-şi păzească limba, că zice: *Cel ce-şi stăpâneşte limba sa este bărbat puternic şi desăvârşit care poate să-şi stăpânească tot trupul. Că şi corăbiile cât sunt de mari, o mică cârmă le îndreaptă în toate părţile.* Aşa-i limba pusă între mădularele noastre; cică ea aprinde toată roata firii şi se aprinde de gheenă. Pentru că omul dacă nu-şi stăpâneşte limba este în mare primejdie. De aceea a zis şi Solomon: *Mai bine este să cadă cineva de la loc înalt, decât să cadă prin limbă.* Dacă a căzut de la loc înalt, ori a murit ori mai trăieşte, dar dacă a căzut prin limbă îşi pierde sufletul.

Că un lucru greu dacă l-a scăpat omul din limbă e mare primejdie; cum sunt preoţii, arhiereii, dacă ar spune un blestem cuiva, că n-au voie să blesteme,

numai pe eretici (sectari), altfel nu-i voie, pentru că cu un singur blestem îşi pierd preoţia şi arhieria.

Deci o să vorbim ceva despre limbă. Sfântul Isaac Sirianul zice aşa: „Limba omului drept este scaunul Împăratului Hristos, iar limba celui rău este căruţa dracilor". Şi iată pentru ce: Omul drept totdeauna vorbeşte şi totdeauna tace. Cum? Vorbeşte numai cele spre zidire şi spre întemeiere, dar tace dinspre cele rele. Asta este ce spune Sfântul Pimen la Pateric: „Este om care toată ziua vorbeşte şi toată ziua tace, şi este om care toată ziua tace şi toată ziua vorbeşte". Şi a întrebat ucenicul: „Cum este asta, avva?" „Aşa, fiule: este om care tace, dar are răutate în mintea lui şi în mintea lui vorbeşte aşa: are ciudă pe cel bogat, are ciudă pe cel sărac, are ciudă pe cutare, judecă pe cutare, cleveteşte, se răzbună în mintea lui pe cutare, gândeşte rău de cutare, îi pare rău de fericirea altuia, şi toată ziua vorbeşte numai răutăţi. Tace cu limba, dar vorbeşte cu mintea şi cu inima numai răutăţi. Şi este om care toată ziua vorbeşte şi toată ziua tace. Fiindcă toată ziua vorbeşte numai cuvinte de folos spre zidirea Bisericii şi a lui şi a altor suflete".

Deci acel care vorbeşte numai spre zidire şi numai spre folos, limba lui este scaunul lui Hristos, iar acel care vorbeşte numai rele şi nu tace din gură, limba aceluia este căruţa dracilor. Cum? Poartă toţi dracii pe limbă. Amuş cleveteşte, amuş spune minciuni, amuş spune glume, amuş vorbeşte răutăţi, amuş judecă pe cutare, amuş spune de cutare, toată

ziua vorbeşte, că fiecare patimă este un drac rău, cum arată Sfântul Efrem Sirul: „Şi vorbind mereu atâtea lucruri rele, poartă aceste patimi pe limbă, mai bine zis pe aceşti draci care se arată prin patimi".

Ce se întâmplă însă? Un om din fire este vorbăreţ. Aşa-i din fire. Altul nu-i din fire, ci a citit mult, a învăţat mult, sau cutare, sau a auzit multe, şi vorbeşte cele ce le-a auzit şi le-a memorizat. Să ştiţi un lucru: cineva spunea că greşeala cu limba este mică. Doamne fereşte, nu-i mică. Dacă şi păcatele cu gândul sunt mari, apoi cu limba sunt mai mari. Sfântul Efrem Sirul spune aşa: „Nu mă aruncaţi în negrijă, fraţii mei, pentru păcatele cu gândul că ar fi mici! Dacă păcatele cu gândul ar fi fost mici, nu judeca Hristos preacurvie întru poftă de muiere şi ucidere întru ura de fratele". Că ce a zis? *Cine se uită la femeie spre a o pofti* – nu aşa simplu – *este preacurvar în inima sa... Cine urăşte pe fratele său, a ucis pe fratele său.*

Ai văzut cât este de gingaşă legea creştină? Ea nu face ca Legea Veche, să cosească păcatul cum cosim noi iarba, pe deasupra, şi rădăcina să rămână acolo să crească alta. Legea Evangheliei scoate păcatul din rădăcină. Nu numai să nu faci păcatul, nici să nu pofteşti. Nici să nu te porneşti cu ură. Dar mai greu decât păcatul acesta este al limbii. De ce? Pentru că cuvântul este sluga minţii, după Sfinţii Părinţi. Mintea naşte pe gând şi gândul formează cuvântul. Şi auzi ce spune Evanghelia? că *din prisosinţa inimii grăieşte gura. Omul cel bun* – zice Mântuitorul – *din comoara inimii sale scoate cele bune, şi omul cel rău, iarăşi din comoara cea rea, scoate cele rele...* Şi cele rele se manifestă întâi prin gând şi al doilea prin cuvânt.

De multe ori pierdem toată osteneala noastră şi toată fapta bună, dacă nu păzim acestea două: mintea şi limba. Că tot păcatul se începe de la minte, de la gând, şi toată fapta rea se exprimă întâi prin limbă. De aceea trebuie mare băgare de seamă.

Poate aţi citit voi prin diferite cărţi de morală creştină acea istorioară despre păcatul limbii[2], cu femeia care nu-şi înfrâna limba şi duhovnicul ei care i-a dat canon să semene sământă de scai şi după aceea să o adune. Cum sunt scaii aceia că s-au dus şi au umplut lumea şi nu-i mai poate strânge nimeni înapoi, aşa sunt roadele păcatului din limbă.

Iată ce-am vrut să spun: am vrut să arăt cât de mare este păcatul din limbă. Ţi se pare o glumă? Aşa ne pare nouă păcatul cu limba. Dar ai auzit ce spune Proorocul David? *Gura ta a înmulţit răutate şi limba ta a împletit vicleşug.*

Unul spune o minciună în marginea asta de sat şi du-te şi o ascultă în cealaltă margine cât îi de mare, cât au mai mărit-o oamenii. Aici s-a întâmplat mică, acolo-i mare. A spus unul o minciună, celălalt a mărit-o, celălalt a făurit-o, celălalt a creat altele dintr-însa, şi se vatămă atâta lume de la o minciună a

[2] Vezi *Ne vorbeşte Părintele Cleopa,* vol. 10, pag. 112.

unuia sau de la o clevetire sau de la o vorbire de rău, atâtea auzuri şi atâtea suflete. Deci aceasta am vrut să vă spun: Mare lucru este să-şi stăpânească omul mintea şi gândurile, dar nu mică lucrare este şi aceasta în a-şi stăpâni omul limba.

Aţi auzit în Evanghelie că spune aşa: *Doi vor fi în ţarină; unul se va lua şi altul se va lăsa. Doi vor fi pe pat; unul se va lua şi altul se va lăsa. Doi vor fi în casă; unul se va lua şi altul se va lăsa. Două vor fi la moară; una se va lua şi alta se va lăsa.* Ştiţi voi ce înseamnă aceasta? Să le tâlcuim aici cu cuvintele Sfântului Efrem Sirul: *Doi vor fi în ţarină...* Ştiţi voi ce înseamnă ţarină? Toată lumea aceasta. Mântuitorul când a fost întrebat despre neghinele ţarinii a spus aşa: *ţarină este lumea, neghinele sunt fiii celui viclean, iar grâul, fiii împărăţiei.* Dar aici Evanghelia spune: *Doi vor fi în ţarină...* În lumea aceasta, care-i ţarina lui Dumnezeu, sunt oameni buni şi drepţi, şi sunt oameni păcătoşi şi răi. Şi cei buni se iau pentru Împărăţia Cerului, iar cei păcătoşi se lasă pentru gheenă. Asta înseamnă *Doi vor fi în ţarină.*

Apoi spune aşa: *Doi vor fi pe pat. Unul se va lua şi altul se va lăsa.* Când spune Evanghelia că doi vor fi pe pat, boala o arată. Pe cei bolnavi, că vedeţi dumneavoastră, numai în spitalele din România sunt atâtea mii de bolnavi. Vezi câţi sunt la pat? Dar sunt bolnavi drepţi, cum a fost Lazăr şi Iov care în boală n-au cârtit şi au mulţumit lui Dumnezeu pentru suferinţă de atâţia ani, şi sunt bolnavi nedrepţi, cum a fost Ghezi care s-a leproşat.

Deci când zice *doi vor fi pe pat,* arată boala, adică cei ce zac, *unul se va lua şi altul se va lăsa.* Se ia pentru Împărăţie bolnavul cel drept care în timpul bolii cheamă preotul, se mărturiseşte curat, îşi face Sfântul Maslu, se împacă cu toţi şi-şi plânge păcatele lui până la ultima suflare. Acela se ia pentru Împărăţie. Şi se lasă pentru gheenă bolnavul acela care nici în vremea bolii nu lasă ţigara, nu lasă rachiul, nu lasă înjuratul şi-i spune femeii: „Să nu-mi aduci popa, să nu-l văd aici, că eu n-am să mor!" Că nu-l lasă dracul nici la moarte să-i aducă preotul să-l împace cu Dumnezeu. Asta înseamnă *doi vor fi pe pat*, arătând boala lor, *unul se va lua şi altul se va lăsa.*

Apoi zice: *Doi vor fi în casă; unul se va lua şi altul se va lăsa.* Cine sunt cei din casă? Cei din casă sunt conducătorii popoarelor şi a judecătoriilor şi a armatelor şi a puterii politice şi a statului şi acei ce conduc comunele şi judeţele, toate, toate care sunt în viaţa de obşte a ţării. Şi sunt şi oameni buni şi oameni răi în casă. Dar de ce le spune din casă? Pentru că aceia nu merg la prăşit cu noi. Aceia conduc din casă. Du-te la un notar al comunei, el are registru de câţi s-au născut în comuna asta şi câţi au murit. La dânsul scrie. De la el iei certificatul de naştere şi certificatul de înmormântare. Va să zică el din casă ştie câţi s-au născut în comuna asta şi câţi au murit.

Tot aşa şi cel din armată ştie câte regimente are, şi tot aşa fiecare din casă. Aşa sunt şi judecătorii

care de la tribunal ştiu câte procese, câtă lume au, aşa sunt toţi care conduc poporul din afară şi ei au scrise toate.

Dar între aceştia sunt şi oameni buni, şi acei buni se iau pentru Împărăţia Cerurilor, sunt şi oameni răi care nu-şi fac datoria lor aşa cum scrie cartea, nici faţă de stat, nici faţă de sufletul lor şi de Biserică. Şi aceia se lasă pentru gheenă.

Şi mai departe zice: *Două vor măcina la moară* – aţi auzit. Aţi văzut ce zice Sfântul Efrem? Două, n-a mai zis doi aici. Două vor măcina la moară sunt femeile, că ele macină multe tare, că nu mai tac din gură. Şi sunt femei care macină făină bună, că vorbesc cuvântul lui Dumnezeu şi învaţă pe copii frica de Dumnezeu şi vorbesc numai de bine pe alţii şi îşi iau aminte de sine, şi-şi iau aminte de cuvintele lor şi de limba şi gura lor şi o păzesc. Şi acestea se iau pentru Împărăţia Cerurilor.

Şi sunt femei care le place toată ziua să vorbească de rău, să clevetească, să spună minciuni, să facă fel de fel de izvodiri, şi acelea se lasă pentru gheenă. Moară a numit lumea aceasta că se învârte veşnic, are evoluţie şi merge de la naştere spre moarte şi iarăşi se învârte în toate problemele cu cele patru anotimpuri, cu cele patru stihii, şi mai departe. Deci când a zis: *Două vor măcina la moară*, a arătat mulţimea femeilor care macină, unele spre bine, de a creşte copiii în frica de Dumnezeu, de a învăţa de bine şi pe alţii, de a sfătui cele mai bătrâne pe cele mai tinere să fie cinstite, să fie cu frica lui

Dumnezeu şi aşa mai departe, şi altele care macină rău şi acelea se lasă pentru gheenă, cum spune acolo. Şi aceasta fiindcă a fost cuvântul despre paza limbii, mi-am adus aminte şi acestea să vi le spun.

Mai este ceva: cine-şi păzeşte limba sa are mare linişte sufletească. Limba este făcută de Dumnezeu să vorbească numai cele bune şi cele spre slavoslovia lui Dumnezeu şi cele de trebuinţă. Că nu ne-a făcut Dumnezeu să fim muţi. Te-a întrebat cineva, ţi-a cerut un lucru, ţi-a cerut un sfat, trebuie să vorbeşti cu soţia, cu copiii: „O să facem un gard, o să mergem la târg...", mă rog, ce ai de făcut. Dar când vin cele rele opreşte-te, pentru că prin cele ce am vorbit ne legăm înaintea lui Dumnezeu cu limba noastră. Şi acum ni se pare o glumă, dar dacă nu ne-am mărturisit sau dacă ne-am mărturisit şi n-am făcut canonul, ca femeia aceea care a semănat scai, de care v-am pomenit mai înainte că n-a mai putut să adune toată sămânţa care s-a împrăştiat, apoi ne aşteaptă dincolo osândă.

Cuvântul „diavol" vine din limba greacă unde înseamnă clevetitor, fiindcă diavolii ne clevetesc pe noi înaintea lui Dumnezeu când greşim: „Ia uite ce-a făcut cutare!" Întâi ne îndeamnă să facem rău şi apoi ne clevetesc. „Uite ce-a spus! Uite ce-a făcut!" Şi ei pe urmă clevetesc pe Dumnezeu la om, cum a făcut la Adam: „Ce-a zis Dumnezeu? Nu-i adevărat. Ai să te faci dumnezeu". Şi pe om, la Dumnezeu: „Uite ce a făcut Adam!" Ne pune rău pe noi cu Dumnezeu şi pe Dumnezeu cu noi, ca totdeauna să tragă asupra

noastră osândă şi cu acesta se aseamănă şi omul păcătos care cleveteşte, care pârăşte, care spune minciuni, şi care-i place în toată vremea să vorbească, fără să se controleze dacă vorbeşte bune sau rele.

De aceea vă spun, cât ne-a ajuta mila Domnului, bine este să luăm aminte toţi să cârmuim limba noastră cât se poate mai mult, ca să fie scaun al lui Hristos, cum v-am spus mai înainte, şi să nu fie căruţa dracilor. Amin.

ÎNSEMNĂRI DIN VIAŢA UNOR CUVIOŞI PĂRINŢI ADORMIŢI ÎN DOMNUL ÎN SFÂNTA SIHĂSTRIE

Iubitul meu Părinte în Hristos Iisus,

Cu cele ce mi-ai amintit m-ai lovit în gândire. Că şi eu, păcătosul, de multe ori mă gândeam să-mi fac un mic memoriu, cu unele fapte şi cuvinte ale iubiţilor noştri Părinţi, care au adormit în Domnul în muceniceasca ascultare din obştea Sfintei Sihăstrii. Şi deşi mă gândeam la acest lucru, tot am amânat vremea. Iar cuvintele Prea Cuvioşiei Voastre m-au silit să îndrăznesc a lăsa toate şi a scrie câte un mic crâmpei din multele nevoinţe şi învăţături, ale celor ce au dus crucea lui Hristos până la uşa mormântului şi care după cuvântul Domnului au răbdat aici în Sfânta Sihăstrie până la sfârşit. Dar nu am scris cine ştie ce: una, că cei mai mulţi dintre ei aveau viaţă tainică şi cu toată puterea îşi ascundeau nevoinţele lor de zi şi de noapte, şi cu greu ar fi putut cineva să le afle taina vieţii lor pe de-a-ntregul; iar al doilea că acum a trecut vreme nu puţină de la adormirea unora şi nu mai ţin minte toate cele din viaţa lor. Totuşi eu păcătosul am făcut câte o mică însemnare la viaţa fiecăruia din cele ce cu ochii le-am văzut şi cu urechile le-am auzit. Ca cel ce cu nevrednicie şi ca

cel leneş şi molatic, am avut de la mila lui Dumnezeu vreme de a vieţui în aceeaşi mănăstire cu ei, şi pentru că îndurarea Ziditorului nostru încă m-a ţinut cu zile până acum, de la cei mai vechi adormiţi începând, aici voi însemna cele ce urmează:

SCHIMONAHUL NICANDRU PÂNTEA

Acesta a fost rudenie cu bătrânul stareţ Ioanichie, a fost cu el la Ierusalim şi la Sfântul Munte. Soţia lui, schimonahia Macaria, nu a voit să se reîntoarcă în ţară. A rămas acolo la Sfintele Locuri, la mănăstirea de fecioare. Şi acolo, după mai mulţi ani a adormit în Domnul. Acest părinte era foarte iubitor de osteneală în ascultări şi nelipsit de la pravila bisericii. Avea obicei să zică aceste cuvinte: „Părinţilor şi fraţilor, ca să ne putem mântui avem nevoie de răbdare «cu vagonul»".

PĂRINTELE CONSTANDIE URICARU

Acesta era de prin comuna Ciumaş, Bacău, şi venise aici de la metocul Sfântului Munte cel de la Ţifeşti. Fusese ucenic vestitului Părinte Evghenie, îngrijitorul acestui metoc. Acesta ştia toată Psaltirea pe de rost şi multe acatiste. Lucra la coşniţe de alun şi la linguri şi era cu ascultarea la vacile mănăstirii.

A căzut apoi într-o boală grea de plămâni. Şi căzând la pat, nu-şi curma ziua şi noaptea rugăciunea din minte şi din gură. De multe ori striga tare: „Părinţilor, tare mă bat dracii". Şi odată l-am întrebat: „Părinte Constandie, dar ce au dracii cu sfinţia ta?" Iar el a zis: „Dracii vin şi strigă cu chiote îngrozitoare la urechea mea ca să tac, să nu mai zic psalmi şi rugăciuni către Maica Domnului". Îmi aduc aminte şi parcă-l văd şi astăzi cum stătea rănit la coaste pe un colac de gumă. Avea răni la mâini şi la picioare căci se spărsese la genunchi, la coate, de tuberculoză osoasă. Nu putea să stea nici într-un fel, că peste tot era rănit, dar se arăta un suflet foarte tare, că niciodată nu cârtea pentru atâta suferinţă, numai zicea către cei ce veneau pe la el: „Vă rog, părinţilor, rugaţi-vă ca bunul Dumnezeu să-mi dea răbdare până în sfârşit".

Îmi aduc aminte că odată, când era el sănătos, era cu noi la o ascultare în grădină, era toamna şi părintele iconom ne pusese să cărăm nişte sfecle, morcovi şi nişte praz la beci pentru iarnă. Noi vorbeam toată ziua, iar el se chinuia să nu-şi curme psalmii din minte şi din gură; tăcea şi zicea în taină psalmii. Şi văzând că noi, fraţii, vorbeam aşa fără rost şi tot îi stricam liniştea lui, el nu ne-a ocărât, dar ne-a făcut atenţi despre rugăciune şi a zis o singură dată către noi cu lacrimi în ochi: „Fraţilor, unde este «Doamne Iisuse»?"

...Şi apoi iară a tăcut nimica zicând, dar atâta putere a avut acel cuvânt, încât ori de câte ori îl vedeam pe el începeam să zic şi eu, păcătosul,

rugăciunea „Doamne Iisuse". Şi multă vreme parcă era o trâmbiţă care-mi suna mereu şi care îmi zicea: „Fraţilor, unde este «Doamne Iisuse»?"

Odată, pe când era el cu ascultarea la vacile mănăstirii şi eu eram la oi, ne-am întâlnit amândoi în Poiana Găinăriei. Şi el m-a rugat să vin mai aproape. Apoi mi-a dat o Psaltire în mână şi mi-a zis: „Frate Constantine, te rog să mă urmăreşti că eu greşesc foarte mult la psalmul 35: *Zis-a călcătorul de lege ca să greşească întru sine: nu este frica lui Dumnezeu înaintea ochilor lui*" şi celelalte...

Apoi eu am deschis Psaltirea şi mă uitam, iar el zicea pe de rost acest psalm şi am văzut că nici un cuvânt nu a greşit, ci toate le-a zis bine. Apoi i-am zis: „Părinte, n-ai greşit nimic la acest psalm, l-ai zis exact ca pe carte". Iar el a zis către mine: „Aşa, frate, n-am greşit cu memoria, dar cu lucrul eu în toată vremea şi în tot locul greşesc faţă de acest psalm. Căci nu am frica lui Dumnezeu înaintea ochilor minţii, şi de aceea în toată vremea greşesc cu mintea, cu cuvântul şi cu lucrul". Şi apoi a zis către mine: „Iartă-mă, frate" – şi aşa ne-am despărţit. Căci şi vacile lui şi oile mele nu ne aşteptau, ci se depărtaseră de noi.

După ce am ajuns la cârd, de abia am înţeles că altul a fost scopul lui, nu de a-l urmări eu de greşelile psalmului când îl zice pe de rost, ci de a mă folosi pe mine şi a-mi aduce aminte de frica lui Dumnezeu şi de paza minţii spre a nu greşi lui Dumnezeu. Că cine le are pe acestea două, cu anevoie se va birui când va da de păcat.

Când a voit să se săvârşească acest părinte, era lângă dânsul alt monah tot cu numele de Constandie, care a îngrijit de el până la moartea lui, şi a zis părintele Constandie cel ce murea către cel ce era lângă dânsul: „Părinte, eu astăzi am să mor şi tare te rog să stai lângă mine şi să te rogi, că mare grijă am, fiindcă diavolii până la ultima suflare ne pândesc pe noi. Şi de aceea şi eu, păcătosul, am mare nevoie de mila şi de ajutorul lui Dumnezeu mai mult acum ca oricând în viaţă".

Şi zicând aceasta, a ridicat mâna dreaptă aşa rănită cum era ca să-şi facă semnul Sfintei Cruci şi a zis: „Doamne ajută!", apoi a zis către cel de faţă: „Părinte, iartă-mă!" şi în acel minut şi-a dat duhul, nemaiputând a termina de făcut semnul Sfintei Cruci.

FRATELE VASILE ILIE

După ducerea din viaţă a acestui părinte, a căzut la boală fratele Vasile. Când s-a îmbolnăvit, eram cu ascultarea la oile mănăstirii, cu el şi cu Părintele Galaction Ilie. Fratele meu Vasile, încă de când eram eu la oi acolo, aproape de Sfânta Mănăstire Cozancea, învăţase pe de rost toate acatistele de peste săptămână şi cele 21 de molitfe de după catismele Psaltirii. Iar după ce am venit noi aici la Sihăstria, el a mai învăţat încă 10 catisme din Psaltire şi oricând era cu rugăciunea în gură.

Îşi făcuse o rânduială că vara, de trei ori pe zi, cât stătea la mulsul oilor, zicea aceste molitfe. Iar

celelalte rugăciuni le zicea pe munte sau oriunde era. Părintele Galaction, care mulgea cu el împreună oile, ştia rânduiala lui şi în vremea mulsului oilor nu-l întreba nimic ca să nu-i strice liniştea. Erau unele oi care trăgeau tare la muls, dar el, săracul, atâta răbdare avea că nimica nu zicea. Şi eu care dam oile la strungă, când vedeam că unele din ele calcă cu piciorul în găleată şi trag aşa de tare, îi ziceam: „Frate Vasile, dar de ce nu le baţi, că se învaţă cu nărav?". Iar el tăcea şi numai după muls zicea: „Frate, nu-s vinovate bietele oişoare, ci codârlău acela care le îmboldeşte ca să mă supere pe mine, dar mare-i Dumnezeu şi Prea Curata Stăpână".

Umblam cu el cu oile prin pădure, prin munţi. Pe el în toată vremea îl găseam ocupat cu rugăciunile lui, umbla cu capul gol şi numai cu o cordică neagră îşi lega părul ca să nu-i vină în ochi, mai cu seamă când făcea metanii. Aşa că acum începuse chiar şi iarna să umble tot cu capul gol. Era bun prieten cu Părintele Atanasie Păvălucă, acela care ştia pe de rost Psaltirea şi care a umblat toată viaţa cu capul gol. Şi de la acela lua multe sfaturi călugăreşti şi ciobăneşti, că acela a fost mare mocan în vremea lui şi acum era aici la oile Sfintei Mănăstiri Secu. Se întâlneau amândoi cu oile pe munte şi foarte mult ţinea la el Părintele Atanasie, când îl vedea cu mare râvnă spre ascultare şi rugăciune.

Când eram cu el păscând oile, după ce îşi termina pravila de rugăciune, dacă oile se aşezau la păscut şi stăteau liniştite, el începea să cânte. Şi cânta sau „Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă"

sau „Prea Sfântă Născătoare de Dumnezeu, în vremea vieţii mele nu mă lăsa pe mine" şi celelalte sau troparele cele de după catisme: „Eu sunt, Doamne, pomul cel neroditor care nici o roadă de pocăinţă nu aduce", sau cel de după a cincea: „Înfricoşat este Scaunul Tău şi vicleană este viaţa mea", sau cel de după a şaptea: „Când va şedea Judecătorul şi Îngerii vor sta de faţă şi trâmbiţa va răsuna, şi văpaia va arde, ce vei face, ticăloase suflete al meu, ducându-te la Judecată"... Dar aşa era cântarea lui că întotdeauna o amesteca cu multe lacrimi şi niciodată nu l-am văzut fără de lacrimi multe pe obraz când cânta aceste tropare.

Uneori eu trebuia să rămân la stână să ajut Părintelui Galaction la treburile din stână şi la măturat târla şi el se ducea singur cu oile pe Muntele Tăciunele şi după o vreme îl auzeam cântând cele de mai sus. Şi zicea Părintele Galaction:

– Frate Costache, auzi că Vasile a început iar să bocească. Săracul, mare dar i-a dat Dumnezeu, că uşor mai poate să plângă. Eu – zicea Părintele Galaction către mine – de atâţia ani sunt la oile acestea, dar ca fratele Vasile n-am întâlnit aşa de sârguitor la ascultarea lui şi la pravilă.

Aşa, bietul meu frate avea şi acest obicei că la orice necaz şi ispită zicea: „Mare este mila Domnului şi mare este Stăpâna noastră, Prea Sfânta Născătoarea de Dumnezeu şi pururea Fecioara Maria".

Am stat cu el la oi aproape doi ani, dar niciodată nu l-am auzit să cârtească, cu toate că era

ascultarea destul de grea şi mai ales primăvara la fătatul oilor. Apoi s-a îmbolnăvit săracul, căci a răcit într-o iarnă când a stat până aproape de Postul Mare cu oile la rugi în pădure şi avea numai o colibă de lemn acoperită cu cetină şi focul. Şi după ce a venit din pădure, aproape de Postul Mare a început să tuşească şi să scuipe sânge; şi nici aşa nu se îndura să se lase de ascultarea lui de la oi. Dar aproape de Sfintele Paşti, neputând a se mai ţine de oi, în Joia Mare şi-a luat iertăciune de la noi în stână şi luându-şi cojocul şi cărţile lui de pravilă a coborât de vale la sfânta mănăstire. Eu am rămas în locul lui cu Părintele Galaction şi mă duceam din când în când pe la el şi-l întrebam cum îi mai este cu sănătatea, iar el zicea: „Slavă Bunului Dumnezeu, fratele meu, că încă mă simt mai bine. Dar mă mâhnesc că am început să uit din molitfele şi din rugăciunile care le ştiam pe de rost".

Apoi, după o vreme, când a slăbit şi mai mult, m-am dus pe la el şi l-am găsit stând în genunchi în chiliuţa lui şi i-am zis: „Frate Vasile, mai ştii ceva pe de rost?" Iar el a zis: „Fratele meu, de când am slăbit, mi-a slăbit tare şi memoria. Numai Acatistul şi Paraclisul Prea Curatei Stăpâne le mai ţin minte pe de rost, iar celelalte în zadar mă chinuiesc să le mai zic, că nu le mai pot. Dar zic şi eu mai adesea «Doamne Iisuse» şi alte rugăciuni scurte care le mai ştiu". După câteva zile a fost pe la el Părintele Galaction ca să-l vadă ce mai face. Iar când a venit Părintele Galaction la stână, a zis către mine: „Frate Costache, să ştii că Vasilică ne lasă pe noi şi se

duce, căci am fost astăzi pe la el şi ne-am luat iertăciune şi am văzut că i s-au umflat tare picioarele. El mi-a trimis răspuns să mă duc la el şi a zis către mine: «Părintele meu, te-am chemat să ne vedem pentru ultima dată în veacul de acum»".

După aceasta n-au trecut decât câteva zile şi mi-au spus unii din părinţi că fratele Vasile a avut oarecare înştiinţare de plecare din lumea aceasta, în acest fel: Era ziua mare şi soborul sfintei mănăstiri era la masă. Fratele Vasile a ieşit din chilie să se ducă să se închine la biserică – căci până în ziua în care a murit se purta pe picioare şi nici o zi nu a stat la pat. Aşa că el ducându-se a găsit uşa bisericii încuiată, şi fiindcă cheia era la Părintele Proclu, paraclisierul, văzând el că este încuiată biserica, a ieşit aşa în faţa bisericii unde era un scaun.

Şi stând pe el, îşi zicea în taină rugăciunile sale până vor sta părinţii la masă ca să vie părintele cu cheia bisericii. Dar deodată părinţii care stăteau la masă l-au auzit strigând tare şi zicând: „Prea Sfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-mă". Şi zicea aşa tare mai de multe ori până când a obosit şi a căzut jos în genunchi. Şi auzind părinţii, au venit cu toţii de la masă la el şi părintele stareţ l-a întrebat zicând: „Dar ce ai păţit, frate Vasile?". Iar el acum nu mai vorbea tare, ci încet aşa în şoapte şi făcea semn cu mâna şi arăta spre biserică, zicând: „Părinte stareţ şi părinţilor, închinaţi-vă că Stăpâna noastră, Maica Domnului cu Mântuitorul în braţe, este aici de faţă...". Şi le arăta lor cu mâna şi îşi pleca capul la pământ. Iar stareţul, socotind să nu fie o nălucire a

dracilor – căci după cum ştim au dracii şi acest obicei ca aproape de moarte să se arate omului în chip de îngeri sau alte feţe cereşti –, a zis către fratele Vasile: „Dar de ce ai strigat aşa de tare şi ziceai «Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-mă!»?"

Iar el a zis: „Părinte stareţ, aici unde stăteam pe acest scaun, fiindcă am găsit biserica încuiată, ziceam şi eu păcătosul ce mai puteam rugăciuni, şi deodată din dosul bisericii au venit asupra mea o droaie de draci care de care mai urâţi şi au început să mă lovească cu nişte beţe ca de foc şi ziceau: «Ce te tot rogi degeaba că nu te-ai mântuit, că eşti păcătos?» Şi eu văzând că mă chinuiesc şi scrâşnesc la mine, nu mi-am pierdut nădejdea şi am început a striga la Preacurata şi Preasfânta Maica Domnului. Şi aşa am tot strigat din toată inima să nu mă lase şi îndată am văzut un nor alb şi foarte strălucind cu raze şi s-a pogorât până deasupra bisericii. Iar pe nor am văzut pe Maica cea Preasfântă cu Mântuitorul în braţe şi am auzit glas de la ea care a zis către mine: «Nu te teme, de acum mai ai trei zile şi vii la noi». Şi încă am văzut că atunci când veneaţi Preacuvioşia Voastră cu părinţii, Mântuitorul ne-a blagoslovit pe toţi şi pe urmă acel nor s-a ridicat în sus după ce aţi ajuns cu toţii aici".

După ce a spus aceasta, bietul fratele Vasile zicea cu multe lacrimi către părinţi: „Părinţilor, mare putere are înaintea lui Dumnezeu Maica Domnului, şi Mântuitorul foarte mult o ascultă în rugăciunile ei". După aceea stareţul a zis: „Frate

Vasile, ia seamă, roagă-te cât poţi şi ai grijă de minte, că sunt şi ispite de la vrăjmaşul care se poate arăta în chip de lumină". Acestea le-a zis către el, apoi, ducându-se cu părinţii, le-a spus: „Vedeţi, părinţilor, dacă după trei zile fratele Vasile se va duce de la noi, să ştiţi bine că Maica Domnului l-a mângâiat pe fratele înainte de plecarea de aici".

Apoi părintele stareţ văzând că a slăbit mai tare, s-a dus până la stareţul Mănăstirii Secu şi a cerut blagoslovenie ca să-l călugărească, că atunci Sihăstria aparţinea de Sfânta Mănăstire Secu. Iar stareţul, Arhimandritul Meletie Nicuţă, a zis: „Nu-l mai face călugăr că are să se facă sănătos şi apoi să nu avem observaţie de la Sfânta Mitropolie". Aşa că a venit stareţul nostru mâhnit de acolo că nu-i dăduse voie să-l călugărească. Şi a zis: „Mâine dimineaţă să-l aduceţi la sfânta biserică ca să-l împărtăşim cu Preacuratele Taine". Şi aşa a doua zi, el singur sprijinindu-se în băţ a venit şi a ascultat stând jos într-o strană toată slujba Sfintei Liturghii şi la sfârşit s-a împărtăşit.

După Sfânta Împărtăşanie spuneau părinţii că era aşa de vesel de parcă s-ar fi făcut sănătos şi s-a dus la chilia lui. Iar a treia zi, chiar în ceasul acela, pe la ora 11 ziua, când cu trei zile mai înainte i se arătase Maica Domnului, s-a săvârşit.

Am avut şi eu păcătosul un semn la moartea lui. Eu eram cu oile pe munte şi deodată m-a luat un somn aşa de greu că nu mă puteam ţine pe picioare şi cu mare greu am putut să aduc oile la stână la amiază, că dormeam în picioare. Iar când am ajuns

la stână, m-am aşezat pe un pat şi m-am culcat. Iar Părintele Galaction m-a întrebat: „Dar ce ai, eşti bolnav?” Iar eu îi spuneam: „Lasă-mă să dorm”. Şi am dormit aşa vreo două zile şi două nopţi, numai ridicam capul şi iar îl puneam jos.

Părintele, socotind că m-am îmbolnăvit, s-a dus la mănăstire să ceară alt frate să se ducă cu oile. Şi când a venit, a spus: „Părinte Costache, îmi pare că vrei să te duci după Vasilică”. Şi eu atunci nu auzeam, dar el mi-a spus: „Ştii că fratele Vasile a murit încă de alaltăieri şi azi îl îngroapă?” Şi eu, atunci auzind, m-am trezit, mi-am luat gluga şi băţul şi m-am dus devale la mănăstire. Am sosit chiar când îl puneau în groapă şi foarte am început să plâng, că mă durea inima de iubitul meu frate care m-a adus la sfânta mănăstire şi cu care luasem parte la multe ispite, încă de când eram la casa părintească, căci am stat cu el la oi prin multe locuri, şi la toate ne ajutam şi ne sfătuiam.

După înmormântarea iubitului meu frate, m-am dus iarăşi la oi pe munte şi când vedeam locurile pe unde se închina el şi îmi aduceam aminte de sârguinţa şi de sfaturile lui, multă umilinţă şi mâhnire mă cuprindea. Într-o zi, fiind cu oile pe munte, m-am întâlnit cu Părintele Atanasie, marele nevoitor şi prieten de aproape al fratelui Vasile. Şi acela a zis către mine: „Blagosloveşte, frate”. Iar eu am zis: „Blagosloveşte sfinţia ta, părinte”. Şi el a zis: „Domnul!”, apoi a adăugat, zicând: „A plecat fratele Vasile la rai?” Iar eu am zis: „Dar cine ştie, părinte, acest lucru, dacă s-a dus la rai?” Iar el a

adăugat: „Să ştii, frate, că la rai s-a dus fratele tău, că nu cred să lase Dumnezeu pe un om aşa de smerit şi ascultător să se piardă”.

Şi din ziua aceea, eu, păcătosul, parcă mă mângâiam cu o nădejde că iubitul meu frate a fost miluit de Dumnezeu şi s-a mântuit.

Aceste puţine le-am însemnat ca amintire din viaţa fratelui meu Vasile. Iar câte ispite şi încercări am avut noi încă înainte de a veni aici la Sihăstria când era la oi acolo la Sfânta Mănăstire Cozancea, acelea nu le-am mai scris, că le ştie Cel ce ne-a miluit şi ne-a chemat pe noi.

PĂRINTELE VASILE MITOŞERU

Acesta venise aici de la Sfânta Mănăstire Cozancea, eu am fost ucenicul cuvioşiei sale.

Îmi aduc aminte că era un om tare umilicios şi deşi era puţin cam iute la fire, dar lesne se pleca spre lacrimi şi avea mare frică de Dumnezeu. Avea un ochean cu vederi multe de pe la Sfintele Locuri. Îl punea în faţă şi se uita prin el şi când vedea prin el patimile Domnului plângea cu hohot şi zicea: „Iacă eu cu păcatele mele am răstignit pe Domnul şi încă şi azi şi în fiecare zi Îl răstignesc”. Era foarte milostiv bătrânul şi foarte harnic la lucrul de mână. Ştia mai multe meserii, că era şi prisăcar vestit şi fierar şi lemnar, făcea şi cofe, ciubere, împletea coşniţe de alun şi făcea linguri foarte frumoase. De la el am învăţat şi eu păcătosul a face linguri şi a împleti coşniţe de alun.

Când mă duceam pe la el şi ziceam: „Părinte Vasile, te rog să-mi arăţi cum se fac linguri", el zicea: „Nu vreau să-ţi arăt, că-mi furi meseria". Apoi îmi croia o lingură, îmi dădea tesla în mână şi scoaba şi zicea: „Iaca aşa, frate, se fac linguri" şi tot aşa bietul bătrân m-a învăţat să fac şi coşuri. Fie pomenită dragostea lui. Apoi zicea: „Măi, frate, eu îţi arăt cum să faci linguri şi coşuri, dar frăţia ta să ştii că eu nu ştiu carte. Să iei Patericul şi Vieţile Sfinţilor şi să vii la mine să-mi mai citeşti că eu sunt om prost şi păcătos, şi aş voi să mai ştiu şi eu ceva...". Şi aşa mă duceam pe la el prin sărbători sau când aveam puţină vreme liberă şi dacă-i citeam ceva din Vieţile Sfinţilor sau din Pateric, numai ce vedeam că scoate basmaua din buzunar şi ştergea pe la ochi şi zicea: „Ia, aceştia au fost oameni, frate, pe faţa pământului care au suferit şi s-au nevoit atâta pentru dragostea lui Dumnezeu".

Eu păşteam vacile şi îi aduceam nuiele de alun bune din care scotea bătrânul smicele pentru coşuri. Apoi el mă chema în chilie şi-mi dădea câte o felie de pâine cu miere de albine. Odată, văzându-mă cam necăjit, m-a chemat şi a scos dintr-o lădiţă un rând de schimburi noi de pânză foarte curată, apoi a aprins o lumânare şi a zis: „Na, frate, zi bogdaproste că te văd că ai cămaşă ruptă şi faci ascultare, apoi eu sunt mai păcătos ca frăţia ta şi nu trebuie să am de prisos haine".

În biserică el avea o strană a lui într-un ungher în paraclisul cel vechi care a ars, căci bătrânul stareţ mai mult acolo slujea, că era mai cald ca în biserica

de piatră, şi îl vedeam acolo stând în strană foarte atent la cântările bisericii şi adesea plângând. Avea obicei să rămână mai la urmă, când ieşeam din biserică şi se închina el singur şi apoi se ducea la chilie.

La chilia lui avea bătrânul o cămăruţă îngustă cu un geam mic şi tare întunecoasă. Părintele Gherasim, fratele meu, s-a dus şi l-a rugat să-l primească acolo. Iar el i-a zis: „Te primesc, frate, dar cu o condiţie". Şi acela a zis: „Care?" Iar el a zis: „Ca să-mi cânţi acolo din când în când câte un axion sau altceva din cântările Bisericii, că mie tare-mi place cum cântă frăţia ta la biserică". Aşa că bietul Gherasim a fost bucuros că l-a primit acolo, că el de mult căuta chilie cât mai tainică şi mai la o parte şi aşa că după ce Părintele Gherasim îşi termina pravila lui, îi zicea: „Părinte Vasile, dacă ai vreme, eu acum pot să-ţi cânt ceva". Şi acela zicea: „Stai acolo în chiliuţă şi cântă că eu aud şi te ascult de aici", că numai o uşă îi despărţea. Şi te mirai de lucrarea lor – Gherasim cânta în cămăruţă câte un axion sau o slavă sau altceva, iar bătrânul sta pe vatră lângă sobă şi, ascultând, plângea mereu până ce acela zicea: „Părinte Vasile, de-ajuns", iar acesta răspundea năduşit de plâns: „De-ajuns, părinte. Dumnezeu să te răcorească în Rai, că m-ai răcorit pe mine, păcătosul".

N-aş şti această lucrare a lor, dar am stat şi eu la Părintele Vasile ca ucenic câteva luni, că era mare lipsă de chilii şi m-a dat părintele stareţ să stau la el. El dormea pe o vatră, că nu avea pat, iar mie îmi aşternea nişte piei de oi jos şi aşa mă culcam, că avea chilie cam mică şi nu prea aveam unde pune

pături. Era bolnav bătrânul de piept şi tot tuşea, dar lucrul din mâna lui niciodată nu-l lăsa.

Apoi după o vreme s-a îmbolnăvit şi nu mult a zăcut. S-a dus duminică la sfânta biserică şi s-a împărtăşit şi după două zile l-a găsit Părintele Gherasim mort, rezemat de sobă şi avea mâna dreaptă pusă pe piept. Aşa l-am văzut şi eu. După moartea lui, Părintele Gherasim a stat lângă sicriul lui trei zile şi tare mâhniţi i-am citit la Psaltire, încă şi alţi părinţi şi fraţi.

PĂRINTELE VISARION PALADIE

Acesta era tot de prin părţile Botoşanilor, dintr-un sat, Tomeşti, aproape de Părintele Vasile. Era un părinte foarte blând şi tăcut, de meserie rotar şi tâmplar. Era foarte ascultător şi sârguitor la lucrul lui. De la el atâta ţin minte că zicea de multe ori: „Fraţilor, să nu osândim pe nimeni că nu putem cunoaşte judecăţile Domnului, în ce chip mântuieşte pe om". Încă de tânăr îmbolnăvindu-se, s-a dus către Domnul.

SCHIMONAHUL ILARION IONICĂ, FOSTUL ICONOM AL SFINTEI SIHĂSTRII

De la acest părinte am primit prima ascultare când am venit la Sfânta Sihăstrie. Era un părinte bătrân cu barba cam rară şi albă, foarte sârguitor la sfânta ascultare. Venea dis-de-dimineaţă pe la chiliile

noastre şi, bătând în uşă, zicea: „Haideţi, dragul moşului, hai la ascultare!". Şi după ce ne chema pe noi, el se ducea înainte la pădure sau de era vara la coasă şi când veneam noi, el era sătul de treabă. Acest părinte era din părţile Bacăului, din o comună Racova. Ne povestea că în faţa unei mari primejdii s-a hotărât să vină la mănăstire şi să se facă călugăr.

El, după cum spunea, a fost dragoman la plute pe râul Bistriţa şi odată, venind noaptea spre casă în vreme de iarnă, când trecea pe la marginea unei păduri, l-au înconjurat o haită de nouă lupi. El fiind pe atunci om tânăr cam de 30 de ani şi având la dânsul numai toporul cu care lucra la plute, văzând că lupii se apropie, s-a retras în marginea pădurii şi a tăiat o prăjină lungă de carpen şi a început a se apăra de lupi ca de nişte câini răi. Şi atâta s-a luptat cu ei încât a lepădat de pe el şi hainele toate şi căciula şi numai în cămaşă rămăsese. Lupii i-au sfâşiat hainele şi căciula. Iar el, după două-trei ceasuri de luptă, a obosit atâta încât a căzut jos pe zăpadă în genunchi şi pe cât mai putea se apăra. Şi văzând că nu are nădejde de viaţă a strigat din toată inima lui către Domnul: „Doamne, dacă-mi dăruieşti viaţă, călugăr de mănăstire mă fac".

Şi îndată după această rugăciune a lui, ca prin minune s-au auzit venind nişte oameni în sănii şi cu clopote pe cai, ajungându-l pe drumul care era aproape de el, au sosit cu toţii şi lupii au fugit în pădure. Dar el fiind aproape mort de oboseală, l-au luat oamenii în săniile lor şi l-au îmbrăcat cu haine de ale lor, şi aşa cu viaţă scăpând, s-a ţinut de

cuvântul dat Domnului şi, lăsând lumea, a venit aici la Sihăstria ca să slujească toată viaţa Preamilostivului Dumnezeu care i-a dat viaţă.

Era de mirare să-l vezi că şi acum, bătrân de peste 80 de ani, era întâiul la ascultare şi cel dintâi la Utrenie, la miezul nopţii. El mi-a dat mie păcătosului ascultarea la vacile mănăstirii şi eu am zis către el: „Părinte iconom, eu sunt din partea câmpului şi nu cunosc munţii şi pădurile de pe aici şi mă tem că am să mă rătăcesc pe aici cu tot cu vaci". Iar el, bietul bătrân, parcă îl aud zicându-mi: „Nu te teme, dragul moşului, nu te teme, ţine-te de Cioanca – aceasta era o vacă bătrână cu un corn rupt – că ştie ea bine toate poienile de prin pădurile din jur şi le duce pe toate celelalte vite la păşune".

Aşa că, auzind cuvântul bătrânului, am primit cu bucurie ascultarea şi într-adevăr Cioanca toată vara m-a condus şi m-a scos cu toate vitele pe oriunde era hrană pentru ele. Eu îmi luam dimineaţa ceva hrană de la chelar şi o carte cu Vieţile Sfinţilor şi numai le porneam pe vite din ocol şi ele mă purtau pe mine unde le povăţuia Domnul.

Mi-a dat bătrânul Ilarion un băţ în mână când mi-a încredinţat această ascultare şi eu tare ţineam la el, ca la un lucru mare, că era dat mie din mâna bătrânului celui evlavios. Dar nerăbdarea mea m-a făcut să-l prăpădesc că l-am azvârlit odată aşa, în faţa vacilor, să le opresc la o vale şi s-a dus în nişte tufe dese de alun şi oricât l-am căutat, nu l-am mai găsit.

Acest bătrân avea ca ucenic şi ca ajutor pe un frate Constantin Şandru – mai târziu schimonahul

Chiriac – care a şi luat iconomia mănăstirii după moartea lui şi i-a moştenit şi bunele lui obiceiuri.

Avea bătrânul Ilarion şi acest obicei bun. În fiecare seară, după ce veneau părinţii şi fraţii de la ascultări şi se linişteau pe la chiliile lor, el venea la uşă pe la fiecare şi zicea: „Iartă-mă, părinte sau frate, că poate v-am supărat cu ceva în ziua aceasta". Şi după ce îşi cerea iertare de la toţi, se ducea şi el la chilia lui şi, făcându-şi rugăciunile spre somn, aşa se odihnea.

Socotesc că este bine să mai însemnez aici ceva şi despre cele mai de pe urmă ale vieţii acestui bătrân. Şi iată ce am a zice: Odată bătrânul Ilarion a luat boii mănăstirii şi tânjala cu cioflâncile[3] de tras lemne. Şi-a luat ţapina în spate şi toporul pe mână şi a plecat pe plaiul Sihlei să aducă nişte buşteni de brad la vale în Sihăstria. Dar ajungând acolo şi văzând că buştenii sunt îngheţaţi, a prins cu ţapina de unul şi, când buşteanul s-a desprins de la pământ, fiind locul puţin prăvălatec, s-a rostogolit în loc şi i-a prins un picior bătrânului şi i l-a rupt mai jos de genunchi.

El, săracul, văzându-se acolo singur şi cu piciorul rupt, a strigat la boi care erau prinşi cu cioflâncul de butuc şi boii au urnit puţin butucul din loc şi aşa el a scos piciorul de sub butuc şi oprind boii s-a prins cu mâinile de jugul boilor. Şi aşa mergea puţin şi când opreau boii se odihnea puţin cu piciorul sănătos şi aşa a ajuns în faţa mănăstirii şi a

---

[3] Unealtă de fier pentru tras lemnele.

strigat la noi şi l-am adus la chilie aproape mort de durere şi de osteneală.

Apoi părinţii au îndreptat încet piciorul la loc şi l-au pus în lopăţele, căci nu a voit să meargă la spital. Iar bietul bătrân atâta a slăbit de durere, încât nu mai avea nădejde de viaţă şi striga mereu la Maica Domnului. Eu aveam chilia lângă a lui şi părintele stareţ m-a rânduit să am grijă de el şi să-i stau în ajutor cu tot ce va avea nevoie. Apoi el stând aşa pe pat mereu se ruga şi m-a trimis de am chemat pe unii din părinţii şi fraţii cei mai săraci şi le-a dat de pomană hainele lui şi încălţările, oprind pentru el numai pe cele mai vechi şi rupte cu care a zis ca să-l îngroape. Mi-a dat şi mie nişte cămăşi şi o pereche de bocanci.

După aceasta, el aştepta ceasul cel mai de pe urmă. Dar într-o noapte, pe când el sta la rugăciune plângând, i s-a arătat o femeie prea frumoasă şi prea încuviinţată şi i-a zis: „De ce plângi, părinte?" Iar părându-i-se că este o doamnă doctorească pe care o cunoştea, el a zis către dânsa: „Doamnă doctoriţă, iată de ce plâng, că mi-am rupt piciorul şi ştiu că de acum voi muri, că nu se mai tămăduieşte". Iar femeia pe care el o socotea doctorească, i-a zis: „Părinte, să ştii că mai ai de trăit un an de zile şi după aceea ai să te odihneşti". Şi după ce a zis aceste cuvinte s-a dus de la el.

Eu m-am dus la el dimineaţa că aveam grijă să nu fie candela mare şi să-i fac focul. Şi el mi-a zis: „Frate Constantine, te rog cheamă la mine pe părintele stareţ că am să mă spovedesc". Şi m-am dus şi am chemat pe bătrânul stareţ şi acela îndată a

venit. Şi după ce s-a mărturisit el, a spus părintelui stareţ cele ce văzuse, iar părintele stareţ l-a întrebat: „Ei, şi acum cum te mai simţi cu piciorul?" Iar el a zis: „Preacuvioase Părinte, parcă m-aş bizui să mă scol să mă duc la biserică".

Şi aşa de faţă cu stareţul s-a sculat încet, şi-a luat rasa din cui şi apoi a cerut cârja lui, şi stareţul m-a chemat şi mi-a zis: „Vezi că bătrânul vrea să meargă la biserică". Şi eu foarte mă minunam şi am zis către stareţ: „Părinte, dar cum să meargă? Dar el nu se poate atinge cu piciorul de nimic că îl doare foarte". Iar stareţul mi-a spus: „Lasă acum cum zice el". Şi aşa când l-am văzut că s-a dat jos de pe pat singur şi sta în picioare, foarte m-am minunat, apoi m-a rugat să merg cu el până la paraclis, că acolo se făcea slujba în acea zi.

Era într-o duminică la vecernie, la lăsatul secului de Postul Mare. Şi a mers aşa sprijinindu-se în cârjă şi eu îl ţineam de mână. Iar când l-au văzut părinţii în biserică, foarte se minunau că ştiau că stă la pat de câteva luni de zile. Iar el, ajungând la biserică, a făcut trei închinăciuni, apoi a stat jos într-o strană şi foarte plângea şi mulţumea lui Dumnezeu că l-a învrednicit să mai vadă o dată biserica şi să asculte slujba. Iar când a venit de la Vecernie, a venit singur încetişor şi-mi zicea: „Eu văd, măi dragul moşului, că piciorul meu nu mă mai doare chiar de-l pun bine pe pământ". Aşa din ziua aceea a început să vină singur la pravila bisericii.

Părintele stareţ i-a poruncit să nu mai facă nici o ascultare şi să vie numai la pravila bisericii pe cât va putea. S-a făcut schimonah şi i-a dat blagoslovenie

să se împărtăşească cu Preacuratele Taine în fiecare duminică şi la praznicele cele mari. Iar după un an de zile, exact în ziua lăsatului de sec de Postul Mare, a adormit în Domnul.

Eu acum eram cu ascultarea la oi şi îmi aduc aminte ca azi, că eram pe o pochină de stog stând lângă oile la care le dam fân pe zăpadă la turişte[4] – şi am auzit devale la mănăstire că sună clopotele aşa pe după amiază. Şi nu ştiam ce este. Iar seara când am venit cu oile la bordeiul de iarnă am întrebat pe Părintele Galaction: „Părinte, dar de ce au sunat astăzi clopotele pe la vremea aceea?" Iar el mi-a spus: „Măi, frate Costăchel, au sunat clopotele că s-a dus de la noi Părintele Ilarion bătrânul". Încă îmi aduc aminte că eu a doua zi aşa stând lângă oi, am luat un creion şi după mintea mea de atunci socoteam câte zile a trăit de la naştere până la mormânt acest bătrân; şi socotind anii cu 365 şi cei bisecţi de la al patrulea an cu 366, mi-au ieşit vreo 31.000 de zile şi mai mult căci trăise vreo 87 de ani. Şi apoi ziceam în mintea mea, ce sunt aceste puţine zile faţă de veacul cel fără de margine?

IERODIACONUL GLICHERIE ANDREI

Acesta era de prin părţile Putnei, dintr-o comună Mândreasa. Pe acest părinte l-am întâlnit întâi când veneam la Sihăstria cu fratele meu Vasile;

[4] Loc de mâncare pentru oi iarna.

era la Sfânta Mănăstire Neamţ, venit cu ascultare. Şi el cu multă dragoste ne chema: „Veniţi la noi la Sihăştria, fraţilor, că acolo este mai linişte". Era crescut aici la Sihăstria de mic copil şi era un bun cântăreţ şi ducea viaţă curată şi evlavioasă. Dar după câţiva ani s-a îmbolnăvit de plămâni. Şi ducându-se până acasă, pentru oarecare interese familiale, s-a îmbolnăvit mai rău şi acolo a adormit în Domnul. De la el ţin minte aceste cuvinte, pe care avea obicei să le zică către noi când ne vedea pe toţi la ascultare: „Nu te teme, turmă mică, că bine a voit Tatăl vostru cel din Ceruri să vă dea vouă Împărăţia".

Se vede că aceste cuvinte evangheliceşti le purta şi el, fericitul, mai mult întru a sa inimă.

SCHIMONAHUL PROCLU POPA

Acesta era din părţile judeţului Neamţ, din comuna Calu-Iapa. L-am avut ca naş la călugărie. Era un părinte blând şi ascultător, fiind bătrân şi având peste 80 de ani, încă făcea slujbă de bucătar şi de paraclisier în mănăstire. Avea un chip tare cuvios, cu barbă albă ca zăpada, cu părul alb şi creţ ca lâna de pe oaie, puţin pleşuv. Îl vedeam adesea plângând în biserică mai ales în vremea Sfintei Liturghii şi oricând se scotea în biserică Sfânta Evanghelie. Umbla mai în toată vremea cu haine vechi rupte, încălţat cu opinci de pânză şi purta în toată vremea metanii de lemn în mână care erau tocite şi luceau de multa purtare pe degete, căci

veşnic zicea rugăciunea: „Doamne Iisuse Hristoase, miluieşte-mă pe mine, păcătosul".

Odată, stând el pe un scaun la poarta mănăstirii, fiindcă mă luase sub mantie la călugărie, am zis: „Părinte, dar câte metanii să fac eu de acum dacă m-am călugărit?" Iar bietul bătrân a zis: „Dă, câte unii zic că trebuie făcute 300 de metanii, alţii mai mult. Iar eu te sfătuiesc, fă cât mai multe metanii că acuma eşti tânăr. Dar un lucru să nu uiţi oriunde eşti: zi cu mintea şi cu gura rugăciunea Domnului – Tatăl nostru – şi Doamne Iisuse s-o ai mereu în gură de paza gândurilor, că dracii n-au odihnă de a ne ispiti pe noi. Încă să ai grijă să faci cu dragoste şi cu toată sârguinţa ascultarea la care eşti trimis. Că aşa dacă ai s-o faci are să te ferească Dumnezeu de toate cursele vrăjmaşului". Am zis şi eu apoi către bătrânul: „Blagosloveşte, părinte şi mă iartă" şi am plecat la ascultare şi cugetam la cele ce m-a sfătuit cuviosul bătrân şi mă minunam că el fiind om simplu aşa de înţelepţeşte m-a sfătuit.

Îmi aduc aminte că el fiind mulţi ani cu slujba de paraclisier, toate şervetele şi perdelele, feţele de masă şi orice ar fi fost nevoie de spălat, el singur le spăla. Avea lângă chilia lui vatră, cazan curat şi ciubăr curat, săpun curat şi cenuşă de lemn, şi îl vedeam pe cuviosul bătrân spălând adesea. Îi aduceam şi eu lemne de fag şi-l întrebam: „Părinte, dar de ce nu dai la vreo femeie să spele acestea, că mare muncă ai". Iar el zicea: „Fratele meu, acestea sunt lucruri de-ale sfintei biserici şi sunt şervete cu care se şterg preoţii la dumnezeiasca Liturghie şi nu-i voie să pună mâna pe ele cei nesfinţiţi. Apoi nu-i

bine să chemăm noi femei să ne facă nouă slujbe în sfânta mănăstire, că acesta este un lucru de sminteală şi de păcat".

Şi aşa bietul bătrân spăla câte un ciubăr mare de lenjerie şi le ducea la pârâu unde le clătea cu apă rece şi apoi ruga pe câte un părinte sau frate să-i ajute să le aducă la deal la mănăstire şi le punea pe funii curate la uscat. Şi oricine le vedea nu credea că aceste lucruri s-au spălat de un bătrân, că erau aşa de curate că mult întreceau pe cele spălate de femei. Şi când erau încă puţin umede, vedeam pe bietul bătrân că le strânge şi apoi le punea pe o masă în mijlocul chiliei. Se ducea la Părintele Nicanor şi împrumuta fierul de călcat şi aşa le călca cu fierul şi le strângea frumos şi apoi le ducea la sfânta biserică.

Iar chilia bătrânului nu avea nici un fel de aşternut de cânepă sau de lână pe pat sau pe pereţi, ci numai rogojini şi lângă un perete stătea o cruce mare, care şi-a făcut-o cu mulţi ani înainte de moarte şi pe care i-am pus-o după moartea lui, după cum el a lăsat cuvânt. A adormit în Domnul la adânci bătrâneţi cu câteva ore după ce se împărtăşise cu Sfintele şi Preacuratele Taine, stând în genunchi şi zicând „Tatăl nostru"...

SCHIMONAHUL COZMA FERMUŞ

Era din acelaşi sat cu Părintele Proclu. Acesta era un om înalt cu o barbă albă şi lungă până aproape de brâu. Ca şi Părintele Schimonah Proclu, el era un om simplu, neştiind carte. Umbla cu opinci

şi cu un cojoc rupt încins cu o funie pe deasupra. Când mergea la biserică îşi lua rasa cea roşietică şi veche de lână şi un culion învelit cu o camilafcă veche-veche, ruptă şi proastă. În chilie nu avea nici un fel de pat şi nici lampă, ci un opaiţ de sticlă cu fitil mic pe care îl scotea cu acul când se lăsa în jos. Avea o sobă foarte veche în chilie şi niciodată nu văruia în chilie. Dormea jos lângă sobă şi avea aşternut un cojoc rău.

Mă duceam pe la el şi-i ziceam: „Părinte, dar de ce nu văruieşti prin chilie, că tare-i afumată şi pereţii s-au înnegrit de fum" – că era soba cam crăpată şi mereu ieşea fum. Iar el zicea: „Măi nepoate, apoi pentru mine ce mai trebuie atâta văruit, că doar ca mâine am să mă duc dincolo. Şi apoi n-ai auzit ce zice la Pateric, că avva Arsenie nu mai schimba apa la smicele, măcar că era puturoasă şi învechită? Şi apoi acela era om mare şi sfânt, nu ca mine un prost şi plin de păcate".

Acest schimonah avea numai două cămăşi rupte şi peticite şi nişte iţari vechi şi când voia să spele acele două cămăşi, îşi lua dulama cea veche a lui în loc de cămaşă şi lua cămăşile şi cioarecii (iţarii) şi le punea pe spate pe un ţăpoi şi se ducea la pârâu şi apoi le purta de câteva ori prin apa pârâului, apoi nici nu le storcea, ci le punea întinşi pe ţăpoi sau pe o greblă şi le lua în spate şi, aducându-le la deal, le punea pe un gard vechi din dosul chiliei.

Eu de multe ori îi ziceam: „Părinte, dar ai spălat rufele?" Iar bietul bătrân zicea: „Le-am spălat, măi nepoate, şi iacă le-am pus pe gard, că de-a da Dumnezeu ploaie, apoi se mai spală ele şi singure". Iar eu îi ziceam: „Dar, părinte, săpun ai avut?" Iar el zicea: „Dar ce mai trebuie să stric săpunul pe rufele acestea, că doar nu-s rufe".

Acest cuvios bătrân avea şi acest bun obicei: Când ieşeau părinţii şi fraţii din biserică sau şi închinători creştini care se întâmplau să vie la biserică, el stătea în genunchi în pridvorul bisericii şi la toţi care ieşeau din biserică, cerea iertăciune zicând: „Iertaţi-mă pe mine, păcătosul, că am supărat pe Dumnezeu".

Eu mă supăram şi ziceam: „Părinte, dar de ce stai acolo şi tot ceri iertare, că poate se smintesc oamenii că vor crede că cine ştie ce păcat ai făcut de ceri iertare de la toţi?" Iar el zicea: „Măi, nepoate, lasă să gândească oamenii ce-or gândi, că doar n-o să mă judece dincolo oamenii, ci Dumnezeu care ştie păcatele mele".

Odată iar m-am supărat şi m-am dus la părintele stareţ şi i-am zis: „Părinte Prea Cuvioase, dar de ce stă Părintele Schimonah Cozma totdeauna acolo în genunchi în pridvorul bisericii şi cere iertare de la toţi? Ar trebui să nu mai stea, că poate face sminteală oamenilor". Iar bătrânul stareţ Ioanichie a zis către mine: „Lasă-l, frate, să stea acolo că are lucrarea lui. El a luat blagoslovenie pentru cele ce face". Şi de atunci am tăcut şi eu şi nu-i mai ziceam nimic, că mă gândeam că nu este bine să mă amestec eu în taina acestui lucru.

Acest bătrân multă vreme în mănăstire avea ascultarea de colivar şi mereu îl vedeam acolo către

poarta mănăstirii unde pisa grâu într-o piuă de lemn la care lucra cu piciorul. Mă duceam la el, îl vedeam cu un fes rău, lăsat pe ochi, cu un cojoc vechi încins cu o funie pe deasupra şi mereu pisa grâu. Eu îl întrebam: „Părinte, dar nu oboseşti ridicând aici chilugul acesta toată ziua?" Iar el săracul, zicea: „D-apoi, măi nepoate, mai vine ispita şi zice că-i greu, dar eu mă gândesc că am de răsplătit păcatele mele şi apoi aşa trece". Şi îmi spunea: „Mi-a zis popa stareţul că de câte ori oi ridica chilugul cu piciorul, de atâtea ori să zic: «Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă». Dar crezi, măi nepoate, că eu mai fac chiar aşa? Iaca vine vrăjmaşul şi-mi fură din minte sfânta rugăciune şi iac-aşa mă face să uit eu, păcătosul, datoria asta sfântă".

Multe aş avea de însemnat din viaţa acestui smerit bătrân, dar fiindcă aici nu fac o descriere a vieţii lui, am pomenit doar câteva lucruri în treacăt... Acest schimonah a adormit în Domnul la bolniţa Sfintei Mănăstiri Neamţ, căci în primăvara anului 1941, în luna lui mai, a ars mănăstirea noastră şi fiind mare lipsă de chilii, Sfânta Mănăstire Neamţ a luat acolo la bolniţă mai mulţi bătrâni de pe aici din care unul a fost şi acesta.

PĂRINTELE IFTIMIE GORDICIUC

Bătrânul acesta era din Bucovina şi vorbea cam ruteneşte. Era foarte ascultător. Odată era cu ascultarea la boii mănăstirii şi păscând el boii pe

muntele mănăstirii, eu eram cu oile pe acolo pe aproape şi mi-a zis gândul: „Du-te până la bătrânul acela să-i ceri vreun sfat pentru mântuire şi vezi ce are să-ţi spună". Aşa că m-am dus până la el şi i-am zis: „Blagosloveşte, părinte Iftimie". Iar el a zis: „Domnul şi Maica Sfântă să te blagoslovească, frate". Şi eu am adăugat: „Părinte Iftimie, te rog să-mi spui un sfat cum să mă mântuiesc?" Iar el a zis către mine: „De ce să zic la dumitale, eu fiind om prost şi nu pricep ceva bine, dar dacă zici sfinţia voastră, eu credem aşa. Eu toată viaţa mea până venit-am aici la mănăstire, fost-am slugă la stepenu. Şi eu credem că după cum stepenu când slujit-am bine ne-a plătit bine, aşa şi noi aicea la sfânta mănăstire, dacă slujim bine şi cu dreptate, stepenul nostru Hristos are să dea plată bună. Iar dacă noi nu facem bine, are să ne pedepsească Stepenul că nu purtăm grijă de slujba noastră aşa cum trebuie".

Apoi eu am cerut iertare şi am plecat la oile mele şi măcar că cuvintele bătrânului au fost foarte simple, dar pe mine, păcătosul, m-au pus pe gânduri şi îmi zicea gândul: „Vezi cum slujeşti, că Stăpânul cel din Cer are să-ţi plătească ... Iar de nu vei sluji bine, ai să iei pedeapsă pentru lenevirea ta".

Şi acest bătrân tot la bolniţa Mănăstirii Neamţ a adormit în Domnul.

IERODIACONUL MEMNON GLAVAN

Acesta era din oraşul Botoşani, mare cântăreţ bisericesc, avea conservatorul de muzică

bisericească. Era neobosit în slujba bisericii şi la strană. După ce ieşea din biserică, păzea foarte tăcerea. Se ducea la chilie şi împletea fesuri bisericeşti sau făcea coşniţe şi linguri. Făcea de multe ori pe paraclisierul şi tot ca şi părintele Proclu spăla el singur toată lenjeria bisericii. Era foarte harnic şi la ascultare, dar îi plăcea să se izoleze, să lucreze singur. Lucra foarte cu spor şi la pădure şi la fân, dar numai să fie singur, că îi era greu de vorbă multă. Avea o melodie în cântare foarte frumoasă şi evlavioasă.

Multe lacrimi a scos cu cântările lui din ochii oamenilor care îl ascultau. Din când în când se îmbolnăvea de nervi, dar nici când era bolnav nu lăsa strana. Parcă-l văd când venea la masă, avea un şervet în mână, stătea cu capul plecat în jos şi niciodată nu vorbea în timpul mesei. Dacă părintele stareţ îl rânduia să citească sau să cânte ceva la praznicele de la masă, noi aveam mare bucurie, că şi la citire era foarte clar şi la cântare neîntrecut. După ce citea sau cânta iarăşi sta cu tăcere la masă.

De multe ori părintele stareţ a voit să-l facă preot şi el nu a primit zicând că este prea mult pentru el. Când vedea pe cineva că este bolnav îl încuraja cu aceste cuvinte: „Dă slavă lui Dumnezeu că nu te-a uitat şi ţi-a trimis ciocanele mântuirii". Odată l-am întrebat: „Părinte, oare cine poate să se mântuiască?" Iar el a zis: „Ascultă, frate Constantine, *cel ce va răbda până la sfârşit*, şi aceasta nu o zic eu, ci Domnul".

Apoi, îmbolnăvindu-se odată mai tare, s-a dus la Iaşi la un spital să se îngrijească de sănătate şi acolo a adormit în Domnul. După câte am înţeles, a fost înmormântat la Sfânta Mănăstire Cetăţuia, acolo lângă Iaşi.

SCHIMONAHUL STELIAN RACHIERU

Era de pe la Oglinzi. Acesta a adormit în Domnul înainte de a veni eu la Sfânta Sihăstria. Dar atâta ştiu despre el că spunea odată Stareţul Ioanichie la masă, că acesta a venit la mănăstire la bătrâneţe şi era rânduit să păzească vitele mănăstirii, îl chema Ştefan şi era foarte ascultător şi umilicios la sfintele rugăciuni. După o vreme s-a îmbolnăvit şi, căzând la pat, nu-şi curma rugăciunea lui. Odată stareţul s-a dus prin pădure să caute bureţi, iar după o vreme, obosind de umblat, a stat să se odihnească pe trunchiul unui copac răsturnat de vânt şi, când aproape să adoarmă, a auzit un glas subţire care i-a zis: „Părinte, scoală şi du-te la mănăstire ca să călugăreşti pe Stelian". Şi bătrânul trezindu-se, se gândea: „Oare ce-o mai fi asta?"

Şi aşa a venit la mănăstire şi a aflat pe bătrânul Stelian foarte slăbit, care auzind că a sosit stareţul a trimis pe cel ce-l îngrijea să-l cheme şi l-a rugat să-l împărtăşească cu Sfintele Taine, că se simte foarte slăbit. Iar părintele îndată a trimis să aducă nişte haine şi l-a făcut direct schimnic cu numele de Stelian. După ce l-a călugărit, l-a împărtăşit cu

Sfintele şi Preacuratele Taine şi în acel ceas a şi adormit.

După moartea lui, un frate care trebuia să-i sape groapa a zis către părintele stareţ: „Părinte, dar unde să-i facem groapa?” Iar stareţul a arătat un loc lângă biserică unde era iarbă verde şi nu se cunoştea nici un semn că acolo ar mai fi fost vreodată cineva îngropat. Stareţul însă era mâhnit că nu ştia unde ar fi fost mormântul ctitorului sfintei mănăstiri, fiindcă schitul a fost multă vreme pustiu şi mormintele vechi nu se mai cunoşteau nici unul unde au fost. Aşa că fratele acela săpând acolo unde a arătat stareţul, deodată, la o adâncime de aproape doi metri a dat de un fel de boltă şi îndată a chemat pe părintele stareţ, şi mai săpând sub acea boltă de pământ care stătea ridicată, cum ar fi zidită, printr-o pânză deasă de păianjen se vedeau nişte oseminte omeneşti. Şi când au văzut, au săpat înainte şi a căzut o piatră mai mare, ceva ca o cărămidă cu însemnarea aceasta: „Aici se odihneşte robul lui Dumnezeu, schimonahul Nicanor Cerneschi ctitorul şi starişte a sfintei biserici din Sihăstria”.

Cuvintele erau scrise pe slovă veche. Şi aşa că odată cu săparea gropii Părintelui Stelian Rachieru s-au aflat şi rămăşiţele fericitului ctitor al Sihăstriei care a adormit în Domnul la anul 1844, la 29 august, după cum se poate vedea şi din alte documente. Acestea le-am auzit povestindu-le stareţul nostru Ioanichie cândva la masa de obşte a părinţilor.

PĂRINTELE GHERASIM ILIE, FRATELE MEU

Despre acesta poate că nu ar mai fi nevoie să dau însemnări, dar fiindcă el aici la Sihăstria mai mulţi ani a stat decât la Cozancea, şi fiindcă aici a şi adormit în Domnul, apoi puţine însemnări tot voi mai face şi despre el.

Şi iată cam ce aş avea de zis:

Acesta, încă frate fiind şi făcând ascultare câţiva ani la vitele mănăstirii, a învăţat pe de rost toată Psaltirea cu tot cu molitfele, cu cântările lui Moise, cu Paraclisul şi pomelnicul cel mare de la urma Psaltirii. Apoi îşi luase această pravilă, ca să zică toată Psaltirea o dată în 24 ore. Şi dacă nu ar fi terminat-o, nici nu mânca în acea zi. Am stat odată cu el în chilie şi el, aducând un căpătâi şi nişte scânduri, a făcut un fel de pod, cu un capăt ceva mai sus ca să-i vină la îndemână spre a face metanii. Şi după ce venea seara la chilie de pe la ascultările de obşte, îşi făcea rugăciunile spre somn, dar în loc să se culce îşi lua metaniile şi începea a face această rânduială: făcea 500 de metanii mari, apoi zicea pe de rost cinci catisme la Psaltire şi iar 500 de metanii şi iar cinci catisme. Şi aşa până la Utrenie ieşea cu 1500 de metanii şi cu 15 catisme citite, iar când venea paraclisierul la ora 11 şi îl chema la Utrenie, el îşi lua rasa şi mergea la biserică, şi după Utrenie se culca şi el.

Această rânduială a ţinut-o nu puţină vreme. Iar fiindcă făcea o nevoinţă aşa de mare, avea şi mari războaie de la draci, uneori ispită cu patimile trupului, alteori îi da mare război cu somnul. Iar el, când vedea că îl luptă somnul sau îi vin gânduri rele, apoi începea a-şi trage câte 20-30 palme peste obraz sau peste cap. Iar uneori îl vedeam că se descinge de centiron şi îşi trăgea câte 40-50 de centiroane pe spate, fiind cu o dulamă mai subţire. Şi îl auzeam cum se certa cu el singur şi zicea: „Dormi, calule, dormi, n-ai să dormi în groapă ca mâine, de gândeşti la spurcăciuni? Lasă că îţi dau eu spurcăciuni!". De multe ori după ce se bătea aşa de rău, îl vedeai că începe să plângă, apoi sta jos cu capul plecat pe pământ şi plângea acolo. Şi apoi se apuca iar de zis psalmi şi de metanii.

Mie îmi era tare necaz că din cauza lui nu puteam să mă odihnesc, că el făcea zgomot şi hodorogea cu metaniile şi cu bătăile lui. Apoi m-am dus la părintele stareţ şi i-am spus că fratele Gheorghe nu mai doarme, face mereu metanii şi se bate singur, şi că eu din cauza aceea sunt tulburat că nu mă pot odihni.

Iar stareţul a zis către mine: „Lasă-l, măi frate, că acela săracul are luptele lui, căci a declarat război dracilor şi dacă aceia nu-l lasă în pace, nici el săracul nu se lasă biruit". Apoi a zis: „Frăţia ta, dacă nu ai pace cu el, apoi ai blagoslovenie să te muţi la alt frate sau părinte".

Aşa, bietul meu frate, văzând că eu nu-l înţeleg şi că mă necăjesc din cauza lui, a zis către mine:

„Fratele meu, te rog să mă ierţi pe mine, păcătosul, că eu cu păcatele mele îţi fac necaz şi sminteală frăţiei tale şi nu te las să te odihneşti. Am să caut o chilie undeva şi apoi am să mă mut de aici acolo". Şi aşa a şi făcut. Într-o dimineaţă când m-am trezit, eu am găsit o scrisoare pe masă scrisă cu creionul şi zicea aşa: „Iubitul meu frate, iartă-mă pe mine, păcătosul, şi te roagă pentru mine, necuratul, că eu m-am mutat din chilie". Aşa că eu după ce am citit scrisoarea, foarte m-am întristat şi am plâns că din cauza mea a plecat fratele meu de acolo şi m-am dus să-l caut să vedem unde s-a dus şi l-am găsit într-o cămăruţă întunecată cu un geam foarte îngust şi spart la Părintele Vasile Mitoşeru din dos. I-am cerut iertare şi el cu mare bucurie m-a iertat şi a zis că să nu fiu supărat că el este foarte bucuros că şi-a găsit chilie după inima lui.

După ce s-a mutat el acolo, n-a trecut mult şi-l văd că geluieşte nişte scânduri groase şi i-am zis: „Dar ce faci, frate Gheorghe?" Iar el a zis: „Casă îmi fac". Şi aşa şi-a făcut un sicriu la care şi părintele Vasile - care era lemnar - l-a ajutat. Apoi şi-a luat sicriul, a scos tot din chiliuţa aceea şi a lăsat numai pereţii goi şi afumaţi, că era acolo o sobă veche şi stricată care scotea fum. Şi aşa a rezemat de un perete capacul sicriului, iar în sicriu a pus nişte paie şi o piatră sub cap. Şi aşa când voia să se culce - nu avea nici un pat acolo -, se culca în sicriu. Când făcea sicriul, Părintele Calistrat i-a zis: „Frate Gheorghe, câte sicrie de acestea or să putrezească până când vei muri frăţia ta?" Dar el a zis: „Eu cred

la bunul Dumnezeu că acesta va fi mie casă de veci".

Apoi eu am fost rânduit să mă duc la oi că Părintele Galaction nu avea ajutor. Mai pe toamnă, fiindcă luase un frate de acolo, era nevoie ca din mănăstire să trimită altul în loc, că eu nu aveam tovarăş la cârd şi nici nu puteam să umblu de obşte cu oile, că eram cam bolnav. Aşa că m-am dus la părintele stareţ şi l-am rugat dacă socoteşte să-mi dea de ajutor pe fratele meu Gheorghe. Stareţul a fost tare bucuros şi a zis: „Du-te, frate, şi spune-i că am zis eu să se ducă un timp acolo la oi cu frăţia ta, măcar că avem mare nevoie de el aici, că el face la strană toată slujba". Aşa că eu m-am dus şi i-am spus: „Frate Gheorghe, eu v-am cerut la părintele stareţ să mergeţi la oi". El a zis: „Fie voia Domnului, frate".

Aşa că şi-a încuiat chiliuţa lui cu sicriul şi a mers la oi. Şi fiindcă era toamnă, oile se mulgeau numai de două ori şi mai târziu o dată. Mergând amândoi cu oile, el mă întreba: „Unde să merg eu, în urmă sau înainte?". Dar mă ruga să nu-l întreb adeseori, că el avea de lucru cu Psaltirea lui. El tăcea, întorcea oile şi din când în când mai striga la ele, apoi iar îl vedeam făcând metanii şi zicea psalmi în taină. Când vedea că oile stau bine, mă întreba: „Frate Costică, vrei să asculţi şi frăţia ta?" Şi aşa de la catisma de unde era zicea înainte, una, două, trei şi mai multe catisme până se porneau oile şi ne duceam după ele. Când termina pravila lui şi de era pe la ora 3, apoi stăteam undeva unde se aşezau bine oile şi scoteam cele spre hrană din glugă şi mâncam.

După masă el mai stătea vreo oră-două aşa mai liber şi atunci de era vreme îmi spunea mie multe de prin Pateric sau Vieţile Sfinţilor. Seara după ce ajungeam cu oile la târlă, după muls, ne duceam fiecare la aripa noastră să facem focul, că eram cu ocolul pe piciorul strungii.

Aveam câini buni, că ne supărau lupii. Într-o zi de dimineaţă văd pe fratele meu că taie un mesteacăn care era în faţa aripii lui, aşa de un stat de om de la pământ. După ce l-a tăiat, l-a cioplit aşa până la jumătate, apoi a luat nişte draniţe şi l-a acoperit ca pe o capeluţă, a adus acolo şi o icoană mare cu Maica Domnului care o luase el de acasă când a venit şi a pus-o acolo în cui ca într-o strană, apoi a adus candelă şi a pus-o în faţa icoanei. A luat apoi un hârleţ şi a tras pământul aşa în faţa acelei icoane, ca să-i fie la îndemână să facă metanii.

Şi când venea seara eu mă uitam de la aripa mea de la vale la a lui care era de la deal, şi el acolo, la icoana Maicii Domnului, până aproape de miezul nopţii tot făcea metanii şi zicea pravila lui de psalmi.

Eu fiind slab cu trupul, cădeam mort seara de oboseală, că toată ziua oile mă fugăreau prin pădure, mai ales că erau în toamna aceea mulţi bureţi şi foarte alergau oile după ei. Dar el, săracul, cu toate că avea aceeaşi alergare, nu-şi lăsa metaniile lui. E drept că el era cu mult mai tare cu trupul ca mine.

Câteodată eu mă căiam că nu am lemne de ajuns la aripa mea, dar când mă trezeam dimineaţa găseam o mulţime de lemne aduse din pădure şi puse

acolo lângă aripa mea, că unele din ele erau aşa de groase că eu de abia le ridicam de la pământ. Şi-l întrebam: „Dar cu boii le-ai adus pe acelea, frate?" Iar el zicea: „Nu cu boii, ci cu calul meu acesta viclean". Aşa cu darul Domnului a trecut şi toamna aceea, şi pe el l-au luat iar devale la biserică ca paraclisier şi ca şi cântăreţ la strană, că era lipsă de oameni, aşa că iar ne-am despărţit.

Odată stareţul a voit să cureţe beciul cel mare de la clopotniţă că era dărâmat şi mult pământ şi pietre erau în el. Şi a zis la masa părinţilor: „Trebuie să tocmim nişte oameni ca să scoatem molozul şi piatra din beciul cel mare de la clopotniţă şi apoi să-l reparăm pentru trebuinţele noastre". Iar fratele Gheorghe s-a sculat în picioare la masă şi a zis: „Preacuvioase părinte, dacă îmi dai blagoslovenie, eu păcătosul voi curăţi beciul acela". Stareţul a spus: „Frate Gheorghe, acolo-i muncă, nu şagă. Este atâta moloz şi piatră dărâmată şi n-ai să poţi singur. Să mai tocmim nişte oameni, că iaca, părinţi sunt puţini şi apoi fiecare are ascultarea lui". Iar el a zis: „Mie, preacuvioase părinte, dacă îmi dai blagoslovenie, să-mi daţi numai nişte lumânări ca să am de-ajuns acolo, că-i întuneric, mai cu seamă pe noapte". Şi stareţul, bucuros, i-a zis: „Dumnezeu să-ţi ajute, frate Gheorghe, dar ia seama să nu te îmbolnăveşti, că acolo-i rece tare şi ai să asuzi".

Apoi, după ce fratele a căpătat blagoslovenie, s-a dus şi a luat o roabă, un târnăcop, lopată şi hârleţ şi s-a pus pe treabă. Căra câte 30-40 roabe şi apoi iarăşi stătea şi se ruga. Şi aşa pe la uşa clopotniţei, zi

şi noapte a tot cărat, noaptea aprinzând lumânări să vadă. Şi în timp de 7-8 zile a scos tot pământul şi pietrele de acolo.

Când a auzit stareţul că a terminat se minuna că socotea că cel puţin o lună va avea de lucru. Apoi l-a chemat şi i-a zis: „Frate Gheorghe, Dumnezeu să-ţi răsplătească osteneala" şi i-a dat 500 de lei, cu toate că acest obicei nu-l avea stareţul, să plătească cuiva ascultarea. Dar fiindcă nişte oameni îi ceruseră ca să cureţe beciul 4000 lei, de aceea făcuse aceasta. Fratele Gheorghe nu voia să ia nici un ban, apoi văzând că zice stareţul mereu, a zis: „Blagosloviţi ca cu aceşti bani să-mi cumpăr nişte cărţi şi icoane". Şi aşa a făcut. S-a dus la biblioteca Sfintei Mănăstiri Neamţ şi de toţi banii a luat cărţi şi icoane şi apoi pe toate le-a împărţit pe la fraţi, pe la părinţi şi creştini.

Apoi a fost rânduit la alte ascultări şi peste un an s-a îmbolnăvit. Stareţul îndată l-a călugărit şi el zăcea acolo pe un pat afară pe cerdacul Părintelui Vasile, dar nu curma de zis rugăciunile lui. Odată, sora noastră Ecaterina, care în acea vreme era la Agapia, ucenică la o maică bogată şi de neam mare care avea frate general, şi văzând venind la aer acolo la casa maicii anumiţi musafiri, a spus că are un frate bolnav, iar o rudenie a unuia din musafiri a spus că are un frate doctor. Sora a voit să aducă pe doctor la părintele Gherasim, că acela era un doctor foarte iscusit şi bun creştin.

Eu am venit să-i spun că a venit sora cu doctorul. Iar el a spus: „Ce doctor? Eu m-am rugat atâta lui Dumnezeu ca să-mi dea boala sau orice

necaz şi acum dacă Dumnezeu a făcut milă cu mine şi mi-a dat boala, apoi să caut leacuri?" Şi apoi a zis: „Dacă vine cu doctorul aici, eu aşa slab cum sunt mă scol şi fug în pădure". I-am spus sorii şi n-a mai îndrăznit să vină cu doctorul la patul lui.

Stând el acolo pe patul lui, când venea vremea Sfintei Liturghii îşi lua o pernuţă şi băţul într-o mână şi aşa încet venea până la biserică şi stătea într-o strană, iar dacă nu putea, se culca jos pe duşumele cu faţa la Sfântul Altar şi cu pernuţa aceea sub cap că era foarte slăbit, şi asculta până la urmă Sfânta Liturghie. Odată, fiind paraclisier, am văzut pe stareţul care slujea că plângea în altar şi a zis către mine: „Săracul Gherasim, cât îi de slab şi tot nu ar voi să lase Sfânta Liturghie".

Aşa s-a nevoit câteva luni şi prin luna lui septembrie, la ziua Crucii, s-a dus la Domnul. După moartea lui, am găsit o mică scrisoare pe patul lui de suferinţă şi era scris aşa: „Iubitul meu frate, să ştii că pe frăţia ta are să te ţie Dumnezeu mai mult în această viaţă, dar te rog să nu mă uiţi şi pe mine, păcătosul, la sfintele rugăciuni. Că şi eu, păcătosul, cu multe lacrimi m-am rugat lui Dumnezeu pentru cei din familia noastră să vă aducă Domnul la calea mântuirii".

PĂRINTELE CONSTANDIE GOLEA

Acesta era din Comuna Starosilţa, judeţul Botoşani, de-aproape cu Părintele Vasile. Pe acesta l-a adus la mănăstire fratele Alecu. Acest părinte era

din fire cam vorbăreţ, dar foarte harnic la ascultare şi bun la inimă. El a îngrijit până la ultima suflare pe Părintele Constandie Uricaru despre care am vorbit mai sus. Şi oricând s-ar fi întâmplat să se îmbolnăvească cineva în mănăstire, el era primul la chilia lui şi cu toată dragostea îl slujea. După o vreme s-a îmbolnăvit şi el. Şi aşa bolnav, pe cât putea, avea grijă de alţii care erau bolnavi mai tare decât el.

Aşa că s-a întâmplat de s-a îmbolnăvit un părinte duhovnicesc Ioanichie Andronic, care mai pe urmă s-a făcut sănătos şi a plecat de la noi în Oltenia, unde a fost pus stareţ al Sfintei Mănăstiri Frăsinei. Iar Părintele Constandie, în acea vreme simţindu-se ceva mai bine cu sănătatea, a înhămat caii mănăstirii şi s-a dus cu Părintele Ioanichie să-l ducă la spital la Piatra Neamţ, că era bolnav de ulcer la stomac şi avea nevoie de operaţie. Iar după ce l-a dus pe acela şi l-a aşezat acolo la spital şi i-a dat cele de nevoie, el s-a întors să vie la mănăstire cu căruţa, cu un frate care era vizitiu la cai. Dar pe drum a început să-i fie rău cu inima şi când a ajuns pe la primăria din Vânători, a murit acolo în căruţă. Şi aşa, ducându-se să slujească celui bolnav, el s-a dus către Domnul.

PĂRINTELE IONA DASCĂLUL

Acesta era un Părinte uscăţiv la faţă, cu barbă sură, de loc din ţinutul Iaşilor, comuna Bădeni. Era foarte iubitor de osteneală; cu ascultarea era la

grădină şi la livadă. El a pus toată livada din jurul sfintei mănăstiri. Odată am fost rânduit de Părintele iconom Chiriac ca să fiu ucenic şi să ajut la sădit pomi, şi parcă îl aud cum zicea: „Iaca, frate, pun aceşti pomi să crească aici, poate şi-or mai aduce aminte părinţii şi fraţii care vor mai trăi în mănăstirea aceasta, că a fost odată pe aici unul cu numele de Iona păcătosul şi dacă va voi Domnul să rodească aceşti pomi, apoi când vor mânca roade din ei, mă vor pomeni şi pe mine, păcătosul".

Acest părinte stătea în chiliile cele vechi din partea de la deal de biserică care au ars la anul 1941, atunci când focul a pustiit mănăstirea. El niciodată pat nu avea în chilie, fără numai soba cea veche care zicea că aşa a găsit-o acolo. Avea două piei de oaie care le aşternea pe jos seara când se culca şi se învelea cu rasa sau cu un cojoc vechi care îl avea. Eu i-am zis odată: „Părinte, eu aş veni la cuvioşia ta ucenic că tare îmi place să fiu cu ascultarea la livadă şi la grădină, dar mi-i frică că o să-mi porunceşti să dorm numai pe jos şi eu nu pot aşa".

Iar bietul bătrân, ştergându-se pe la frunte, că era asudat de muncă, fiind o zi călduroasă de vară, a zis către mine: „Hei frate, dacă am avea noi şi dincolo măcar atâta odihnă cât avem aici pe pământ, bine ar fi, dar eu mă tem că voi auzi de la Domnul că tu ţi-ai luat cele bune acolo pe pământ, ce mai cauţi odihnă şi aici?" Iar eu i-am zis: „Dar ce odihnă este aceea să dormi mereu pe pielea aceea de oaie?" Iar el a zis: „Dar ce? E rău asta? Dar aceia care stau pe la temniţă şi poate aşteaptă să-i scoată la moarte

după câteva zile, apoi ce odihnă mai au aceia? Şi apoi sfinţii nu au suferit aşa cu toţii până s-au făcut sfinţi?" Auzind aşa de la bătrânul, am înţeles că el este prea bucuros să doarmă acolo jos şi că are acele două piei aşternut şi n-am mai stăruit a-l întreba.

Acest bătrân ori în biserică, ori afară la ascultare nu avea altă pravilă decât rugăciunea „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul". Odată, când altoia la pomi, a zis către mine: „Vezi, frate, că tu în rădăcina de pădureţi pui mlădiţa de măr dulce şi dacă se prinde şi creşte copac mare, apoi oricine mănâncă mere şi nu mai ţine socoteală că acestea roade au crescut într-o rădăcină de pom sălbatic. Iaca şi Dumnezeu altoieşte pe om, chiar de ar fi el rău cu năravul şi sălbatic, dar dacă aude cuvântul Domnului şi vrea să se pocăiască şi să se îndrepte, apoi Dumnezeu îl ajută şi trimite Duh Sfânt şi pe urmă omul acela se schimbă şi nu mai face cele rele ca înainte, ci începe a se arăta în el roadele Duhului Sfânt care după cum am auzit la biserică sunt acestea: dragostea, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea şi celelalte care scrie acolo". Şi eu mă miram cum un om simplu care nu ştia carte, cugeta aceste lucruri.

Acest bătrân, ca şi ceilalţi de pe atunci, umbla veşnic cu opinci şi purta metanii de lemn în mână. Uneori, în biserică în vremea Utreniei, la miezul nopţii, când îl supăra somnul, zicea aşa, puţin mai şoptitor, rugăciunea Doamne Iisuse...

Dar Părintele Vasile care era mai iute puţin din fire şi mai tainic, se scula din strana lui şi se ducea la urechea Părintelui Iona şi zicea aşa în şoaptă: „Mai încet, părinte, că te aude Dumnezeu". Iar acest bătrân, mi-l amintesc că îi făcea închinăciune şi zicea: „Iartă-mă, părinte, că iacă mai zic şi aşa că mi se pare că fuge somnul". Eu stăteam acolo lângă un stâlp şi auzeam ce zic ei.

Duminică sau la sărbători mai mari când aveau obiceiul să se împărtăşească părinţii cei mai bătrâni, vedeam şi pe Părintele Iona că îşi lua rasa lui şi o dulamă mai curată, apoi camilafca o punea pe fesul cel vechi şi aşa venea la biserică să se împărtăşească, şi eu îi ziceam: „Părinte, dar de ce nu ţi-ai făcut un potcap, că sărbătoarea este bine să vii cu potcapul la biserică?" Iar bătrânul zicea: „Da ce om mare mai sunt eu ca să mai pun şi acela pe capul meu, că potcapul trebuie să-l poarte popa acela care ştie carte multă, nu un om prost şi păcătos ca mine?"

Acest bătrân, pe lângă ascultarea lui, când avea puţină vreme, îşi lua toporul, se ducea la pădure şi aducea mereu lemne de foc. Şi eu îi ziceam: „Dar Părinte Iona, de ce nu ceri boii mănăstirii să-ţi aduci lemne şi cari mereu cu spinarea de atâţia ani?" Iar el zicea: „Dar ce să mai necăjesc şi eu boii atâta vreme cât mai pot eu să-mi aduc lemne?" Şi aşa avea o mare grămadă de lemne şi puse bine lângă zidul mănăstirii, mai mult decât aveau cei tineri. Şi acest părinte a fost luat la bolniţa Sfintei Mănăstiri Neamţ după arderea Sfintei Mănăstiri Sihăstria. Dar el, când a simţit că slăbeşte, luând-şi traista şi băţul, a venit singur înapoi la Sihăstria şi eu l-am întrebat: „Dar de ce n-ai stat acolo, Părinte Iona, că acolo aţi avut bună îngrijire şi chilii bune?" Iar el a zis: „Aici am venit întâi şi aici vreau să mor". Şi fiindcă era lipsă de chilii, că încă nu terminasem chiliile, noi i-am dat chilie mică în dosul zidului care era din cele rămase de la ardere şi acolo, puţine zile mai vieţuind în desăvârşită sărăcie, s-a dus la Domnul fiind împărtăşit cu Preacuratele lui Hristos Taine numai cu câteva zile mai înainte. La el în chilie, după moarte, nimic nu am găsit decât traista cu care a venit de la bolniţă şi băţul şi o rasă veche, iar jos o rogojină veche pe care l-am găsit adormit în Domnul.

Avea peste 80 de ani.

PĂRINTELE GALACTION ILIE

Acesta a fost stareţul meu de la oi. Era un părinte foarte sârguitor la ascultarea lui şi foarte milostiv. Când vedea pe cineva că trecea pe lângă stână, zicea: „Du-te, frate Costăchel, şi cheamă pe omul acela să stea la masă la noi". Şi oricui trecea pe acolo el voia să-i dea câte ceva de la stână, că zicea: „Să ştii, frate, că aici la oi este izvor şi dacă nu-i da deloc din el, apoi el seacă. Iar dacă se mai dă, Dumnezeu ţine oile sănătoase şi nu se cunoaşte de unde dai". Acest părinte în toată viaţa lui purta o dulamă numai până la genunchi, ca să nu-l încurce la alergat după turmă prin pădure. Avea cojoc şi gluga lui ciobănească şi băţul, mai avea două-trei rânduri

de schimburi şi cioareci (un fel de pantaloni albi de suman), şi mai mult nimica, nici un fel de avere. Eu îi ziceam: „Părinte, dar de ce nu-ţi faci şi sfinţia ta nişte haine lungi ca la ceilalţi părinţi şi să ai mai multe?" Iar el zicea: „Frate Costăchel, eu m-am spovedit la un pustnic pe care l-am găsit umblând cu oile prin munte şi acesta mi-a spus ca niciodată în viaţa mea să nu am haine de prisos şi să nu-mi las canonul meu de metanii; să nu uit în toată vremea de a zice: «Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul», şi să mă împac cu cine am avut vreo supărare mai înainte de a asfinţi soarele. Şi a zis că dacă voi păzi acestea are să-mi facă Dumnezeu parte de mântuire".

Acest părinte era aşa de bun la inimă că, dacă se ducea sâmbăta pe la mănăstire şi căpăta ceva de la praznic sau de la chelărie sau ori de unde ar fi căpătat ceva de hrană sau ceva vin, el nici nu gusta din ele până nu venea la stână şi în vremea mesei împărţea la toţi egal toate, că zicea: „Mare primejdie este pentru călugăr să mănânce pe ascuns". Avea acest cuvânt care îl zicea adesea: „Dragostea şi cu frăţia mult întrece bogăţia". El în toată viaţa lui a fost numai cioban la oi şi când era în lume şi după ce a venit la mănăstire. Nu a fost căsătorit. Era din comuna Pipirig. Avea acest obicei: dacă nu şi-ar fi făcut cele 300 de metanii, nu mânca în acea zi. De multe ori fiind masa pusă, el zicea: „Iertaţi-mă, fraţilor, că eu nu mi-am făcut datoria în faţa lui Dumnezeu". Îşi lua metaniile, ne zicea nouă să mâncăm, iar el se ducea în pădure şi până nu-şi termina canonul nu venea, şi apoi stătea şi el la masă.

În toată viaţa lui, miercurea şi vinerea nu gusta nimic până nu răsăreau stelele. Îl vedeam că după ce mulgeam noi oile seara, el lua cutia cu sfânta anafură şi, cerând iertare, el lua anafură seara târziu şi apoi stătea la masă. Odată eu i-am zis: „Părinte, dar acuma este vreme de vară şi ziua este mare şi apoi sfinţia ta trebuie să alergi după oi şi ai de muls oile de trei ori pe zi şi ele trag la muls şi trebuie putere şi ar trebui să dezlegi cu masa mai devreme". Iar el a râs: „Frate Costăchel, mie mi-a spus Părintele Atanasie că odată un sfânt a văzut că duceau pe un om la groapă şi că mergeau cu el doi îngeri frumoşi, unul înaintea sicriului şi altul în urmă, şi că sfântul acela i-a întrebat cine sunt ei, iar unul din acei îngeri i-a zis: «Eu mă numesc Miercurea», şi celălalt i-a zis: «Eu mă numesc Vinerea şi am venit aici cu porunca Domnului să ajutăm acestui suflet că acesta în toată viaţa a postit aceste două zile, în afară de două la Paşti şi pe la Crăciun sau de era în vremea dezlegării»".

Apoi eu, auzind aceasta, am întrebat pe Părintele Atanasie Păvălucă, acela care a umblat cu capul gol toată viaţa lui şi el mi-a arătat această istorie în Pravila Mare a Bisericii, aceea a lui Matei Basarab. Acest părinte tot nu ştia carte, dar i-a dat Dumnezeu o memorie aşa de bună încât orice auzea de prin sfintele cărţi, tot ţinea minte. Tare mult îi plăcea să-i citească cineva de prin Pateric şi din Sfânta Scriptură. Foarte mult îi plăcea să audă istoria

cea sfântă din cartea Sfântului şi Dreptului Iov. După ce puneam treburile la cale şi eu mai rămâneam pe la stână, el îmi zicea: „Frate Costăchel, te rog mai ia Sfânta Scriptură şi mai citeşte acolo la Sfântul Iov".

Şi când îi citeam, el mereu plângea şi zicea: „Hei, săracul, iaca acesta a fost un om pe lume că n-a cârtit înaintea lui Dumnezeu că i-a luat atâtea oi şi atâtea vite şi copiii. Dar eu, păcătosul, cât îs de slab în credinţă, că dacă se îmbolnăveşte o oaie sau piere, îndată mă supăr şi nici nu pot mânca în acea zi". Şi într-adevăr, dacă se întâmpla ceva boală la oi sau piereau din ele, el veşnic era trist şi mâhnit. Şi dacă îl chemam la masă, de multe ori îmi zicea: „Apoi mai am curaj să mănânc, că Dumnezeu pentru păcatele mele pedepseşte turma aceasta". Şi aceasta o făcea pentru că era foarte milos şi cu dragoste de turma lui.

Iată ceva şi despre cele mai de pe urmă ale lui. Odată a fost rânduit de părintele iconom să strângă nişte mere din livadă pentru masa de obşte – că aşa era obiceiul la noi, nimenea nu avea voie să mănânce pe la chilii mere sau alte fructe ce le adunam, ci în vremea mesei se împărţeau la fiecare pe cât ajungeau. Aşa că s-a dus bietul bătrân să culeagă mere şi, suindu-se într-un măr nu prea înalt, a alunecat şi a căzut jos şi şi-a rupt un picior. Şi a strigat şi l-au adus părinţii. Şi aşa suferind câteva luni, s-a apropiat de sfârşitul lui. Am voit să-l duc la spital şi nu a vrut. Şi a zis: „Lasă că Bunul Dumnezeu mi-a dat această durere pentru păcatele mele". Aşa că am pus un frate care îl îngrijea cu

toate cele de nevoie şi se mărturisea adesea şi-l împărtăşeam cu Prea Curatele Taine.

Pe când el era pe patul de suferinţă a murit un alt bătrân cu numele de Nazarie. Acela avea aproape o sută de ani. Dar tot în acel timp a venit fratele care îngrijea de Părintele Galaction şi mi-a zis: „Părintele Galaction vă cheamă până acolo". Aşa că m-am dus, iar el a zis: „Părinte stareţ, dar a murit Părintele Nazarie?" Şi eu i-am spus: „Da, a murit". Iar el a zis: „Să nu-l îngropaţi că mâine seară mor şi eu şi ne veţi îngropa pe amândoi deodată ca să nu mai faceţi cheltuială de două ori". Eu i-am zis: „Nu, părinte, sfinţia ta eşti mai tânăr ca Părintele Nazarie, că nu ai nici 70 de ani şi are să-ţi dea Dumnezeu sănătate şi ai să mai trăieşti să mai paşti oile". Iar el a zis: „Ba nu, părinte, mâine seară la ora şase am să mă duc şi eu din viaţa aceasta". Aşa că eu m-am dus la treburile mele şi mă gândeam: „Oare aşa are să fie?"

Şi a doua zi, către seară, a venit iar fratele la mine şi a zis: „Părinte stareţ, haideţi că vă cheamă Părintele Galaction". M-am dus şi când m-a văzut a lăcrimat puţin. Sufla rar şi a zis încet către mine: „Părinte stareţ, vă rog să citiţi cuvântul cel de darea sufletului". Eu am trimis pe fratele de a adus epitrahilul şi Molitfelnicul şi am zis la cei doi fraţi care se întâmplaseră acolo: „Staţi în genunchi, fraţilor". Şi am început a citi dezlegarea aceea care se citeşte la sufletul cel ce se luptă cu moartea. Iar pe când citeam, fratele Mihai Coşofreţ, care era mai aproape de mine, a zis: „Părinte, nu mai citi că părintele a murit". Şi eu am ridicat epitrahilul de pe

faţa lui şi el îşi dăduse sufletul, nu mai sufla. M-am uitat la ceasul meu, era ora 6 seara, după cum mi-a spus el din ziua trecută. Am căutat în actele sfintei mănăstiri data când s-a născut spre a-i scoate certificatul de înmormântare şi am aflat că a murit exact în ziua şi ceasul în care s-a născut, după 64 de ani.

PĂRINTELE VASILE RUŞTIORU

Acesta a fost de loc de la Fărcaşa. Am stat cu el la oi când încă era frate. Era foarte bun la inimă, tot ce avea dădea milostenie. Lingurarii de la Pipirig ziceau că e tata lor, că mare milă avea de ei. S-a îmbolnăvit de plămâni că a răcit stând cu oile în pădure iarna la rug. Era foarte pravilist, nu-şi lăsa rugăciunea ziua şi noaptea. Când a slăbit s-a întâmplat că eram de săptămână la Sfântul Altar. A venit fratele care îngrijea de el şi a zis: „Părinte, veniţi că Părintele Vasile a spus să-l împărtăşiţi cu Preasfintele Taine că se simte slab". Eram aproape de terminarea Sfintei Liturghii şi, după ce m-am împărtăşit, am lăsat din Sfinte în Sfântul Potir, şi aşa că după ce mi-am citit mulţumirile, înainte de a mă dezbrăca de veşminte, am luat Sfântul Potir şi linguriţa cu procovăţul deasupra şi m-am dus.

Când am ajuns la chilia lui, el a zis: „Iartă-mă, părinte stareţ, şi să nu mă uitaţi şi pe mine, păcătosul, la Sfânta Liturghie". Apoi a zis: „Iată, văd un munte verde şi tare frumos şi un cârd de oi

albe şi nişte păstori care mă cheamă să mă duc cu ei. Dar i-am rugat să mă aştepte puţin, ca să-mi iau încălţăminte de drum". Şi după ce a zis aceasta, se uita aşa într-un loc şi făcea semn cu mâna către mine ca să-i dau Sfintele şi îndată după ce-am zis: „Cred, Doamne, şi mărturisesc..." şi după ce s-a împărtăşit, îndată a suspinat uşor şi s-a dus la Domnul în acel minut.

Au venit la înmormântarea lui rudeniile de acasă, dar cei mai mulţi au fost lingurarii cei săraci, care mult au plâns după el şi ziceau: „A murit Părintele Vasile, tata nostru". Căci tare îi era lui milă de bieţii lingurari şi de orice om sărac, şi pe cât putea îi ajuta.

PĂRINTELE PETRU GANEA

Acesta era din Ardeal, de la Bistriţa Năsăud, din comuna Teleiu. Era foarte harnic şi ascultător bătrânul. Când am venit întâi la mănăstire, am fost dat ca ucenic la el şi eram amândoi cu ascultarea la vitele mănăstirii. El vorbea totdeauna cu accentul acela ardelenesc. Mă întreba zicând: „No, măi cocon, dat-ai mâncare la mârhaie?" Aşa le zicea la vite. Noaptea mă scula întotdeauna să merg la Utrenie. Parcă îl aud cum zicea: „No, frate Costache, hai să mergem la biserică, că a sunat sfânta toacă".

Fiindcă avea chilia largă, i-a mai dat Părintele stareţ încă vreo trei ucenici, aşa că într-o vreme

eram vreo patru ucenici la el şi bietul bătrân cu mare dragoste ne povăţuia. Noi, venind seara de pe la ascultare, după ce făceam rugăciunile spre somn, adormeam repede, dar el, bietul bătrân, făcea mereu rugăciune şi metanii până ce aproape venea vremea Utreniei. Îl auzeam zicând câteodată: „O, Prea Sfântă Marie, Maica Domnului nostru Iisus Hristos, miluieşte-mă pe mine, păcătosul, acum şi-n ceasul morţii. Amin". Şi aceasta o zicea de trei ori cu metanii mari, apoi se culca şi el puţin şi, când suna deşteptarea în toaca cea de fier la miezul nopţii pentru Utrenie, noi nu ne înduram să ne sculăm, iar bătrânul zicea: „No, hai măi coconi, dragii tatei, hai sculaţi-vă că a venit vremea sfintei slujbe". Apoi, când auzea şi clopotul, zicea: „No, măi coconi, auziţi toţi glasul arhanghelului. Hai să mergem, hai să mergem, că dacă noi dormim de-acuma se supără îngerul care ne păzeşte".

Şi aşa, până nu ne vedea pe noi scoşi din chilie şi duşi la biserică nu ne lăsa şi pe urmă venea şi el cu cârja până la biserică. Când vedea că noi adormeam în biserică în timpul Utreniei, apoi venea şi ne zicea aşa încet: „No, măi coconi, dragul tatii, aici nu-i vreme de dormit, ci de rugă, nu vă lăsaţi să vă moleşiţi că aceasta este ispita celui rău". Şi aşa şi ziua la ascultare ne supraveghea şi ne îndemna să tăcem din gură şi să lucrăm. Iar pe el nu-l vedeai niciodată şezând degeaba. Sau lucra juguri de boi, tânjale, funduri, linguri, greble, furci de lemn, când era pe afară. În chilie sau citea, sau se ruga şi puţină vreme se odihnea. A adormit şi acesta în Domnul la vârsta de 82 de ani.

CUVÂNT DESPRE ÎNSTRĂINARE LA ÎNMORMÂNTAREA SCHIMONAHULUI MARCU POTOP († 1973)

Părinţilor şi fraţilor şi iubiţi credincioşi,

Cu ajutorul şi cu mila Preasfintei şi de viaţă Făcătoarei Treimi, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, ale Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi Pururea Fecioarei Maria, şi ale tuturor sfinţilor ne aflăm la înmormântarea unui părinte bătrân, schimonahul Marcu din această sfântă chinovie. Şi este bine cu această ocazie să vorbim ceva din viaţa lui. Aşa este obiceiul Bisericii lui Hristos, mai ales că astăzi îl petrecem pe ultimul drum, pe cel al veşniciei, de unde nu se va mai întoarce până nu va suna trâmbiţa Judecăţii de Apoi. Şi iată ce am a zice:

Părintele Marcu, de la începutul vieţii lui, străin a venit pe lume, prin străini a trăit şi întru străinătate şi-a săvârşit viaţa lui. El era din judeţul Mehedinţi, dintr-o comună din Munţii Mehedinţului numită Călugăreni, satul Cloşani, aproape de satul de unde a fost Tudor Vladimirescu, vestitul revoluţionar de la 1821. El a fost străin şi părăsit de toţi ai lui. Mama lui l-a născut, cum vorbeşte lumea azi, „din flori", adică înainte de a se căsători, şi l-a părăsit, lăsându-l undeva unde l-a găsit o biată femeie credincioasă, cu frică de Dumnezeu, o bătrână, şi l-a înfiat şi l-a crescut. Şi aceea l-a trecut

după numele familiei sale, adică familia Potop, că aşa i se spunea.

El a învăţat câteva clase de carte pe cheltuiala acelor bătrâni care l-au crescut, apoi s-a dus săracul străin prin lume să-şi câştige pâinea cea de toate zilele. Şi s-a dus şi a lucrat la sondele petroliere, mai întâi la Moineşti, apoi la Moreni, când s-a aprins sonda aceea vestită, care se trăgeau clopotele în toată ţara ca să o stingă - el era acolo, îmi povestea. A lucrat la sonde până a intrat în armată şi apoi a venit marele război, primul război mondial. A mers pe front în luptele cele crâncene de la Mărăşeşti şi Mărăşti, Oituz, Târgu Ocnei, Valea Caşinului şi în toate părţile cele mai grele a fost cu frontul, unde a căzut, săracul, prizonier la nemţi. Nemţii l-au dat pe mâna ungurilor şi apoi ungurii pe mâna austriecilor şi a ajuns tocmai în Munţii Alpi, în Munţii Tirolului din nordul Italiei, şi acolo, împreună cu alţi 3000 de prizonieri au lucrat un an şi aproape jumătate în mine şi la mari greutăţi. Îmi zicea: „Ne-am dus în Munţii Alpi şi acolo, fiind prizonieri, ne păzeau nemţii şi ungurii şi italienii că eram acolo prinşi din toate părţile. Şi ne-au pus să săpăm în zăpadă - Munţii Alpi au zăpadă de sute de metri -, să ne facem barăci de unde să mergem să lucrăm la mină tot acolo. Şi am săpat două sute de metri prin zăpadă şi n-am mai dat de pământ, că acolo e zăpadă veşnică. Şi am făcut barăci în zăpadă şi am lucrat acolo şi de două ori am fugit din lagăr şi m-au prins în Serbia, în Bosnia şi Herţegovina şi m-au întors înapoi".

Şi alte chinuri a trecut până a rânduit Dumnezeu şi s-a încheiat pacea de la Versailles, unde s-a făcut pacea peste toată Europa şi atunci a venit şi el în ţară cu alte mii de prizonieri care au mai scăpat cu viaţă de acolo.

Şi s-a căsătorit cu o femeie credincioasă, dar ea a murit după câţiva ani, iar el, văzându-se iar singur, s-a dus iar să lucreze pe la sonde. Dar l-au dat să lucreze la o sondă de pe o schelă mare de 70 de metri, şi s-a rupt schela de sus şi venea ca un glonte în jos. Şi din viteza aceea a spus: „Maica Domnului, nu mă lăsa!" Şi s-a prins de o gratie de fier, că avea să se facă praf până jos. Şi atunci s-a prins cu picioarele de gratia de fier şi a scăpat cu zile, dar din momentul acela a zis: „Dacă mi-ai dat, Doamne, zile, nu mai stau în lumea asta deşartă, bine că m-ai auzit, că mă duc să mă fac călugăr la o mănăstire, să-mi plâng păcatele mele mai înainte de a mă duce din lumea aceasta!"

Şi aşa s-a dus săracul la Mănăstirea Tismana, care era aproape de el acolo şi mănăstirea l-a trimis la un schit pustiu, singuratic, la Cioclovina, în vârful munţilor, unde a stat trei ani de zile. Şi de acolo, după o vreme, cu blagoslovenia episcopului a fost trimis la Schitul Peştera Ialomicioarei, unde a stat încă vreo câţiva ani, şi de acolo s-a dus la Mănăstirea Ghighiu, lângă Ploieşti, unde am fost şi eu astă toamnă, o mănăstire foarte mare şi frumoasă biserică, aproape exact cu cea de la Cernica, unde a mai stat şapte ani şi a fost călugărit de preasfinţitul Valerian Zaharia - care este pensionar acum la Bucureşti, fiind atunci stareţ - sub numele de

Hrisant, fiindcă Haralambie îl chema din botez. După o vreme a venit la Horaiţa, tot retrăgându-se după o viaţă mai liniştită. Şi a stat un timp şi acolo, şi, auzind el de mănăstirea aceasta Sihăstria, m-am pomenit cu el aici.

Când a venit întâia oară era frate, a venit tocmai de acolo de la Ghighiu şi a mai stat el acolo un timp, a văzut cum e pe aici, apoi şi-a adus aminte de Sihăstria şi după ce l-a călugărit şi a stat la Horaiţa, a venit aici şi apoi a mers cu noi când ne-am dus de aici la Mănăstirea Slatina. Acolo nu ştiu după câtă vreme l-am făcut schimonah şi i-am pus numele Marcu. Eu am citit cu multă atenţie viaţa Sfântului Marcu de la Muntele Fracesc, mare sihastru, şi mi-a fost drag numele acesta şi am călugărit încă unul, tot cu numele Marcu, care acum e pe la Putna.

Şi apoi, după ce l-am călugărit, a făcut săracul diferite ascultări, unde a fost nevoie: pe la vie, pe la vite, pe la stână, unde a fost. Însă el a fost un om foarte străin. Întrebi pe oricine din mănăstirea noastră dacă a venit vreodată aici sau când am fost la Slatina vreo rudenie a Părintelui Marcu, sau vreun frate sau vreo soră sau vreun prieten sau vreun cunoscut de prin părţile acelea. Îl întrebam odată: „Părinte Marcu, ai primit vreo scrisoare de când eşti la mănăstire?" „D-apoi, taică, de la cine să primesc? Pe mine nu mă ştie nimeni de unde sunt şi eu aproape nu ştiu pe nimeni, chiar dacă m-aş duce pe acolo". „Nu te-ai mai duce?" „Nu m-aş mai duce niciodată. De când am plecat din locurile acelea, n-am mai fost". Comuna lui este lângă un munte

mare – Cloşanu îi spune – îmi povestea el, unde sunt minele Baia de Aramă.

Deci după o vreme Părintele Marcu s-a retras de la Mănăstirea Slatina aici, pentru că acolo s-a făcut mănăstire de maici pensionare şi el, ştiind că face parte din soboraşul nostru, s-a retras săracul încoace, către Sihăstria. Şi a venit aici după cum aţi văzut şi încetul cu încetul, ca o lumânare care tot arde, arde, şi tot se topeşte, dar ştii că ajunge până la sfârşit, i-a venit neputinţa, l-a ajuns bătrâneţea. Dar a avut o inimă de fier: cât a putut, tot a venit la biserică şi tot citea la Psaltire, iar acasă avea o nevoinţă nespusă. Nu ştiu dacă dormea un ceas sau două pe noapte. „Taică, zice, nu pot dormi". „Dar ce faci?".... Cât a putut să facă metanii, metanii făcea. Pe urmă a zis: „Nu mai pot, mă dor şalele, picioarele". Apoi a făcut închinăciuni, mii de închinăciuni. Citea mult la Psaltire şi acasă. Aici la Psaltire şi acasă la Psaltire, şi acatistele Maicii Domnului şi al Mântuitorului. Apoi avea o carte Urmarea lui Hristos, mereu citea dintr-însa, şi-n Pateric şi ce cărţi îi cădeau în mână.

De la o vreme îmi spune: „Taică, nu mai pot face metanii şi nici închinăciuni. Dă-mi blagoslovenie să stau pe scaun şi să zic rugăciunea lui Iisus". Şi stătea pe scaun şi făcea 3-4000 până la 6000 şi mai multe de rugăciuni ale lui Iisus într-o zi şi o noapte, mai cu seamă noaptea mai mult. Şi cât mai putea, mai venea până la biserică. Dar era slăbit organismul, şi iar se ducea la chilie. Iar când n-a mai putut, săracul, a stat la chilie câteva săptămâni. Tot avea grijă să se spovăduiască; tot ce a avut din

tinereţe s-a mărturisit curat. Şi s-a împărtăşit cam o dată pe lună şi mai aproape, o dată la două săptămâni. Şi acum, cu o săptămână în urmă, l-am împărtăşit, iar la moartea lui a venit fuga bietul părinte care îngrijeşte de bătrâni, ca să-mi spună că a slăbit. Eu am luat cartea şi crucea şi am fugit, dar chiar când am ajuns îşi dăduse sufletul. El era spovedit şi împărtăşit. Numai un părinte era lângă dânsul când şi-a dat duhul.

Şi aşa sufletul Părintelui Marcu este acum înaintea Preasfintei Treimi şi s-a dus cu mult sau cu puţin, Dumnezeu ştie. L-am cunoscut om al rugăciunii şi a avut o virtute mare, care acoperă mare mulţime de păcate: înstrăinarea. Străin a fost de când s-a născut, prin străini a trăit şi prin ţări străine şi acum îl petrecem pe drumul cel din urmă în străinătate şi fără neamuri şi fără să plângă vreun neam sau vreun nepot la capul lui, sau mamă, sau soră, sau tată, sau frate, fără numai aceste suflete întâmplate aici şi noi, fraţii lui duhovniceşti.

Am vrut să vă spun o istorioară ca să ne dăm seama de mila lui Dumnezeu care este asupra lui. În Pateric, la capitolul 20, pentru înstrăinare, se vorbeşte aşa: Un bătrân mare, văzător cu mintea, avea doi ucenici. Şi unul era mai molatic, mai trândav, nu prea nevoitor, nu prea mare postitor, nu prea mult canon făcea, însă se liniştea fiind foarte străin, că nici nu ştia nimeni de unde a venit şi nici nu-l găsise nimeni acolo unde stătea sub ascultarea bătrânului. Avea bătrânul încă şi altul, foarte nevoitor, foarte milostiv, foarte săritor la priveghere, la mii de metanii, foarte treaz cu mintea. Şi se

minuna bătrânul că unul era mai pregetător, adică mai îngăduitor, şi nu aşa de silitor, iar altul aşa de viteaz şi aşa de mare nevoitor. Dar a rânduit Dumnezeu să-l ia întâi pe cel străin. Şi a murit cel străin şi, când a murit, bătrânul fiind înainte-văzător cu mintea, s-a uitat şi a văzut că a venit o mulţime de îngeri purtători de lumină şi cu mare veselie au luat sufletul călugărului aceluia străin şi când au ajuns cu el la porţile cerului, a auzit un glas: „Ştiu că a fost cam nelucrător, dar pentru străinătatea lui deschideţi porţile cerului, că şi Eu am fost străin pe pământ şi M-am pogorât la neamul omenesc" – a zis Hristos. Şi aşa călugărul cel străin, înconjurat de îngeri, a intrat pe porţile cerului şi s-a dus în raiul desfătării.

Şi n-a trecut mult şi a murit şi călugărul cel mare nevoitor, mare postitor, mare priveghetor, mare lucrător al rugăciunii şi în toate privinţele. Dar când a murit, a venit tată-său de acasă, mamă-sa, frate-său, sora, nepoţii, strănepoţii. L-au înconjurat neamurile, că „Moare părintele, vai!" şi au început să plângă la capul lui. Şi într-adevăr, călugărul şi-a dat duhul, de faţă fiind şi călugării şi neamurile şi rudeniile şi prietenii. Dar stareţul lui cel văzător cu mintea n-a mai văzut nici un înger la moartea acestui călugăr. Şi atunci a început să plângă stareţul şi să se roage: „Doamne, dar s-a pierdut ăsta? La cel străin atâţia îngeri şi la acesta nici unul?" Şi a auzit un glas în chilia lui noaptea: „Nu te întrista, bătrânule, că Dumnezeu e drept! Acel străin când a deschis ochii în vremea morţii şi se muncea cu moartea şi se chinuia şi se lupta cu duhurile răutăţii, n-a avut pe

nimeni din neamurile lui să-l mângâie, să-i zică „dragul mamei", sau „dragul tatei" sau „părinte". N-a văzut pe nimeni plângând, nici mângâindu-l pe dânsul. Şi Dumnezeu e drept: unde n-au venit neamurile au venit îngerii şi l-au mângâiat şi l-au mântuit. Iar aici au venit neamurile. Şi acesta s-a mântuit, pentru nevoinţa lui, dar n-are măsura celui dintâi, pentru că a stat sub apropiere de neamuri şi sub mângâierea prietenilor şi a neamurilor lui. Şi cine este prieten lumii, totdeauna se desparte de Dumnezeu, nu poate fi ca cel străin".

De la părintele Marcu una ştiu, rugăciunea necontenită şi înstrăinarea. S-a înstrăinat în lumea aceasta, că zice Mântuitorul că *nici un prooroc nu-i cinstit în patria sa*. Străin a fost şi Avraam în pământul Haran şi în ispite din toate părţile s-a înstrăinat pentru cuvântul Domnului. El a lăsat toate şi întru sărăcie şi întru ascultare şi întru supunere şi-a încheiat drumul. Mă uitam ieri când l-au îmbrăcat părinţii şi au pus pe el schima şi rasa, l-au pieptănat şi, înainte de a-l pune în sicriu, l-au pus pe pat. Cel puţin mie aşa mi s-a arătat, aşa am privit la el: era senin, alb la faţă ca niciodată, vesel ca şi cum ar fi un om care a terminat toate treburile şi se odihneşte. Aşa l-am văzut – că acum nu mai e voie să-l vedem, că aşa e călugărul – liniştit la faţă, ca un apostol, ca un călător care a terminat. Parcă zicea cu marele apostol Pavel: *Călătoria am săvârşit, credinţa am păzit, iar acum mă duc la Domnul să-mi dea mie cununa dreptăţii, care o va da Domnul în ziua aceea, şi nu numai mie, ci şi tuturor celor ce iubesc arătarea Lui*.

Când îl vedeam neputincios şi slab, îl întrebam: „Ce faci, părinte Marcu?" „Mă dor picioarele, mă doare stomacul, mă supără cutare...". Îmi aduceam aminte de cuvântul Scripturii care zice: *S-a stins întru dureri viaţa mea şi anii mei întru suspine*. Ferice de omul care suferă în lumea asta şi în timpul acesta de suferinţă el se roagă şi se pregăteşte de plecare, că prin ceea ce mai suferă omul aici se curăţă de tot ce a făcut în lumea asta şi acolo se duce la bucuria cea fără de margine şi la liniştea cea fără de sfârşit.

Aşa am credinţă şi cred la mila Preasfintei Treimi şi a Maicii Domnului, Părintele Marcu, pe care îl vom petrece azi la mormânt, s-a dus la linişte, la bucurie, după atâtea osteneli şi scârbe şi boli şi neputinţe, după atâtea zile petrecute şi în războaie şi în greutăţi, care n-am vreme să le spun, numai Domnul le ştie, a murit în mănăstire. Iată ce spune Urmarea lui Hristos: „Nu este lucru mic să moară cineva în mănăstire".

Ca om, cine ştie ce neputinţe a mai avut, dar oare Biserica lui Iisus Hristos, izvorul iertării şi al curăţirii prin Preacuratele şi dumnezeieştile Taine ale Domnului Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, cât l-a curăţit pe el până acum prin spovedanie, prin împărtăşirea cu Preacuratele Taine şi cât îl uşurează de acuma, pentru că se aduce jertfa cea fără de sânge de acum permanent pentru el. Şi de câte ori veţi auzi la pomenit şi la ectenie diaconul sau preotul: „Încă ne rugăm pentru toţi părinţii şi toţi ostenitorii care s-au ostenit în sfânt lăcaşul acesta şi au adormit împrejurul lăcaşului acestuia", acolo va

intra şi el. Deci va fi pomenit în veci, că aşa zice Duhul Sfânt: *Pomenirea dreptului cu laude şi veşnică este pomenirea lui*.

Acum va urma parastasul şi vom merge să-l ducem la cimitir. Părintele Marcu s-a dus la Mântuitorul, Preasfânta Maica Domnului să aibă milă de el şi preaputernicele ei rugăciuni să-l însoţească, că mâine va trece vămile. Astăzi sufletul lui este pe faţa pământului, azi îl duce pe unde a umblat toată viaţa, după mărturia Bisericii, iar mâine va trece vămile şi va ajunge pentru prima dată la scaunul Preasfintei Treimi. Preasfânta Maica Domnului şi toţi sfinţii cu rugăciunile şi mila lui Dumnezeu să-l însoţească, iar noi păcătoşii să ne rugăm ca să se roage şi pentru noi, dacă va afla har şi îndrăzneală înaintea lui Dumnezeu. Amin.

CUPRINS

